

የአኖ ማስታወሻ

P③ 101-201

አዲስ
አንደተረጎሙ

እየገደለች የምትሄድ ሕይወት! እቺ ወጣትነት! እንደ ጭስ ቀለበት
እየላላች እየጠፋች የምትሄድ ወጣትነት! ጠፊ ጢስ ነን ከ ግን
እስክንጠፋ መታገል ያሻል የዘዘን ጨለማ እንዳይመጣን በሴት ላት
ብርሃን ውስጥ መንሸራሸር፤ የእርጅና ንፋስ እንዳይመታን በሴት
ጡት ተራራ ሥር መጠልል፤ የሰድሜ ብርድ እንዳይነጨን የሴት ጭን
መልበስ፤ የጭት ጎርፍ እንዳይወስደን እምስ ውስጥ ችካል መትከል፤
የእምስ ፀጉር መቆናጠጥ፤ ሴቶችን መብዳት፤ ሴቶችን በሙሉ እንድ
በእንድ መብዳት፤ እንዲት እንዲን ላትቀር ሁሉንም መብዳት፤ የኑሮን
ድብብቆች በሙሉ ልብ መጫወት፤ ከጭት ሸሸቶ እምስ ውስጥ መደበት፤
መብዳት፤ ዐይን ዐይኑን ማለት፤ አሁንም ትንሽ ፈገገታ

ፊታዎራራ እንቺ ፊታዎራራ

ሴትም ቀንም እምስ ስትቆጥር

ሚምተሽ ውሃ ሆነሽ እንዳትቀረ፤ ፈገገታው እያደገ ይሄዳል።

የተኳሱ ጉልህ ዐይኖቹ አብዛኛውን ጊዜ እንዳይወድ ይሄም እንደፈጠሩ
ነው። ግን ሴቶቹን በምኞት ሲመለከታቸው ከዐይኖቹ አንድ ዓይነት
ብርሃን ይመጣና ዐይኖቻቸውን፤ ፊታቸውን፤ መላ ሰውነታቸውን
ያልብላቸዋል፤ እንደ መቀት ቢጠ እንደ ፍቅር ዓይነት ያገናክፋቸዋል፤
ወደሱ ይስባቸዋል።

ታዲያ «እዚህ ጉዳይ ውስጥ ለምን እንዳስገዛችኝ ንገረኝ?» ስለው
ጊዜ የጢስ ቀለበቶቹን ተመለከተና ሲያዐቃ

«ውጭ እንግርሃለሁ» አለች

«ውጭ እስክንደርስ ይረሳል ብለህ ነው?» አልኩት

«አይ አንተ፤ ባንተ ቤት ዘላለም ላታልልህ እንደጥከርኩ ነው።
ሌላ ፍላጎት የለኝም። ግን ተሳስተሃል። ነገሩን ለማስረዳት ጊዜ
ስለሚወስድ፤ ሴቶቹ በፃሮ በር ወጥተው ብቻቸውን ውጪ ከሚጠ
ብቁን እኛ ወጥተን እያወራን ብንጠብቃቸው ይሻላል ብዬ ነው፤
አይመስልህም?»

የመጠጣችንን አስራ ሰባት ብር ከፈለ። ከቤቱ መታፈንና መወበት
ስንጠጣ ንጉህ አየር ፊታችንን ቀዝቀዝ ባለ እጅ ደባበስልን። ሰማዩ
ንጉህ ነው፤ ብዙ ከዋክብት ፈሰውበታል። ከንፈ የሰልክ እንጨት ስር
አየሽና «ንፋሱ ደስ አይልም?» አለ «በበጋ መቀት የምትዳሰሰው
ቀዝቃዛ የሴት ዳሊ አይመስልም?»

በጠባሂ ባቡር መንገድ ጥቂት ሰዎች እያወሩ ወደየቢቱ መጋረጃ
እያዩ ይሄዳሉ። በሁለቱም በኩል የተሰለፉት ቤቶች በጨከት የሳሪና
የሰከረ መብቃቸውን ከደም መብራት ጋር ባቡር መንገዱ ላይ
የስታውኩታል። ከወዲያ በኩል እሰፍ ላይ አረንጓዴ ከበራበት ቤት

ሦስት ሰዎች እየተጋፉ እየተሳሳቁ ወጡ። ሁሉም ቶብ ይፋቸዋል።
የሦስተኛው ቶብ ከበሩ መጋረጃ ተወረወረች። እየተለበት ወደ መጋረጃው
የሮ አንድ ነገር ተናገረ። ሦስተም ተቃቅፈው ወደቢያ ሄዱ። አንድ
ገባችን ቆመ። ጸ - ጽ! አደረጉ። ፊት ለፊታችን ካለው ቤት ሁሉት
ሴቶች ነጠላቸውን እንደተከናከሉ ወጥተው መኪናው ውስጥ ገቡ።
አስንስቶ ሄደ።

በኛ ተርታ ካሉት ቤቶች ከአንዱ ውስጥ አንዲት መፍራም ሴት
ወጣች። ባቡር መንገዱን በዐይኗ ቃኝታ ተመልሶ ገባች

«የአረቦች መኪና መስሏት ነው» አለች ከንፈ

«የአረቦች?»

«ቂጣን 'ሚበዳት ደምበኞች አረቦች አሏት»

«ውሽታም!»

«ምን ያስዋሸኛል? ቂጣ ምን እንደሚያክል አላየሁም»

«ቂጣ ተለቀ ብለህ ነዋ?»

«ጥ! በጭራሽ! ቂጣ አረብ 'ሚፈልገው ዓይነት ነው' ንጂ እኔም
ራሴ 'ምፈልገው ዓይነት ነዋ»

«እየቦርኩ ቂጥ 'በዳላሁ በልኛ»

«አይ! እየቦርኩ አልበዳም፤ ጥሩ ሳጥኝ ግን አልጥርም»

«አድ!»

«መቶ፤ ምናለበት?»

«ምንም የለበትም እሱስ! ብቻ ይቀራል»

«ባትቀምሰው ነው»

«ይጣፍጣል?»

ሌላ ጣቱን በፍንጭት ጥርሶ እየቆረጠው «ዐኝ፤ ዐኝ፤ ዐኝ፤ ልብ
ነው 'ሚያጠፋው ዐይን ዐይኑን ስትለው» አለ

«ምን ምን ይላል?»

«ቂጥ ቂጥ ይላል»

«ምን ትቀልዳለህ? እኔ የምሬን ነው» አልኩት እየላኩ

«ታዲያ ምን ምን ይላል ለበልህ?»

«ከእምስና ከሱ የቱ ይጣፍጣል?»

«እንደ እምሱና እንደ ቂጡ ነው»

«በል ተወው... እውነት ይቺን ሴትዬ አረቦች ቂጣን ያበዳታል?»

ሆኑ ያላውን ሁሉ ያለ ገደብ ከዘረገፈልኝ በኋላ አንዳች ሽጦ
ከላይ የወረደለት ዓይነት ቅልል እንዳለው ያስታውቅ ነበር።
በተረፈ እኔ ምን እንደተሰማኝ ማወቅ ከፈለግሽ - በጣም በጣም
ነበር የተደሰትኩት። ምክንያቱም በእኔና በፒተር መሀል እንደ
ትክክለኛ የመቀራረብ እዝማሚያ እየመጣ እንዳለ ነበር የሰተኝ
- ስልሽ - እውነተኛ የጓደኝነት ስሜት። ልክ ያኔ ከልጃገረድ
ዓደኞቼ ጋር የነበረኝ ዓይነት።

ያንቺው እና

ረቡዕ የካቲት 16/1944

ውድ ኪቲ

ባሬ የማርነት ልደት ነበረና እንደነገሩ አከበርንላት። ስድስት
ሰዓት ተኩል ላይ ፒተር ከከፍሉ ወጥቶ የማርነትን የልደት
ስጦታዎች ለመመልከት ወደ መካከለኛው ከፍል መጣና ከግርነት
ጋር ሲያወራ ብዙ ቆየ። ፈጽሞ ያልተለመደና አድርጎት
የማያውቀው ነገር ነው። ከሰዓት በኋላም በፍ፣ ድንችና ሌላም
ሌላም ነገር ከምግብ ማስቀመጫችን ለማምጣት የምመላለሰው
እኔ ነበርኩ። ይህ ለወትሮ የማርነት ሥራ ነው። ነገር ግን እስከ
በልደቷ ቀን እንኳን ዘና ብላ ትዋል ብዬ ነው ሥራዋን
የሸፈንኩላት።

የሚፈልጉትን ሁሉ ለእነእማማ ካቀራረብኩላቸው በኋላ ወደ
ፒተር ከፍል ሄድኩ። በፍን ከፍቼ ጎራ ስል ፒተር እያጠና ነበር።
ምን እያጠና እንዳለ ብጠይቀው ፈረንሳይኛ መሆኑን ነገረኝ።
ትር የማይለው ከሆነ እኔም አብሬው ላጠና እንደምፈልግ
ላቀረብኩለት ጥያቄ ፈቃደኝነቱን ገለጸለኝና ገብቼ ከእሱ ትይዩ
ከታጣፊዋ አልጋው ጫፍ ተቀመጥኩ።

የፈረንሳይኛ ጥናቱን እያየሁለት ጥቂት ካሰረዳሁት በኋላ
ብዙም ሳንቆይ ነገረ ዓለሙን ሁሉ ተውነውና ሞቅ ያለ ወሬ
ጀመርን። ብሉልን ከዚህ ቦታ በሰላም ከወጣን ወደፊት "Dutch

East Indies" ወደሚባል ቦታ መሄድና በእርሻ ሥራ ለመስግራት
እንደሚፈልግ ነገረኝ። እዚህ ከመምጣቱ በፊት ከቤተሰቡ ጋር
ሰላሳሊው ሕይወትም በዝርዝር አወራልኝ። በስተመወረሻ ግን
«ብቻ ያም ሆነ ይህ - ለምንም የማልሆን ዋጋቢ እንደሆንኩ
ነው የሚሰማኝ» ብሎ አረፈ። በጣም ሥር የሰደደና እጅግ ጎልቶ
የሚታይ የበታችነት ስሜት እንዳለበት በግልጽ ነገርኩት። ከዛ
ደግሞ ስለአይሁዶችና አይሁድነት ሲያወራኝ ቆየና አይሁድ
በመሆን ፈንታ ከርስተያን ሆኖ ቢሆን ነገሮች ሁሉ የዚህን ያህል
ይከብዱት እንዳልነበረና ቢችል ከመርነቱ በኋላም ቢሆን ከርስተያን
መሆን እንደሚፈልግ ነገረኝ።

«ይሄን ስትል - መጠመቅ እፈልጋለሁ ማለትህ ነው?» ብዬ
ስጠይቀው ነበር ጨርሶ ያልጠበቅኩትና ምንው ባልጠየቅኩት
ያሰኝን መልስ የሰጠኝ - «ምን መጠመቅ ያስፈልጋል? ከመርነቱ
በኋላ ሁሉም ነገር እንደ አዲስ ነው የሚጀመረው - አይሁድ
የነበርኩ መሆኔን ማን ሊያውቅ ይችላል? እኔ ራሴ አይሁድ ነኝ
ካልልኩ በቀር» አለኝና አረፈዋለሁ።

ይህ አባባል እንዴት ከው እንዳረገኝ አትጠይቁኝ ኪቲ!
በጣም የሚያሳዝን ነገር አይደለም? - ለነገሩ ብዙ ጊዜ
ያስተዋልኩበትና ቅር ስሰኝበት የቆየሁት ባሕሪውም ይህ ነበር -
ስልሽ - የሆነ የከሠዲነት ነገር በሰሉም ቢሆን ይታይበታል።
በተረፈ - ከዛ በኋላ - ስለአባባኝ ስለእማማ፣ ስለሰዎች ልዩ ልዩ
ባሕሪያት፣ ወዘተ የተጨዋወትነው ሁሉ ደስ የሚል ነበር።
አሥር ሰዓት ተኩል ገደማ ነበር የፒተርን ከፍል ለቅቄ የወጣሁት።

ወደማታ ላይ የነገረኝ አንድ ሌላ ነገርም ደስ የሚያሰኝ ነበር
ሌልሽ እችላለሁ። ስለአንድ ከዚህ በፊት ሰጥቼው ስለነበረና ከከፍሉ
ግድግዳ ላይ ከለጠፈው እንደ ዓመት ተኩል ስለላፈው የፈልም
ስታሮች ፖስተር እያወራን ነበር። ፖስተሩን ምን ያህል
እንደሚወደው ከአባባሉ ስለተረዳሁ ሌሎች እንደ ሁለት ፖስተሮች
ልጩምርለት እንደምችል ስነግረው - «እኔ ይቅርብኝ - እነዚህ
ላይ እንኳን ምንም ባይጨመርባቸው ነው የሚሻለኝ - ለምን

እንቺ ሆነሽብኝ እንጂ ለማንም ባላወራው ነበር ምርጫዬ። ቀኑን
ሙሉ «እባካችሁ ሰላም ሰጡኝ - የምፈልገው እንድ ነገር ብቻ
ነው - ብቻዬን መሆን!» ብዬ ላንባርቅባቸው ሰንቲ መሰለኝ
ከአፈ የመለሰኩት። እንዲህ ብቸኝነት የሚያስመኝ ጉድ ምን
ይሆን ከቲ? - ማን ያውቃል - ከምፈልገው በላይ «ብቸኝ
ልሆን የምችልበትና የሰው ያለህ የሚያስኘኝ ያ ከፋ ቀን ይመጣ
ይለኛል!»

ያንቺው እና

ሰኞ የካቲት 14/1944

ውድ ከቲ

ትናንትና ጠዋት ፒተርና አቶ ዱሴል ዱላ ቀረሽ ጥል ቀጣል።
የጠየቀው ምክንያት ያን ያህል የረዛ አልነበረም። ፒተር ግን
ከሁላችንም ግምት በላይ ነበር ያመረረው። በበኩል ጥቂት
ሳይጋንንው አልቀረም ባይኖር። ያም ሆነ ይህ ዛሬ ጠዋት መጽሐፍ
መደርደሪያው ጋ ቆሜ መጽሐፍት እያገላበጠኩ እያለሁ ፒተር
በቀጥታ ወደ እኔ መጣና በላትናንትናው ሁኔታ ያወራልኝ ጀመር።
ሰፍ ብዬ እያዳመጥኩት መሆኔን ወዲያው ነበር ልብ ያለውና
ከመቼውም በተለየ ዘና ብሎ የሆዱን ይነግረኝ የጀመረው።

«እም - እንዴት መሰለሽ» አለ ጥቂት ስለበሰ ምክንያት
ካወራኝ በኋላ። «ምንም ነገር በተላላ ማለት አልችልም -
ምክንያቱም ገና ሳልጀምረው ነው መሀል ላይ አፈ እንደ
ሚተላለፍሁኝ የማስበው። ማለቱ - በቃ ገና ስጅምር - ድምጹ
ያሰባበራል - ከንፈራ ይመለከኛል - የዝ ድምጹን ስሰማው
ሰራሴ ያሳፍረኛል - ጭንቀት ውስጥ ስለምገባ ለማለት የፈለግኩትን
ትቺ ልላ ነገር ውስጥ እገባሁ - ከዛ - በቃ ከሆድራሹ እቋርጥዋለሁ
- ምክንያቱም ቃላቶቹ ከአፈ ላይ እልም ይልቁኛል። ትናንትናም
የሆነው ይኸው ነው። ለማለት ፈልጊ የነበረው ሌላ ነገር ነበር -

ማን ልክ እንደጀመርኩ ሁሉም ነገር ጠፋና ድብልቅልቅ አለብኝ
- እና ያው እንደየሺው ያን ሁሉ ግርግር ፈጠርኩ። ዱር እንድ
ዓመል ነበረኝ - ምናል እሁንም እንደዛው በሆንኩ! እንድ ሰው
ካናደደኝ ጭንቀት ምናምን የለም - ዘልዬ እናንጫውን ነበር
የምለው - እም አፍንጫውን! በቃ እንደዛ ነበር ዓመል። በእርግጥ
አሁን አሁን እንደማስበው እንዲህ ዓይነት ነገር የትም
እንደማያደርሰኝ አውቃለሁ። እና - ለዚህ ነው እንቺን በጣም
የማይንቀሽ። እንቺ መቼም መቼም ቃላት ጠፍተውብሽ
አታውቁም - ለማለት የፈለግኩትን ነገር ያለምንም ችግር በተላላ
ማለት ትችያለሽ - በዚህ ላይ ማፈር መሸማቀቅ ምናምን
አታውቁም።

«እንዳትሳሳት ፒተር - » አልኩት - «ማለቱ - ስለእኔ ያለህ
ግምት በጣም የተሳሳተ ነው ልልህ እችላለሁ። እንደኛ ነገር -
እኔም ብዙን የምላቸውን ነገሮች ሁሉ በአብዛኛው ማለት
በፈለግኩት መንገድ አይደለም የምላቸው። ሁለተኛ ነገር - ስሜቱን
መጥጣጠር አልችልም - ስልህ - ገደቤን አልፋለሁ - የለምችን
ሰሜት ያለክግብህ እንዳለሁ። እና የኔም ችግር ካንተው የሚተናክ
እንዳይመስልህ።»

ፒተር በሰራሱ እያወራልኝ የነበረውን እንዲቀጥልኝ በጣም
ስለፈለግኩ ቀልቤን ሙሉ በሙሉ የሰጠሁት መሆኔን እንዲያውቀው
ብዬ ጠለሁ ላይ ቀጭ አልኩና እጆቼን በታጠፋት ተልበቶቼ
ዙሪያ አቆሳልፈኩ ሽቅብ እየየሁት በግልጽ በሚያሰታውቀኝ ዓይነት
የማዳመጥ ጉጉት እኩታተሰው ጀመር።

ስለእውነት ነው ምልሽ ከቲሩ - በቤታችን ውስጥ ልክ እንደኔ
በድንገተኛ ውስጣዊ ቁጣና ግልፍተኝነት የሚናጥ እንድ ሌላ
ሰው መኖሩን ማወቁ የሰጠኝ ደስታ ቀላል አይደለም። ፒተር ስለ
አቶ ዱሴል ያወራኝን ምሳሌ አብረሽን በነበርሽና በሰግሽ!
ከሰማሁት ሁሉ እንደም ቃል እንደማሳብቅበት እርግጠኛ ስለነበር
አቶ ዱሴልን እንዴት ከፍ ዘቆ እያደረገና ጥምብ እርኩሱን
እያወጣ እንዳብላጠለለኝ አትጠይቂኝ! ብቻ ምን ልበልሽ -

አልኩና ጥራቱም ሆነ ደግሞ ሰግቶ ተለውጦት ያሳለፈው ወደሰሙሰለው ብሩህ ሰግቶ እንጋጠጥኩ። ዐሐይቱ ፈ ብላለች - እጅግ ብራማ ቀን ነው - እጅግ ደስ በሚል ዝግታ እየፈለሰና በጉራን እያራገበልኝ የሚያልፍ ንዑሕ እየሮ - አ...ህ! ኪቲዬ - ምናባቱ ነው የሚሻለኝ? እየፈለቅኩ ነው - ለጉዳ እየፈለቅኩ ነው - ሁሉንም ነገር! አዎ ኪቲ - እንደልቤ ማውራትን ነገር ነገር ነገር! ሁሉንም ነገር! አዎ ኪቲ - እንደልቤ ማውራትን ነገር ነገር ነገር! ሁሉንም ነገር! አዎ ኪቲ - እንደልቤ ማውራትን ነገር ነገር ነገር!

አንድ በጣም እያማረኝ ያለ ነገር ደግሞ ምን መሰለኝ? መረጃህ! - ገሮሮዬ እስኪሰነጠት እር...ሪ! ማለት። ጧ ብዬ ልፈነዳ ያለሁ ዓይነት ይሰማኛል። እና ደህና እድርጌ ብዬህን ሻል እንደሚለኝ እውቃለሁ። ግን ምን ታደርጊዋለሽ - መረጃ የምቻልበት ቦታ አይደለም ያለሁት። ብቻ ምናለፋሽ በጣም በጣም እየተረበሸኩ ነው - የሚያደርገኝን እያሳጣኝ ነው ኪቲዬ! ከመቼውም በላይ መቀነጥነጤ በዝጋል - ከእንደ ከፍል ወደ ሌላው ጡል ጡል ነው - በየመሰብቱ ስንጥቅ እፍንጫን እየወተፍኩ ንዑሕ እየሮ ለመሳብ መታገል ነው - መነሳት ነው - መታመጥ ነው - አሁንም አሁንም እጄን ደረቴ ላይ እየለጠፍኩ የልቤን ትርታ ማዳመጥ ነው - መጨነቅ ነው መጠበቅ ነው - አ... ኪቲ - መላው ጠፍቶኛል ነው የማወራሽ።

ውስጤ በወደይ ተሞልቷል ልላሽ እችላለሁ። በውስጤ እንደ ዐደይ እየተነቃቃ እንዳለ ይሰማኛል። በአጠቃላይ በሰራ እካቴም በመንፈሴም ይሰማኛል። የወትሮ ባሕሪዬን ለማስመሰል ይህ እንኳን ማሳየት አዳጋች እየሆነብኝ ነው። ዞሮብኛል። የማለው የምጽፈው - የምሰራው ሁሉ ጠፍቶኛል። አሁን በእርግጠኝነት የማውቀው አንድ ነገር ብቻ ነው... እየፈለቅኩ መሆኔን። እጅ በ...ጣም እየፈለቅኩ መሆኔን!

የንቺው እኛ

ወደ ኪቲ

ከትናንት ጀምሮ ብዙ ነገር ተለውጦልኛል። ምን እገኘሽ እትይኝ? - እንዴት ሆነ መሰለሽ - ሁሉን ነገር እየፈለቅኩ ነው ብዬሽ ክበር አይደል? - አዎ - አሁንም እየፈለቅኩ ነው። ግን... ስን ርፍቶቲን በትንሹም ቢሆን - ስልሽ በመጠኑ - የቀነሰልኝ ነገር ተፈጠረ።

እንደዛሬ ጠዋት ልቤ በደስታ ተሞልቶ እያውቅም ኪቲ - ከዚህ በፊት ሆኖ የግያውቅ እንደ አዲስ ነገር አስተዋልኩ። የፒተር ዐይኖች ከላይ ላይ ሳይነቀሉና ወዲያ ወዲህ ባልኩበት ሁሉ ቢከተሉኝ ክበር ያረፈዱት። አስተያየቱ ሁሉ ልክ አልነበረም - ስልሽ ከወትሮው የተለየ ዓይነት ክበር። ግን - እንዴት ነው - እንዲህ ብዬ በትክክል ልገልጽልሽ አልችልም። ብቻ - አለ አይደል - ከዚህ በፊት የማላውቀው ዓይነት አስተያየት ክበር።

እስከ ዛሬ አስብ የነበረው ፒተር ከማርሳት ጋር ፍቅር ይዞታል ብዬ ክበር። አሁን ግን ነገሩ እንደዛ አለመሆኑ ድንገት ገልጽ ሆኗል። ታዲያ ወደ ፒተር እቅጣጫ ላለመመልከት እንዴት ስታገል እንዳረፈድኩ እትጠይቁኝ! ምክንያቱም ወደሱ እቅጣጫ ዐይኖቼን ወርወር ባደረግኩ ቁጥር ዐይን ለዐይን እንጋጥም ክበር። እታምኚኝም ኪቲ - ዐይኔን ሰበር እድርጌ ወደ ሌላ እቅጣጫ እየተመለከትኩ እያለሁ እንኳን ፒተር እያየኝ እንደሆነ ይታወቀኝ ክበር። ከዛ... አዎ ከዛ... እንዳልኩሽ በሰራ እካላቴ አንድ በጣም ደስ የሚል ሰሜት ይሰማኝ ጀመር - ስልሽ - የሆነ እንግዳ ሰሚት።

እናልሽ ኪቲዬ - ቀኑን ሙሉ ሰው ስሸሽ ነው የዋልኩት። ለምን እንደሆነ እንጂ ብቻዬን መሆን በጣም ፈለግኩ። በቃ ብቻዬን ሆኚ ማሰብ። የሚገርምሽ ነገር - ዛሬ የወትሮዋ እና እንዳልሆነኩ አባባ በደንብ ታውቆታል። ግን ምን ታደርጊዋለሽ - ለእሱም ቢሆን ሁሉንም ነገር ልነግረው አልችልም። እንቺም

ወደትም መሄድ የለም፤ የመጣው ቢመጣ ትበትህ ግለት
የለም። ያለው ብቸኛ አግራፄ ባለንበት መቆየት ነው።
የጀርመኖች ነገር አይታወቅም - ካለትንም ተያይዞ ለገለጽ
የሚል ጠቅላላ ሕዝቡን ወደ ጀርመን ሊያደርጉ ይችላሉ - አትጫወት
አላቸው።

ለዎ - በእርግጥም ከዚህ ካልነበት የተሻለ አስተማማኝ ቦታ
እስከሌለ ድረስ እዚህ ነው መቆየት ያለብን። እንደወያየን ቢቻልን
እኛ አቶ ከራሳር ከነዚህ ተቀባዮቻቸው ወዲህ መተተው አብረውን
እንዲሆኑ ለማድረግ መጣር አለብን። ለመጓጓዣ ከሆነ - ምን
ችግር አለ - ጥጊያችንን መራት መተካት እንችላለን።

ጥሩ እንግዲህ - ባለን ሰድሳ ፓውንድ በቆሎ ላይ ተጨማሪ
እንዲያመጡልን ለእኛ ሚፔ እንነገራለን። ባቂላና አተርም እንዲህ
ተጨማሪ ያስፈልገናል - ለጊዜው ሰድሳ ፓውንድ የሚሆን ባቂላና
አሥር ፓውንድ የሚሆን አተር አለን። በዚህ ላይ እሸግ ቅጠል
ቅጠልም ሆኖ ጣላ ገደግ የሚሆን እንዳለን አትርቡ።

ወ/ሮ ናራንክ - እባክሽ ሌሎች ሌሎች ምግቦችህ ምን ያህል
በእጃችን እንዳለ ልትቆጥሩና ፈታላውቂን ትችላለሽ?

አሥር ጣላ ፃፃ - እርባ ጣላ ወተት - አሥር ኪሎ የወተት
ዱቂት - ሦስት ጠርመሰ የሰላጣ ዘይት - አራት ጆግ ቅጢ -
አራት ቆርቆሮ እሸግ ሥጋ - ሁለት ጠርመሰ ስትርቢሪ - ሁለት
ጠርመሰ ራስፕቢሪ - ሃያ ጠርመሰ ቲግቲም - ስምንት ፓውንድ
ናዝ - ይኸው ነው በቤቱ ያለው።

ለነገሩ ለንቃችንን የሚከፋ አይደለም። ግን እንደተባለው
ተጨማሪ እንግዶች የሚኖሩን ከሆነ በቂነቱ ያጠራጥራል። በተረፈ
ከሰልና የማገዶ እንዲሁ ለጊዜው ያለን ራሱ በጣም በቂ ነው
ባይ ነኝ። እንግዲህ ሌላው - ሁላችንም ከአሁኑ ልብሳችን ውስጥ
ልንደብቃቸው የምንችላቸው ትናንሽ የገንዘብ መያዣ ከራጢቶች
ብናዘጋጅ ጥሩ ነው። ምክንያቱም ባላሰብነው ሁኔታ ልንበታተን
የምንችልበት አጋጣሚ ቢፈጠር እንኳን ከችግር መውጫ የሚሆን
የየራሳችን ትንሽ ትንሽ ገንዘብ መያዙ ብልህነት ነው።

በብዙ የጥለው ደገፍ - በኋላ ትግሩ ድንገት ሲፈጠር
የሚገቡንን በጣም አስፈላጊ ነገሮች ከአሁኑ
ሁለት እናውጣ በየቦርሳዎቻችን ከታተተን ዘገጁ ሆነን ነው
የሚለው ያለብን። ግን ይቅርታ አድርገልንና እንደ ያልገባን
ነገር አለ - እምስተርዳም በውሃ ተጥለቀለቀች ግለት እኩ
አልከትልሽ ሆነ ውሃ የግድ ይቋረጣል ግለት ነው - ታዲያ
ከሆነ ከሆነች ግድራቱ ምን ትርጉም አለው?

ይቋረጣ! ምግባችንን በእንዲሁት እሳት ግብረል እንችላለን
- ጥፋት ቢሆን ያሉንን ባዶ ጆጎችና ጠርመሶች በመሉ ካሁኑ
እነሆን በእነሆ ከሆነን በኋላ በቆጠብ መጠቀም ነው።

ይህ ምናልባት ኪቲ - ቀንም ሆነ ግታ የምናገኘው የዚህ
ግታት ወራዎች ብቻ ነው። ስለወረራውና ለያስከትለው
ጨረቃው ትግር ብቻ፤ ለግንኙወም ተጨማሪ ምግል
የሚያስፈልገሽ አይመስለኝምና በዚሁ ይብቃሽ። እኔ ራሴ
እየሰፈንኩ ያሉትን አላስፈላጊ ግርግር ላለማቸትና ላለመስማት
ከሰፈንኩ ሁሉ ከአጠገባቸው አየራትኬ ፀጥ ብዬ ነው
የምለውም የማመሰውም። ስለእውነት ነው ምልሽ ኪቲዬ -
ወጥሮ ብዋትም እምብዛም ገድ የማይሰጠኝ ደረጃ ላይ
ይርሳሁ። ምን የሚያስጨንቀኝ ነገር አለ? ዓለም እንደዚሁ እና
ክልች ብዛዝን አታቆም ነገር። መሆን ያለበት ነገር ተወደደም
ተጠጥሮ የግድ መሆኑ አይቀርም - ይልቅ ይህን ለማገድ መሞከሩ
ነው ከገቱ ድካም።

ያንቺው እና

ቅዳሜ የካቲት 12/1944

ወደ ኪቲ
አልፎ አልፎ እንደማደርገው በኮርኒሉ በኩል ተንጠላጥዬ
ባሪያው ላይ ባለችው መስኮት መስል ብቸኛ ከፍተኛ ብቅ

ወ/ር ፋንዳን ራሳ ስለነዚህ ነገሮች ከልጁ ከፒተር ጋር
ያወረቱበት ጊዜ ዉርሶ ትዝ እንደማይላትና እስከሆነው ቀውም
ድረስ ከአባትየውም ጋር አውርቶ እንደማይውቅ በእርግጠኝነት
እንደነገረችን ትዝ ይለኛል። ሌላው ቀርቶ ፒተር በራሱ መንገድ
ምን ያህል እንደማይውቅ እንኳን ምንም የምታውቀው እንደሌላት
ነው የገባን።

ያንዲት እና

ሐሙስ የነቲት 3/19/44

ወደ ኪቲ

የሕብረብሔሩ ጦር ወረራውን በጀርመኖች ላይ የሚጀምርበት
ጊዜ መቼ ይሆን የማለው የአገሬው ትኩላት በየዕለቱ እየዉመረ
ነው። እዚህ ከልጁ ጋር ብትሆን ፍር ኪቲ - በአንድ በኩል
እየተደረገ ያለውን የጥንቃቄ ዝግጅት በታይው ምናልባት ልክ
እኔ ላይ የፈጠረላቸው ዓይነት ስሜት ይፈጥርብኛል ይሆናል። በሌላ
በኩል ደግሞ - ምናልባት ምንም የምናመጣው ለውጥ ላይኛር
እያደረግንው ባለው የጅል ግርግር ትኩረብን ይሆናል።

ጤሎቹ ሁሉ በወረራው ወሬ ተሞልተዋል። በተለይ አንጻንጾቹ
ወረዎች ሕዝቡን እያሳበዱት ነው ሌላሽ እችላለሁ። ለምሳሌ
አንዱን ልንገር። ወረራው ሲጀመር በጥቃቱ እቅድ መሠረት
የሕንግሊዝ ጦር ወደ ሆላንድ ሲዘልት ጀርመኖች በቀጥታ ሲሄዱ
ጦር የቆየውን ይህን ሀዘር ከጥቃት ለመከላከል ሲሉ የሚቻላቸውን
ሁሉ ከማድረግ ወደ ጌላ አይሉም - አበፈላጊ ሆኖ ከተሻገሩ
ገደቦቹን ሁሉ አፈራርሰው ሀገሪቱን እስከማጥለቅለቅ ለደርሱ
ይችላሉ። ከዚህ ወሬ ጋር ሆላንድ ውስጥ የቀ የቀ ቦታ በወጣ
ሊጥለቅለቅ እንደሚችል የሚያሳይ ካርታዎች እየታተሙ ይሆኑ
ጀመር። በዘርታዎቹ መሠረት የአምስተርዳም አብዛኛው ክፍል
በውጥ ይሸራረዳል። አውራ ገዳናዎቹ እንኳን ከአንድ ሚትር በላይ

ከፍታ ባለው ውጥ ይዋጣሉ። ጊዜው ደርሶ ይህ በሚሆን ጊዜ
እኛስ ምንድነው ማድረግ ያለብን ለሚለው «ትልቅ» ጥያቄ
እያንጸንዱ የመደበቀያ ቤታችን አባል ይሰጠው የሰረው መልስ
እንደየመልኩ የተለያየ ነበር ማለት ይቻላል። ምናልባት በመጠኑም
ቢሆን ለያዝነናሽ ስለሚችል ጥቂቶቹን ልንገር።

«በእግርም ሆነ በብስክሊት መንቀሳቀስ ዉርሶ የማይታሰብ
እንደመሆኑ በረጋው ውጥ ውስጥ እንደ አይጥ እየተንደፋደፋ
ግለት ነዋ!»

«በጭራሽ! የምንችለውን ያህል ለመዋኘት መሞከር አለብን።
በዚህ ላይ ውጥ ውስጥ አይቶን አይሁድ መሆናችንን መለየት
የሚችል ማንም አይኖርም።»

«ጥ! የማይመስል ነገር! - ታየንኩ አይሁድ ባቶቻቸውን
እየሰጧቸው ቢቶቻችን መዋኘት ሲችሉ!»

«ስሙኝ መሞቼ - ቀልዱ ቀልድ ነው - እነሱተኛ ጀልባ
ልናገኝ የምንችልበትን መንገድ ነበሩ መፈለግ አለብን።»

«ምንድነው ጭንቀት? - እኔ የተሻለ ዘዴ አውቃለሁ -
እያንጸንጻችን ከሮጊሱ ውስጥ ካሉት የእንዉት ላጥኖች አንድ
አንድ እናመጣና አሱ ላይ ቂብ ብለን ስናበቃ በሮባ ግግሪያ
ጭልፋ እየተዘፍን ወዳሻንበት! - ሃሃሃ!»

ኪቲቷ - በመጠኑም ቢሆን ሰሞኑን ስላለንበት አጠቃላይ
ቡኔታ ግንባቢ አገኘሽ አይደል? አዎ - በዚህ መልኩ እያንጸንዱ
ሰው የሚሰነዝራቸውን ሀሳቦች ብትሰሙ እንዴት የሚያገኙና
ነገር አለው መሰለሽ! ቀኑ ደርሶ የተባለው ከሆነ ግን ተቃራኒውን
ግዮታችን የማይቀር ነው። ወረራውን በተመለከተ የተነሳው
ሁለተኛ ጥያቄ ደግሞ ምን መሰለሽ - ጀርመኖች እየሰተርዱምን
ሙሉ በሙሉ ለትቀው ቢሸሹስ ምንድነው የምናደርገው የግል
ነበር።

«እኛም ከተማውን ለትቀን መውጣት ነዋ! - ከዚያ በሚቻለን
አትም አይሁድነታችንን ደብቀንና ከሕዝቡ ተመላለን
መቀላቀል።»

እንጂ ከእንገዲህ ጥንታ ወገኒ ጥንታ ላይ በጭን አልፈደጥ።
 በጥንታው አጋጣሚ ሁሉ ከወ/ሮ ፋንጸን ጋር ከዚህ በፊት
 የጥንታዊነታቸውን ነጥቦች እንደገና በግልጽ ለመወያየትና ጥንታ
 በሰጣቸው ስራ ለቋሚ ልሳገራት እፈልጋለሁ። እዚህ
 ላይ ዚቲ - በገዛ ቤተሰቦቼ ላይ ማመን እንዳልሆነ እንደተረጃገጠ
 እፈልጋለሁ። በጥንታቸውም ጉዳይ ላይ የረሳቸውን ለቋሚ መብታቸው
 ነው። በበኩል ገን ከዛሬዋ ቀን ጀምሮ ከትንተ
 የራቀ በመሰለን ምንም ዓይነት ቤተሰባዊ ሐሚት ውስጥ እንሰ
 ላልሆን ቆርጥ ውላኒ አድርጌያለሁ።

ያንቸው እና

በፖ ጥር 24/1944

ውድ ዚቲ

እንደ የሆነኩት ነገር አለ ዚቲዬ - ምንድነው ብትይኝ መልስ
 የለኝም እንጂ የሆነ ነገር እንዳለ ለእኔ በደንብ ይታወቀኛል።
 ለማንኛውም በቃላት ልገልጽልሽ የምችልበት ጊዜ እስኪመጣ
 ድረስ በደረሰው «የሆነ ነገር» መናፋት ካወቅሽ ይበቃል -
 እኔም የማውቀው ይሄንኑ ያህል ስለሆነ። ይልቅ እንደ ዐላ
 የሚገርመኝን ነገር ልገርሽ። በቢታችንም ሆነ በትምህርት
 ቢታችን ውስጥ በብዛት ያጋጥመኝ የነበረ ነገር ነው። እንደ ሰው
 ስለላትወት ነክ ችግሮች በግልጽ ሊያወራ ከሞከረ እንደ አገል
 ባሕርይ ወይ እንደብልጥና ነው የሚወሰድበት። ከፍትወት ጋር
 ምንም ዓይነት ጥንኑነት ያላቸው ቃላት በሽክርክር ነው
 የሚነገሩት። ብዙ ጊዜ እንደየሁኔታው እንደ ሰው ስለነዚህ ነገሮች
 ባለማወቁ ብቻ የሚያውቁት (ምናልባትም የሚያውቁ
 የሚያስመስሉት) መላቂያና መላለቂያ ይሆናል። ታዲያ ይሄ
 ነገር ዐላ ይገርመኝና በጣምም ያሳስበኝ ነበር። እኔ እስከገዛውቀው
 ድረስ ፍትወት የፍጡራን የተፈጥሮ ፀጋ ነው። ሰዎች እንጂ

ሌላች ፍጡራን ሊሸፋኝት ሲሞክሩ እይቼ ለላውትም። እናም
 ለማንኛውም ሰዎች ስለነዚህ ጉዳዮች ሊያውሩ እንዲህ ሚስጥራዊ
 ጥረት። የግልጽ ተያቂ ለብዙ ጊዜ በውስጡ ሲብላ የኖረ
 ሆኖ። በተለይ የሚገርመኝ ደግሞ - ዐላም ሰው ማውራቱን
 ያደረገው እንጂ መስማቱን ይወደዋል - ከምር የሚገርም እይደለም
 ዚቲ? ለጥንታቸውም ብቻዬን ላመጣ የምችለው ለውጥ ሊኖር
 እንደገደቀለሁ ለውት ስለነበር ይሄን ጉዳይ በተመለከተ እንዲች
 ሆኖ ለፈን ላለመከፈት የምወስደው ጥንቃቄ ተላል አልነበረም -
 አልፎ አልፎ ብቻ - ሊያውም በጣም ያስፈለገኝ ሊገድርሚሽን
 ሲኖር - የልጄ ገረድ ዓይኖቼን እጠይቅ የነበረ ከመሆኑ በቀር።
 ይህ በእኔ ገን ይህን ያህል ድብት ስለተደረገው ስለዚህ ጉዳይ
 ለማወቅ ባደረግኩት የግል ጥረት (በጥንታቸው ከመስማት፣ ወዘተ.)
 ውስጥ ነገር ከማወቅም አልፎ በዚህ ርዕስ ዙሪያ ከወላጆቼ ጋር
 እስከገዛውቀው ድረስ ነበር ብልሽ ታምኚኛለሽ ዚቲ? - ታዲያ
 እንደ ቀን ለግግ ምን አለችኝ መሰለሽ - «እናዬ - እንደ ጥሩ
 ጭር ልስጥሽ - መቼም መቼም ቢሆን ስለዚህ ነገር ከወንዶች
 ጋር እንዳይወራ - በምንም ዓይነት! - እነሱ እንዲህ ቢያነሱብሽ
 እንደ ምንም ዓይነት መልስ እንዳትሰጡ - በጭራሽ!» ሃሃሃ! -
 ገን ወደ እንደመለስኩት ቃል በቃል ትዝ ይለኛል - «እማማ
 ገን ሃሽ! እንዲት እንደዚህ አድርጋለሁ? ሆ... ይታይሽ እስቲ
 ከገገም ጋር ይሄን ሳወራ!»

እዚህ እንደመጣን ሰሞን ስለነዚህ ነገሮች አባባ አልፎ አልፎ
 ይወራኝ ነበር። (ስለእውነት ለመናገር ገን ከእሱ ይልቅ ከእማማ
 ብለንቸው ነበር በጣም ደስ የሚለኝ) የተረውን ደግሞ
 ከመጽሐፍቴና በየወራው መዘል ከምለቃትማቸው መረጃዎች
 ያገኛቸው ነው። በነገራችን ላይ ዚቲ - ፒተር ፋንጸን ትምህርት
 ሲት አውቃቸው እንደነበሩት ወንዶች ስለነዚህ ነገሮች
 የግራትም ሆነ የመስማት ፍላጎት እምብዛም የለውም።
 የኃላባት መጀመሪያ ሰሞን እንደ ሁለት ጊዜ ዳር ዳር ብልጥ
 ገጠናል - በተረፈ ገን በዚህ ርዕስ ላይ ሊያዋራኝ የሞከረበት ጊዜ
 የለም ላልሽ እችላለሁ።

ወደ ዚቲ

በዋ መጋቢት 6/1944

ፒተር ልክ እንደሰው በሱ በወላብ እየተገጠ እንደሰ ከረሳ በቻ መገመት አቸላለሁ። ትናንትና ወደ ግታ ላይ መሳሰለኝ ከሆል ውስጥ ከእንደ ጥገ ብቻውን ቀጭ በሱ ሲቀጥም እና። ወር ፍንዳን ለገድ ስታየው ቆየትና ያንን ሽርጽ የግደታኩም እኔን ወደ ገን ሽረኛ አድርጋ ፡ - ለሌላ - የግ ረሳሴ። አለችው። እንዴት ደግሜን እንዳረሳችው። ፒተር ረሳ ረቱ ከግደታ እንደተለዋወጠ - እንዴት እንዳረረ - እንዴት እንደተሸገገ። በዚህም። እውነቱን ነው ምልክ ፡ እንደ ሮቶት ልረገጽ ምን አልቀረኝ ነበር።

እንዴ - ለምንድነው እንኳን ሰዎች አፋቸውን የግደታት ይሄ ልጅ ምን ያህል ባቸኛ እንደሆነ እያወቅክ ምን ልታደርግለት እንዳልመቻለና ያለእንዳት አልሁልህ ባይ ፍለው ሲቆጥር ዘግ በለሽ እንደግሮት ምን የግደታንት ነዘ ለሰላሳ ረሳን በሱ ቦታ አድርጎ ሳሰበው - እንደ ጊዜ ወቅት ለ ጊዜ ደገግኖ ፍቅር ውስጥ - የሰጠኝና የደቡብ ያህል በጊዳህ ውለት ስግግሩት - እንዴ ሲነበር። እንዴ ሲወጣ - ልሙ የገ ያህል የዘሩ እንደሆነ በደንብ መገመት አቸላለሁ። ያህል ፒተር። ለግንግውሃ ፡ ልጄ ከምንም ከምንም በሂ የግደታረግው ነዘ ፍቅር ነው።

መጀመሪያ እዚህ ቦታ እንደመጣን ሰጥን ምን ሳክት ሳይኛ እንደግደታረግው የነዘና ነዘ ያህል ምን ያህል ልጄ ሻዘኝ እንደነበር ትዘ ይለኛል - እንደሳ ሲለኝም እንደሰ ለገሰ ያህል ብቻ እንጂ በምንም ሳይንት ከልቱ ነበረ ብዬ ለላም ከልቱ ከወረሃ እጅግ እጅግ በሞጥ ተሳስቻለሁ።

ይዘርምኛል ዚቲ - ፒተርን ሳውቀው ጀምሮ - በቸነህ የሙጥኝ እንዳለ ነው - ለምንም ነዘ ገድ የለለው እንዳልነበረ ነው - ነዘ ነዘ ውሉ የወጣት ሳይሆን የታለት ሰው ነው ፡ ለዚህ ያህ ውሉ ትክክለኛ ስግግሩን ለመደበት ሲል የግደታ

ታወቀ እንጂ የረሱ የተረገጡ ባልረደ እንዳልሆነ እርግጠኛ ነኝ። ያልታለ ፒተር። - በዚህ ሳይንት የትወኝ ልደውት የት ድረሰ ያልታለ ይሆን? ከሰው ልጅ አትም በላይ ከግደታረግው በሆነ ውሉ እውነታን የግደታ ትገል በኋላ ምን አለች በደኝ ዚቲ ከዚህ ውሉ እውነታን የግደታ መኖሩ የግደታር ነው።

እንደ ቀን - የሆነ በግናን ፍንዳታ መኖሩ የግደታር ነው። ለ ፒተር - ምንው ልረገጠ በምልክ። - ምንው እንደረገጠ ይደል በሰጠኝ። እመነኝ - እኔና እንተ ጥሩ አድርገን መገባባት ማታል ያንተንም ሆነ የኔን - በቸኝነት - ድረሽ አባቱን ግጥሩት እያትንም ነበር።

ከመቼውም በተለየ የወላብ ጎተራ እየሆነኩልክ ነው ዚቲዬ - እንደበረቱ ብዙ አላወራም። በተረረ እሱን በግደታ ብቻ ደስተኛ መሆን ትያለሁ። በነገራችን ላይ - ከዚህ በፊት (መጀመሪያ ሰጥን) ብዬሽ የነበረውን ነዘ ግለትም - ፒተር ወንድ በመሆን ረንታ ምንው ሲት በሆነ ኖሮ ብዬ የተመነሁትን - እሱን ከትልቅ ይከርታ ይር እንሰቆጥላለሁ - ፒተር እንዲንም ወንድ ልጄ ሆኗልኝ።

ያንቺው እና

ተጨማሪ -

ይከርታ ዚቲዬ - ስለፒተር እንደ የገድ ልነገርሽ የግደታ ነዘ ትዘ ስላለኝ ነው። እም - ብታምኒም ባታምኒም ከዚህ በኋላ በልደውት መቆየት የምረዳለሁ ራሱ ለግደታረግው ገንጋታችን ስል ነው። እሱን እሱን እንዳሰኘኝ ምንው እሱንም እኔን እኔን ባሰኘው አያልኩ ከእንጂቱ እየተመነሁ ነው ያለሁት። እኔን ለመቅረብ የግደታር ት እያንዳንዷ ተጭን መከራ ለገደ ታወቀክከኛለች። የእኔ ወላጅን በተባለ የመግለጽ ትልታ ገርሞት የግደታው ይዘ ልጄ - አልሆንልህ ብሎት እንጂ ብዙ ሊለኝ የግደታረግው ነዘ ት እንዳለት እንዲሁ ከወረታው ያስታውቃል። የኔ ምስኪን። ከምንም ከምንም በላይ የግደታመኝ ይኸው መደወር። አርባት ብትንብኝ ውልኩክኩ እንደበቁ እንደሆነ ገን በነገረው።

ያንቺው እና

ውድ ኪቲ

ዛሬ ማታ ቡተላመደው መሠረት ከተለከሰው «የእርብ ሻማ»ችን ፊት ለፊት ተተምረው ነበር። (እኛ አይሁዶች እርብ ማታ ሻማ የማብራት የቆየ ባህል አለን) አናልሽ - ከሻማው ሚና ላይ ተበጥሶ ሽትብ ለመመንጠቅ የሚታገል የሚመስለውን ቀጽን የእሳት ወላፊን ትክ ብዬ ላየው እንዳች መረጋጋትና ደስታ ተሰማኝ። ዳር ዳሩ ቢሟ መሀሉ ግን ነጭና ሰማያዊ በሆነው ወላፊን መሀል «አግ»ን ያየሁት መሰለኝ። በነገራችን ላይ ኪቲ - ጥላ ከሰላ የሚሆነኝ፣ ከከፋ የሚጠብቀኝ፣ በከፋኝም ጊዜ ደስታዬን መልሶ የሚሰጠኝ እግ ነው።

ግን ደግሞ... ሰሜቲን ሁሉ በበላይነት እያስተዳደረ የሚገኝ እንደ ሌላ ባለሥልጣንም አለ... ፒተር! ዛሬ ከሰዓት በኋላ ወደ ምግብ ማስቀመጫችን ወርጄ ድንች ላመጣ ሰህኔን ይገር በደረጃው መውረድ ስጆምር ፒተር የደረጃው የመጨረሻ መርገሟ ላይ ቁጥጥ ብሎ አገኘሁት። ልክ እንዳየኝ - «ከምግ ሰዓት ጀምሮ ምን እያደረግሽ ነበር?» ቢል ጠየቀኝ። ሰህኔን እንደያዘኩ ከነሱ ደረጃው ላይ ተቀመጥኩና ወሬያችንን መሰለቅ ጀመርን። የድንቹ ነገር ተረሳ። አሥራ አንድ ሰዓት ከሩብ ላይ (ከአንድ ሰዓት ወሬ በኋላ) ነበር ድንቹን ይገር የተመለሰኩት።

ፒተር ዛሬ ስለወላጆቹ አንድም ቃል ትንፋሽ አላለልኝም። በአብዛኛው ስለመገህፍትና ስላለፈው ጊዜያችን ሰናወራ ነበር የቆየነው። የልጁ ዐይኖች እንዳች መቀትና ብርሀን ይረጫል ነው የማወራሽ ኪቲ? እውነቱን ንገራኝ ዛልሺኝ - ከልጁ ፍቅር ሊይዘኝ ምንም አልቀረኝ። እሱ ራሱ ቅድም አመጣሱ ላይ ስለዚህ ጉዳይ እንስተብኝ ነበር ብልሽ ታምኚኛለሽ? ድንቹን ልው ከጨረሰኩ በኋላ ወደሱ ከፍል ሂጄ ነበር። ልክ እንደገባሁ የሰሚዜን ኮሌታ እያራገዘኩ በጣም እንደሞቀኝ ነገርኩት።

«የዕለቱን የመቀት ደረጃ ማወቅ ከፈለግክ የኔና የማርገትን

ፊት ማየት ነው - ቀዝቃዛ ከሆነ እንደወረቀት ይነጣል - ሞቃት ከሆነ እንደተማተም ይቀላል»

«በነገራችን ላይ» አለኝ ለአፍታ ያህል ካትማን በኋላ - «ፍቅር ይሰጣል እንዴ?» ብሎኝ እርፍ! - ከጠራ ሰማይ ድንገት እንደወረደ መብረት ቆሎ የሚገፍ ጥያቄ!

«እንዴት? - ለምን? - ለምንድነው ፍቅር የሚይዘኝ?» መልሱ የለሽም የደደብ መልስ እንደነበር እዚያው በዚያው ነበር የታወቀኝ። ምን ታረጊዋለሽ ኪቲ - ድምጽ በላጺስ እይጠፋ ነበር!

«ለምንድነው የማይዘኝ?» አለኝ ከተቀመጠበት ብድግ እያለ። የአፊት ሰዓት ደርሶ ስለነበር ከከፍሉ መውጣትና ወደገበታው መሄድ ነበረብን።

ፒተር እንደዛ ሲለኝ በትክክል ምን ለማለት ፈልጎ ይሆን የሚለውን ጥያቄዬን ስፈትልኝ ሳጠነጥን ቆየሁ። ከአፊት በኋላ ባቻውን እስከማገኘው ጠበቅኩና ልጠይቀው ተዘጋጅቼበት የሰበረውን ጥያቄ ትቼ በየጊዜው ወደክፍሉ በመምጣቴም ሆነ ግለቂያ በሌለው ወሬዬ እየረበሽኩት ያለሁ ከሆነ በግልጽ ሊነግረኝ እንደሚገባ ስታቴን ገለጽኩለት። «አረ በጭራሽ - ካልሸሰ ሁሉም ባታደርገው ደስ ይለኛል» በማለት አረጋጋኝ። ይሁን እንጂ ኪቲ - ይህ መልሱ የይሉኝታ ቢሆንስ ለሚለው ሌላኛው ስታቴ ጣም ዓይነት ማረጋገጫ ማገኘት አልቻልኩም።

ብቻ ምን ልበልሽ ኪቲዬ - ነገረ ነገራ ሁሉ ልክ እንደ እንዲት ፍቅር የያዛትና ሰቀቀን ከሆነባት ከዛ ከአንድ ሰው ሌላ ልምንም ነገር ማሰብ የተሳናት ልጃገረድ ዓይነት ነው። እዎ - ፒተርም ሰቀቀን እየሆነብኝ መምጣቴን ልክድሽ አልቻልኩም። ግን መቼ ይሆን ለሱ ለራሱ ይሆን በግልጽ ነገራው የሚለይልኝ? ሰገኛ - ከመንገሬ በፊት አንድ ነገር ማረጋገጥ አለብኝ። ምን አትይኝም?... እኔም ለሱ «ሰቀቀን» የሆንኩበት መሆኔን! እዎ - ይህን ለሱ ራሱ ከገለበልኝ ወይም ደግሞ በራሴ መንገድ ማረጋገጥ ከቻልኩ ብቻ ነው ሰሜቲን በግልጽ የምንገረው። ወጣም ወረደ -

እኔን ማርገታንም ሆነ ፒተርን መርዳት የሚቻለው ምንም
መታከት በሌለበት ወላጆቹ ቀናሊነትና ፍቅር ብቻ ነው። ይህን
ደግሞ ማንኛችንም እያገኘነው አይደለም። «አዋቂ» ዎቹ
ወላጆቻችንም ስለእኛ ምንም እያውቁም። ምክንያቱም ፈጽሞ
ሊገምጉሙት ከሚችሉት በላይ በአስተሳሰብ ቀድመናቸዋል።

እማማ ማገተምተምና መቆናጠር አብዝታለች። ይሄን ሰሞን
ከአሷ ይልቅ ከወ/ሮ ፋንዳን ጋር ጨዋታ ስላበዛሁ ቅናት ቢጠላ
ሳይዛት የተረ አይመስለኝም።

እንደምንም ብዬ የፒተርን ጭራ ለመያዝ ሳደርግ የነበረው
ጥረት ዛሬ ከሰዓት በኋላ ላይ ተሳክቷል። እናም ከአንድ ሰዓት
ብዙም ለማያንስ ጊዜ አብረን ቆየን። ፒተር ስለራሱ ምንም
ዓይነት ነገር ያለማውራት ከባድ ችግር አለበት። ዳር ዳር ስለው
ብዙ ከቆየሁ በኋላ በሰንት ትግል መሰለኝ ወሬ ያስጀመርኩት።
ወላጆቹ እንዴት በፖለቲካ ክርክር፣ በሲጋራ ወጪ፣ እንዲሁም
በተለያዩ ጉዳዮች የተነሣ ብዙ ጊዜ ፀብ ውስጥ እንደሚገቡ ነገረኝ።
በወላጆቹ ምን ያህል እንደሚያፍርባቸው አትጠይቂኝ!

እኔም ስለኔዎቹ ወላጆች በግልጽ አወራሁለት። ስለአባባ ግን
ሽንጡን ገትሮ ተከራክረለት። አባባ «ምንም የማይወጣለት -
አንድ ቁጥር የወላጅ ምሣሌ» ነው ብሎ እንደሚያምን ገለፀልኝ።
በኔና በሱ ቤተሰቦች መሀል ስላለው ግንኙነትም ብዙ አወራን።
የኔዎቹን ቤተሰቦች እቋም ምንም ሳልደብቅ ነገርኩት። በተለይ
የሱ ቤተሰቦች መቼም ጥመውን እንደማያውቁ ስነግረው
ከጠበቅኩት በላይ ነበር የተገረመው።

«ፒተር» አልኩት «እኔ መቼም ድብብቆሽ እንደማለውት
ታውቃለህ - እነኚህ ሰዎች ወላጆችህም ቢሆኑ ስለአጠቃላይ
ግድፈቶቻቸውና እኛም ላይ ስለፈጠሩብን ስሜት ልነግርህ
የማይገባኝ ምንም ምክንያት ያለ አይመስለኝም» ነገሩን ሁሉ
ግልጽ ሳደርግለት ስለፈለግሁ ብዙ ከጉዳዩ የሚያያዙ ነገሮችን
እያነሳሁ ሳወራው ቆየሁና በስተመጨረሻው «አቅሜ በሚችለው
ሁሉ ልረዳህ እፈልጋለሁ ፒተር - እርዳታ እንደሚያስፈልገህ

በጣም እርግጠኛ ነኝ! - ለምን መሰለህ - እስኪጋራ ሁኔታ ውስጥ
እንዳለህ አውቃለሁ። ስለችግርህ ምንም አታወራም ማለት ምንም
ገሮ አይሰጥህም ማለት እንዳልሆነም አውቃለሁ። ለዚህ ነው
ፒተር - ቢያንስ የሚቻለኝን ያህል ልረዳህ የምፈልገው»
«በቤቱ» አለኝ በዚያው የተወለክኩል እንደበቱ። «እርዳታሽን
ለመተባበል ምንጊዜም ዝግጁ ነኝ»

«በተረፈ - አባባንም ብታወያየው የበለጠ ሊረዳህ እንደሚችል
እርግጠኛ ነኝ - አባባ ምንም ዓይነት ችግር ከመጣበሱ በፊት
በአቶሩ የመቅጧት ልዩ ችሎታ እንዳለው በአሥር ጣቴ
ልረርምልህ እችላለሁ። በዚህ ላይ እንዴት በቀላሉ የሆድህን
ሊታወራው የምትችለው ሰው መሰለህ!»

«አውቃለሁ - አባትሽ በጣም ጥሩ ሰው መሆኑን አውቃለሁ -
እንዳልሺው - ለመቅረብ እንደማይከብድም በጣም አውቃለሁ»
«አባባን ትወደዋለህ - አይደል?» ፒተር ራሱን በመነቅነቅ
እምንታውን ገለፀልኝ። «እሱም በጣም ነው የሚወድህ - ይወድህል
ሰላህ - ልትገምተው ከምትችለው በላይ!»

ይገርምኛል ኪቲ - እነኚህ ጥቂት ቃላት እንኳን ፒተር ላይ
ምን ያህል ጥሩ ስሜት እንዳሳደሩበት ባየሽ! ጆሮውን ባለማመን
ዓይነት ድንገት ቀና አለና እፍረት በተቀላቀለበት ፈገግታ ዐይን
ዐይኔን እያየኝ - «እርግጠኛ ነሽ? - ማለቴ - አባትሽ ይሄን
ያህል...»

«አዎ ፒተር» ስል አቋረጥኩት። «በጣም በጣም እርግጠኛ
ነኝ! እንዲህ እንዲህ ብሎ ቃል በቃል ባይነግረኝም በየጊዜው
ከአቶ እያመለጠ በሚወጡት አባባሎች ምን ያህል እንደሚወድህ
በቀላሉ መገመት እችላለሁ»

ፒተር እንደገና ደስ አለው - ይህን በማየቴ እኔም እንደገና
ደስ አለኝ። እንድ ነገር ልንገርሽ ከቲዬ? - ፒተርም በጣም
በጣም ጥሩ ሰው ነው - ስልሽ - ልክ እንደ አባባ!

በኋላ ላይ ደግሞ - ማርጎት፣ እማማና ወ/ሮ ፋንዳን - ልብስ በላይ እጅ እጅ እያላት እንደመጣና መጨረሻችን ምንም ይሁን መቁረጥ እንደበት ገለፅታቸው። ታዲያ ይህ ጭንቀቷ ደንታ የሰጣቸው እንዳይመስልሽ! ጭራሽ እሜቴ እማማ ምን ዓይነት ምክር ልትሰጣት እንደሞከረች ታውቂያለሽ? - «በራሽ ልታፍሪ ለምን እዛ ውጪ በየቀኑ እንደቅጠል እየረገፉ ስላሉት ወገኖቻችን እታስቢም?» ነበር ያለቻት። እስቲ ይታይሽ ኪቲ - ሰቆቃ ውስጥ እያሉ ስለሌላ ሰቆቃ ማሰብ ምንድነው ጥቅሙ? እዎ - ለእነሱም ይሄንኑ ነበር ያልኳቸው። ታዲያ ምን ተባልኩ መሰለሽ - «እንቺ አፍሽን ዝጊ - የምን የእርግ ዝንብነት ነው? - አዋቂዎች ጨዋታ መሀል እንቺን ደርሶ ምን ጥልቅ አረገሽ?»

እየሸልኝ የአዋቂ ተብዬዎቻችንን ድድብና? በእነሱ ቤት እኔ! ማርጎት፣ ፒተር ጡጡ የምንጠባ ሕፃናት ነን! እነዚህ ሁለት እናቶች እኛን የገዛ ልጆቻቸውን መረዳት ይሄን ያህል ከተሳናቸው ሌላ ሌላውን እንግዲህ እንቺው አስቢው። ከእማማ ደግሞ ወ/ሮ ፋንዳን ትሻላለች - ቢያንስ ትንሽ ትንሽም ቢሆን ጥረት ታደርጋለች።

እውነቱን ነው ምልሽ ኪቲ - የቱንስ ያህል ከእነሱ በዕድሜ ብናንስ እንዴት የራሳችን አመለካከት እንዳይኖረን እንከለከላለን? ደግሞኮ ልፉ ቢላቸው እንጂ የሚያመጡት ምንም ዓይነት ለውጥ አይኖርም። እዎ - ማንም ሰው «አፍሽን ዝጊ!» ብሎ ለጊዜው ዝም ሊያሰኝሽ ይችል ይሆናል - ግን ያሻውን ያህል እየተነሳ ቢፈርጥ የራሽን የሆነ አመለካከት እንዳይኖርሽ ሊያደርግሽ ጨርሶ አይችልም! አላ - ይሄ እንኳን ቢያምረው የሚቀር ነዝር ነው። እና - ማንንም ቢሆን ገና ለገና ትንሽ ልጅ ነው ብሎ የመሰለውን ሀሳብ ከመግለጽ ለማገድ መሞከር የሰህተቶች ሁሉ ስህተት ይመስለኛል።

«... የዕድሜ ልክ ምኞቴን ደግሞ እንቺም ታውቂያለሽ ኪቲዬ - እነገርን ቀና አድርጋ ዓለምን በሙሉ ዐይኗ ማየት የምትችል ፣ የምትሄድበትን የምታውቅና አረማመዷም እርግጠኝነት የሚታይበት ፣ ለአገደዳድም ሆነ ለመብረት የማትደነግጥ - ብቻ ምን ልበልሽ - ይህ ቀራት የማትባል ምሉዕ ሴት መሆን ነው የምፈልገው።»

በእርግጥ ስለኔ ብዙ ትጨነቃለች እንደውም ከሚገባው በላይ ግልት ይቻላል። ይህን እንጂ ነገሮችን በትክክል የመረዳት ችግር ያለባትና እውነተኛ «እናት»ነት የሚጠይቀው ብዙሰት በእጅጉ የሚጎድላት ናት።

እኔና ፒተርን የሚያመሳስቡንን ሌሎች ነገሮች ልንገርሽ - ሁለታችንም ከውስጣዊ ስሜቶቻችን ጋር የማያቋርጥ ትግል ስናደርግ የምንኖር ነን - ሁለታችንም በብዙ ጉዳዮች ላይ እርግጠኛ መሆን የተሳነን ነን - ሁለታችንም በሰዎች መሀል እያለን ብቸኝነት የሚሰማን ነን - ሁለታችንም ስሜታችን በጣም ስለ ከመሆኑ የተነሳ ትንሽ ስንነካ ቶሎ ግልፍ የሚለን ነን - ብቻ ምናለን ከቲ በእብዛኛው እንደ ዓይነት ነን።

በእርግጥ ለእያንዳንዱ ከስተት የምንሰጠው ምላሽ የየራሳችን ነው ልልሽ እችላለሁ። ለምሳሌ - ሊያበሻቅጡኝና ሊያመነግሩኝ ሲሞክሩ እኔ የማደርገው ምን መሰለሽ - መሸሸ፤ መራቅ፤ መጥፋት ያስመኘኛል። ይህን ማድረግ ግን የሚቻለኝ እንዳልሆነ ስለማውቅ ሌላ ዘዴ እጠቀማለሁ። በመጀመሪያ - የተጎዳ ስሜቴን እደብቅና ምንም ያልሆንኩ እስመስላለሁ - ከዛ በኋላ ልክ የኔን እንጀት እንዳሳረፍት እንጀታቸው እርር እስኪል እንደጉድ እበጠብጣቸዋለሁ - ዐይኔን ማየት እስኪያስጠላቸው ብግን አደርጋቸዋለሁ። እሱ ግን በተቃራኒው ምን ያደርጋል መሰለሽ - እዚያች ክፍሉ ውስጥ ይመሽጋል - ከማንም ጋር መነጋገር ያቆማል - ብቻውን ይቆዝማል - የራሱ በሆነ የሕልም ዓለም ውስጥ ይውላል ያመካል - ይህን በማድረግም ትክክለኛ ስሜቱንም ሆነ ትክክለኛ ማንነቱን ይደብቃል።

ግን እንዴትና መቼ ይሆን እኔና እሱ በስተመጨረሻው ልብ ልልብ መቀራረብ የሚቻለን? ስለዕውነት ለመናገር - ይህን ምኞትን - ይህን ናፍቆቴን - ይህን ጉጉቴን - እስከ መቼ ተቆጣጥሬው እንደምዘልቅ አላውቅም ከቲዬ። እጅግ በጣም ፈታኝ ምስራቅ ላይ ነው ያለሁት።

የንቺው እና

ሰኞ የካቲት 28/1944

ውድ ከቲ

ምናባቴ እንደሚሻለኝ እንጂልኝ - እየባሰብኝ ነው። ልጅ እንደመጥፎ ቅዠት ዕረፍት ነሳኝ ነው የምልሽ! ቀንም ሆነ ሌሊት ስለሌላ ነገር ማሰብ እያቃተኝ ነው። በዚህ ላይ - ያለሁበት ሁኔታ እንዲያስታውቅብኝ ስለማልፈልግ ሳልወድ በግዴ ደስተኛ መምሰል መቻል አለብኝ። ይታይሽ እስቲ ከቲዬ - ከውስጥ እየነደድኩ ከላይ መሳቅ ሲኖርብኝ!

በነገራችን ላይ አንድ የሚገርምሽ ነገር ልንገርሽ - ሁለቱ ፒተሮች (የጥንቱ ፒተር ዌሰል እና ይሄኛው ፒተር) ልቤ ውስጥ ተዋህደው አንድ «ግዙፍ» ፒተር ሆነዋል! አንድ በጣም ጥሩ - በጣም ተወዳጅና ሁለመናዬ ሰፍ ብሎ እየጠበቀው ያለ ልዩ ፒተር!

እንደሰሞኑ እዛ ጣሪያው ላይ ወዳለው ከፍት ወለል ይመጣ ይሆናል ብዬ ቀድሜ ወጣሁና ስጠብቀው ቆየሁ። እሱ ግን ወደኔ በመምጣት ፈንታ ደረጃው ሥር ወርዶ የተሰበረ ወንበር መጠገን ጀመረ። ከሁን አሁን ሥራውን ጨርሶ ይመጣል ብዬ ብዙ ጠበቅኩት - እሱ እቴ ሥራም አላጣ። ከርቀት አንድ የቤተክርስቲያን ደወል "Pure in body, pure in soul" የሚለውን ዘመን በደወል ማሰማት ጀመረ። ሁለመናዬ ሽብር ሽብር እያለ ነው ከቲዬ - እንግዲህ አንድ አምላክ ይሁነኝ እንጂ...?

የንቺው እና

ሐሙስ መጋቢት 2/1944

ውድ ከቲ

ዛሬ እኔና ማርጎት በጣሪያው ወለል ላይ ብቻችንን ጥቂት ጊዜ እሳለፍን። ቆይታችን የጠበቅኩትን ያህል ደስ የሚል አልነበረም ልልሽ እችላለሁ። ይሁን እንጂ አሁንም ቢሆን ማርጎት

ሁሉንም ችግሮች የጥታስተካከልበት የራሷ ረቂቅ ምትሀት አላት
የሚል ጠንካራ እምነት አለኝ።

[illegible]

9770-45

07-01-0000 00000000

ሀሳብ ቢጠብቅ ስለሆነ
 ባሳብነው ባልጠበቅነውና ጨርሶ በማይመለከተን ምክንያት
 ራሳችንን ለመደበት ተገድደን ወደዚህ ቦታ ከመጣን ጀምሮ
 እኔና እንተ ያጣነው ነገር እጅግ በጣም ብዙ ነው ፒተር። ለዚህ
 ያህል ረጅም ጊዜም ከምንፈልጋቸው ነገሮች ሁሉ ርቀን ነው
 የቆየነው። ስለህ - እንተ ውስጥ ያለው ዓይነት የሕይወት ከፍተት
 እኔም ውስጥ አለ። እያወራሁልህ ያለሁት ስለውጪያዊ ነገሮች
 አይደለም - ውጪያዊ ነገሮችን በተመለከተ ሲተሰባቸን
 የፈለግኩት ስለውስጣዊ ችግሮቻችን ስለውስጣዊ ከፍተኛነት
 ነው። እያ ፒተር - እኔም ልክ እንዳንተ የፍትር ያለህ የግዛት
 ያለህ የንቡሕ አዋር ያለህ የሆዴን የምተነፍሰለት ሰው ያለህ
 እያልኩ የከረምኩ ልጅ ነኝ። ታዲያ ለእነዚህ ላጣናቸው ነገሮች
 ሁሉ በቂ ማክክሻ የሚሆን ነገር አለን ብዬ ማመን ጀምረዋለሁ -
 ዛሬ ጠዋት መስከረም ፊት ልፊት የተቀመጥኩ ጊዜ ነበር ይህ ነገር
 ድንገት ብልጭ ያለልኝ። «ማክክሻ» ስለህ - የውስጥ - የግዛት
 ውስጥ ማክክሻ ማለቴ ነው።

ወይም ማቅላት ማለቱ ነው።
 ወይም ማቅላት ወደ ውጪ አሻገራ ወደ ተፈጥሮና አገራት
 ጥልቅ ማሰጥር ስሙለዚህ አንዳች ልዩ ደስታ ነበር የተሰጠ
 በጥንቃቄ መለኪያ ሊሰፈር የማይችል ልዩ ሐሲቱ፤ እኛ ጥሩ

ይህ የምልህ ደስታ በውስጡ እስካለ ድረስ - በተፈጥሮ ረቂቅ የሚሆን ሐሰት ማድረግ እስከቻልኩ ድረስ - ሙሉ ጤና እስካለኝ ድረስ... ስለህ - እንደ ሰው እንኒህ ነገሮች እስካልት ድረስ ርቶት የነበረውን ደስታ መልሶ ማግኘት የማይችልበት ምንም ዓይነት ያለ አይመስለኝም።

ግንባር ያለ አይመስለኝም...
በዛትህ ገብረትህ ቢጠፋብህ መልሰህ ስለማግኘትህ እርግጠኛ
መሆን አትችልም - እንደጠፋም ሊቀር የሚችል ነገር ነው፡፡
ደስታህ ግን ጠፍቶ ሊቀር የሚችል ነገር አይደለም - ጊዜያዊ
በሆነ ከፊን ሊጋረድ ብቻ ነው የሚችለው፡፡ እናም በሕይወት
እስክላህ ድረስ ያንን ከፊን ልትገልጠው ዕድሉ አለህ፡፡ ያለምንም
መሸማተኛ ፍርሃት የሰማዩን መንበር በሙሉ ዐይንህ ማየት
እስኪቻልክ ድረስ - ውስጥህ ሙሉ በሙሉ ንፁሕ እስኪሆን ድረስ
- እመኝ ፒተር - እዚህ ሁሉ ችግርም ውስጥ ሆነህ ደስታን
ግንኝት ትችላለህ፡፡

የጌታው ስም

ሐዲ ዋትት 27/1944

ከፀደቁ ወዲኒ ሲቲ

ገሬ ከጠዋት እስከ ማታ እንድችው ስለፒተር ብቻ ሳስብ የሌለሽ። ቆሜም ተቀምጧልም - ስተኛም ስነላም - ብቻ በአጠቃላይ በሕልሜም በዕውኔም የፒተር ምስል ከዐይኔ ላይ እየተቃም ዘመር ላይልልኝ ነበር ቀኑ ያለፈው።

ለውጥ አሁን - እኔና ፒተር ከሙጪ ስንታይ የምንመስለውን ግል የተለየን አይደለንም። እንደውም በአብዛኛው አንድ ዓይነት ገንዘብ ጠንካራ ስሜት እየገባኝ ነው ኪቲ። ምክንያቱም ምን ማለፍ - ለምሳሌ እኔም እሱም የ«እናት» አጥረት አለብን። የሰው እናት - ሙስጢ ቀፎ፣ አስመሳይ፣ አገል ድሪያ የምትወድ፣ እሳታ ስለሚያስበውም ሆነ ስለሚጨነቅባቸው ነገሮች ደንታ የሌላት፣ ለሙቀት ላይ ላይን የምትኖር ሴት ናት። የእኔዋ -

ውድ ኪቲ

በጣም ደስ የሚል ቀን ነው። የውጪው የአየር ውኃ የሚጠገብ ዓይነት እይደለም። እኔም ከትናንትና ጀምሮ መገልበጥ በእጅጉ ተነቃቅቷል ልልሽ እችላለሁ። ጠዋት ጠዋት በዚያ በነገርኩሽ (በኮርኒሱ በኩል እየተንጠላጠልን በምንመጣጣት) ከፍተኛ ጣሪያው ላይ ወዳለው ዙሪያው የተከለለ ነገር ግን ከላይ ከፍት የሆነ ገላጣ ወለል እየወጣው በሐይ እሞቃለሁ። ያልነገርኩሽ ነገር ኪቲ - ይህ ቦታ ፒተር የተለያዩ የጉልበት ሥራዎችን የሚያካሂድበት ሲሆን፤ እነዚህ ማርካትም አንዳንድ ልብ የምናጥበውና የምናሰጣው እዚሁ ነው። እዚህ ቦታ አንድ በጣም የምወዳት ጥግ አለች - አብዛኛውን ጊዜ እሷን ቆሚ ወይ ተቀምጦ ነው ሽቅብ እያንጋጠጡ ጥርት ያለውን ሰማይና በየራሳቸው ስልት እየሩን በከንፋቸው እየቀዘፉ ሆነ ተብሎ የተቀናጀ በሚመስል የዳንስ ሕብር የሚንገላፈፉትን ወሬችና አሞሮች በትናንት በይን የማጠናቸው።

ታዲያ ባሬ ጠዋትም እዚያችው ቦታዬ ላይ ነበር የተቀመጥኩት። ፒተር አጠገቢ ያለውን ግድግዳ ተደግፎ ቆሟል - እየማግኘው ባለው ንፁህ አየርና እየየነው በነበረው ሰፊ ሰማይ (ምናልባትም እኔና እሱ ብቻችንን በመሆናችን) እያጣጣምን የነበረውን ጊዜያዊ ሐሲት በቃላት ላለመሰበር የተሰማማን ዓይነት ትንፋሽ ላንባባል ብዙ ቆየን። ከዚያ - ፒተር መጀመሪያውን ወዲህ የመጣበት ጉዳይ ትዝ እለው መሰለን - ከፊት ለፊታችን ካለው ግድግዳ ጥግ ተቆልሎ ወደሚገኘው የማገዶ እንዲህ አመራና መጥሪያውን እንስቶ ከቆልሎ መሀል እንዲህ እየመዘገበ መፍለጥ ጀመረ።

ያን የመሰለ ውብ የሚሞት ሰሜን ሰባር መንቀሳቀሱ ለእኛ ቀረ ያለንና ሲሆንም ኃላፊነቱን አለመበጋቱን በጣም መገደብላችን። ከኋላ ሰዓት ለማያንስ ጊዜ ነበር እንዲህ ፈለግን

የተካሄደው። ይህ ሁሉ ሲሆን፤ ከእኔም ሆነ ከእሱ የወጣ እንደጥ ቃል አልነበረም። (ለካ በፀጥታ ብዙ ግውራት ይቻላል ኪቲ) ከዚያው ከተቀመጥኩበት ሆኔ ግን እያንዳንዱን እንትስቃለወን እዚያ ተል ነበር። እናም እንደ ነገር አስተዋልኩ - መንገዳችንን አካላዊ ጥንካሬውን ለኔ ለማሳየት የሚቻለውን ሁሉ እያደረገ ነበር። አልሞሽሽም ኪቲ - ይህንንም ነገርን ወደደኩለት።

ከተቀመጥኩበት ብድግ አልኩና ዐይኖቼን በጣሪያው ላይ አግግሬ ከፊቴ በስፋት የተንጣለለውን የአምስተርዳም ከፊል ገጽታ ማየት ጀመርኩ። ያረጁ ጣሪያዎች፤ እጻዲስ ጣሪያዎች፤ በየመሀሉ የተሰገበጉ ባሬች፤ እንደዳንቴል የተወሰደው መንገዶች። ከፍተኛ ደግሞ - የከተማው ጠርዝና ሰማይ የተነካከበት የወሰን ከፍተኛ ደግሞ - የከተማው ጠርዝና ሰማይ የተነካከበት የወሰን መስመር በውል የማይለይበት ግራጫ አድማስ። እዚያው በዚያው ምን እንዳሰብኩ ታውቀዋለሽ ኪቲ? «ይህ ሁሉ ነገር እስከ ድረስ» አልኩ - «ይህ የዐሐይ ብርሀን፤ ይህ ከውሃ የጠራ ሰማይ፤ ይህ የማይጠገብ ንፁህ አየር፤ ይህ ሁሉ የተፈጥሮ ቸርነት እስከ ድረስ - ደስታ ሊርቀኝ የሚችልበት ምንም ምክንያት የለም።

እም ኪቲ - ነፍሴህ ለወረራቸው፤ ብቸኝነት ላጠቃቸውና ደስታ ለራቃቸው ሁሉ ዋነኛው መድሃኒት ነው ብዬ የገምገሞ ምን መሰለሽ - ወደ ውጪ መውጣት፤ - ከሰፊው ሰማይ፤ ማስተሯ ተገልጦ ከማያልቀው ተፈጥሮና የዚህ ሁሉ ተግባር አድራጊ ፈጣሪ ከሆነው ከእግዚአብሔር ጋር ብቻቸውን ፀጥታ የመንፈስ ተራክቦ ማድረግ ወደሚችሉበት ወደ ውጪ መውጣት፤ ምክንያቱም - ይህን ሲያደርግ ብቻ ነው፤ እንደ ሰው የዚያን ነገም ሚስጥር - ማለትም እየሆነ ያለው ሁሉ መሆን ማለት መሆኑን እና ለእኛ ለሰው ልጆች ከሚታየን ባሻገር የእግዚአብሔር ሰፊና በጎ ዓላማ እየተሰፈነው መሆኑን መገንዘብ የሚቻለው። እኛ ተጨባጭ ሁኔታ ምንም ይህን ምን - እያንዳንዱ ሕግ የንጊዜም የየራሱን መቆናናት ሊያገኝ የሚችልበት ምክንያት እንደሌለ እርግጠኛ ነኝ። ከዚያም ልክ - ተፈጥሮ

በርድልብረን ምናምን ያህሉና ባዶ ወደክበረው ወደ መሀልነው
የጋራ ክፍላችን በመሄድ ሶፋው ላይ ተመቻችኞ ተቀመጥኩ
ወይ ለማንበብ ወይ ለመጻፍ ማለት ነው። ግን እንዳሳጠነት
እልሆነልኝም - ማንበብም መጻፍም እምቢ እሰኝና ቁጭ ብሎ
መተከብህ ብቻ ሆነ። በዚህ ሁኔታ ጥቂት እንደቆየሁ እንገላ
ውስጥ የሚረገገው የሀሳብ ገርገር ድንገት ከአቅሜ በላይ
እየሆነብኝ መጣ። ከፊት ለፊቱ ካለው ጠረጴዛ ላይ ተደፋሁና
ለጉዱ መንበትበት ጀመርኩ - እንባዬ እንደገርፍ እየወረደ
ጠረጴዛውን አራሰው።

ከየት መጣ ሳይባል ድንገት በከበበኝ የሐዘን ደመና ከፋኝ
ተዋጥኩ። እ... ከተቼ - የሳሬውስ የጉድ ነበር ነው የምልክ።
ምነው «እሱ» በመጣልኝና ትንሽ እንኳን ባጽናናኝ ብዬ
የተመኝሁትም እንዲሁ ምኞት ሆኖ ቀረ።

አሥር ሰዓት ገደማ ሳይ ነበር ተነስኜ ወደ ክፍሌ የገባሁት።
ከፍሌ እንዴት እንዳሳጠነኝ አትጠይቂኝ ከተቼ፤ ብዙም ሳልቆይ
እንደገና ወጣሁና መሀልነው ክፍል ውስጥ ጥቂት ወዲያ ወዲህ
ሰል ቆየሁ - ድንገት ከክፍሌ ቢወጣና ብንገናኝ በሚል እዲስ
ተሰፋ። አታምኝኝም - ለአፍታ ያህል ሽንት ቤት ገብኜ ማራገጥ
እስተካከዬና ፊቱን እባብሺ ስወጣ - በዚያች አጭር ቅጽበት -
ለድመቱ ውሃ ቀድቶ ተመልሰ ወደ ክፍሉ ሲገባ ከጀርባው
እየሁት።

እንባዬ እንደገና ከፋኝ ተናኝቀኝና ተመልሼ በሩጫ ወደ
ሽንት ቤት፤ ልክ እንደገባሁ ከመስተዋቱ ፊት ቆምኩና የገዛ
ምስሌ ላይ አፈጠጥኩበት። በሁለቱም ጉንጫዬ ቁልቁል እየወረደ
ደረሱ ሳይ የሚንጠባጠበው እንባዬ ቀደን ተሚሊን ርጥበት
በፈጠራቸው በናማ ነጠብጣቦች እጅገረገረው። በዚያች ሰዓት
ምን ያህል እንደከፋኝ ለመገመት አትሞክራ ከተቼ - ምክንያቱም
አትችይም።

ይልት እንገላ ውስጥ እንደበረሮ ይርመሰመሱ ከሰፍት የሀሳብ
መንጋምች ጥቂቱን እኔ ራሴ ልንገርሽ - «እኔ - በዚህ መንገድ

መቼም መቼም የፒተርን ልብ ልቀርበው አልቸልም - ደግሞስ
ማን ያውቃል እስከ ጭራሹ አይወድኝም ይሆናል - ቀድሞ ነገር
እሱ እንደኔ የሆኑን የሚያወራለት ሰው አልቸገረውም ይሆናል
- ምናልባት ስለእኔ ምንም የተለየ የሚያሰበው ነገር የለው ይሆናል
- አም - ወደድኩም ጠላሁም ወደ ብቸኝነቴ መመለስና
እንደቀድሞዬ መቀጠል ይኖርብኛል - ያለ ምንም ጓደኛ
(እንዲሁም ያለፒተር) ራሴን ችቤ መቆም መቻል አለብኝ -
እሁን እንደሚታየኝ ከሆነ ተስፋና መጽናኛ ከሚሆነኝ፤ አለኝ
ከምለውና መሽቶ እስኪነጋ በጉጉት ከምጠብቀው ነገር የምርቅበት
ጊዜ ሩቅ አይደለም - እ...ህ! ምነው ይሄን ሀሳብ ያደከመው
ራሴን እንድ አፍታ እንኳን ትከሻው ሳይ ደገፍ ባደረግኩትና
እንዲህ እያሰጨነቀኝ ባለው የብቸኝነትና የልብን የማጣት ክፉ
ስቃይ ለጊዜውም ቢሆን እፎይ ባልኩ! - ግን ማን ያውቃል -
ከጭራሹ ስለእኔ ምንም የተለየ ደንታ የለውምኩ ይሆናል -
ማለትም ቤታችን ውስጥ ያሉትን ሁሉ በሚያይበት ዐይኑ ይሆናል
የሚያየኝ - ምናልባት ለእኔ የተለየ ለመለካከት ያለው
እንዲመስለኝ ያደረገኝ የገዛ የቀም ቅዠቱ እንደሆነሰ?... እ
ፒተር! - ምነው እንዴት እንዳለሁ ባየኸኝ! - ምነው ድምጽ
አልሳ ጨኸቱን በሰማኸኝ!

የሆነው ሆኖ ከተቼ - ወደ እመሻሹ ሳይ በመጠኑም ቢሆን
እየተረጋጋሁና ደግሞ ሳይመለስ የከሰመ የመሰለኝ ተስፋዬም ተስ
በቀስ እያንሰራራልኝ መጣ። ምንም እንኳ እሁንም አልፎ አልፎ
ሳሳሰበው ድንገት ግጥም የሚለኝን ዕንባ ምናባቴ እንደማደርገው
መላው ቢጠፋኝም።

ያንቺው እና

መሰላሽ - በየቀኑ ሳያቸው ነው የኖርኩት - እናም ጓደኛዬ
እየመሰሉኝ መጥተዋል። እነዚህ መሀል አዲስ ፖስተር በልጅ
ልክ አዲስ እንግዲህ የመላመድ ያህል ነው የሚሆንብኝ። አላ
የሚያጠራው ከልቤ እንዲሆን ትንጣቅ በማያጠራጥርና እንደ
በሚሰላ እንዲሰብ።

ይገርምኛል ከቲ - ፒተር ሞሽን (ድመቱን) ውልቅዚ የሚያትናብትና የሚያሻሽበት ጥንኛ ምክንያት አሁን ነው ከመቼውም በላይ ግልጽ የሆነልኝ፡፡ አዎ - ፒተርም በብዙነት የተጠቀሱ ሳትር የጠግሎ ልጅ ነው፡፡

924

ACU 07-17 18/1944

 $\sigma^2 = 10, \tau^2 = 1$

እውነት እውነት ከመኖሪያ ከፍሎ ገና ስለመጣ ከምንም በፊት የምንነልት ነገር ገብርን ማየት ሆኗል። ከልዚ ነው ከቲዬ አንድ የምጠብቀው ነገር እንዳለን ማመቁ ብዎ አያውቁ ትርጉም ያለው እንዲሁን አድርጎልኛል። እሳም ለመጀመሪያ ጊዜ የመገኘትን ጣዕም ማመቅ እየጀመርኩ ነው።

የሚገርም ስ ደግሞ ከቲ - አድራ ሲያድለኝ ሰሜቲን በቀጥተኛ ሥር እያዋለው ያለው ይህ ልጅ - ሌላው ሌላው ቡሉ በቀር እንዲህ - በያንሰ ከወያኔ ሊርቅ የሚችልበት ምንም ዓይነት መንገድ የለውም፤ ድንገት ከገፍ ለውጥቶ በኮርኢሰ በኩል ወደጣሪያው በምታስማማው በዚያች ቁጥጥ ከፍተት ካልበረረ በቀር ሃሃ፣ - በዚህ ላይ ተቀናቃኝ የልብኝ (ይቅርታ - ማርቅስ) እንደተቀናቃኝ መቀጠር ስላልፈለግኩ ነው)

በነገራችን ላይ ዚቲ - ፍቅር ይሆን እንዲያመስልሽ - በጭፍሽ እንደዛ አይደለም ነገሩ። ግን እንዲት ነው - በእነዚህ በርቀር መሀል እንደ ተሩ ነዢ ሊፈጠር ይችል ይሆናል የሚል ግምት ምንገዚያም በሁስጢ አለ - ስልሽ - የሆነ መቀማመን ያለበት ተሩ

ንደኔት ጓደኝነት። በዚህም ምክንያት ትንሽ ሰበሳ ካገኙ ወደ
አቡ ከፍል ከመሄድ ወደኋላ አልልም። ይህም ልጅ ራሱ እንደበራቱ
እንዳይመስልሽ። ያ እንዲት ብሉ ወሬ እንደሚገኝምር ይጨንቀው
የነበረ ልጅ አሁን አሁን አውርቶ የማያልቀበት ሆኗል ነው
የምልሽ። ቻው ብዬው ከመጣሁ በኋላ እንኳን በሩ ድረስ እየተከተለ
የሚያመራኝ ነገር አለሁ።

የሚያወራጅ ነገር አለም።
 ከፒተር ጋር እየራጠርኩ ያለውትን ይህን አዲስ ግንኙነት
 እግረኛውን እንዲያውቀው አወደድኩት። ደግሞ ደጋግሞ የጥንታዊነት
 ልጄን እየረባሸኩት እንዲሁ፤ ሰላም ልሰጠው እንደሚገባኝ ነው።
 አይዘረዝረኩም ከዚህ በላይ? ስለአውነት ለመናገር - እግረኛውን እንዲሁ
 ምንም አሰራር እንዲሁ ለሌላ መቀመጫ አግባብ ነው? ይብላል
 ይህንም የራሱ የሆነ የማመዛዘን አሰራር እንዲሁ እንዲሁ ነው
 የማይገባት? ወደ ፒተር ከፍል ስጥ በየቀኝ ቁጥር እንዲሁ
 እንዲሁ የገባውን ልንገርክ አልቻልንም። ከአሁን ጋር ቀደሜ
 ሁለቱምም ተሰባስበው ወደሚያወጡት ወደ መካከለኛው የጋራ
 ክፍል ስመለሱ ደግሞ እስካሁን የት ነበርክ በሚል ደደብ ጥያቄ
 ታላቅተዋል። ለዚህ በእኔም ከዚህ - እግረኛው ከአቅሜ በላይ ነው
 እየተሰራጨኝ ያለቀው - በላይም የሚያስጠላ ነገር!

1977-1978 85

25/02/1944

ex. h. c.

ወደ ኪሮ
ከተትር በፊት በአጠቃላይ ሆኖ ነበር ያለው።
እነሌማማን አጠቃላይ ጽዳት ምናምን ስረዳቸው እረፈደቱ። በተረፈ
ከግልቡ ጋር እንዲሁ ከመዲያ ወዲህ ስንተላለፍ እንደ ሁለት
ታላት ከመለዋወጥ ያለፈ ያደረገው ቅርርብ አልነበረም። ከተነ-
ሰምንት ሰዓት ተኩል ላይ ለመተኛት፣ ለማንበብ ወይ ጽግ
ያሻውን ለማድረግ ሁለት ወደያዘፍሉ ሲገባ እነዚህ ቅሬታን

CANVA SONIC
RECHARGEABLE LITHIUM BATTERY

ይፋ መውጣት የለበትም!... እስከሁን ድረስ በመርኅቱ የበላይነትን
ያዞ የሚገኘው ሕሊናዬ ነው። ገን የኋላ ኋላ ፍላጎቴ የሚያደላበትና
የበላይነቴን የሚያሳይበት ጊዜ ይመጣ ይሆን? እንዳንደ ይህ
መሆኑ አይቀርም የሚል ስጋት አለኝ። እንዳንደ ደግሞ - ምኑው
እንደዛ በሆነና ያበጠው ፈንድቱ እንደፍጥርጥሬ በሆነኩ ብዬ
እመኛለሁ!

አ...ሀ! ኪቲ - እንዴት የሚጠጋት ነገር መሰለኝ! - መቼ
ያሆን ባወጣው ያውጣው ብዬ ለፒተር የልቢን እባዎ ከፈቱ
የማፈርጥለት? ገን ደግሞ መጀመሪያ ከእሱ ነው መምጣት
ያለበት በሚል እምነት ታስፈያለሁ። እንጂ ግ - ልናገረውም ሆነ
ላይርገው የምፈልገው ምን ያህል ነገር በውስጤ ታምቆ እንዳለ
እኔ ነኝ የገውተው። እያንዳንዱን ፍላጎቴን በሕልሚ ማፈያታለሁ
ኪቲዬ! - ገን ይኸው ይመስል! ይነጋል - ጊዜው ዐይኔ እያየ
እንደመጣኝ አየተተረተረ ያልፋል - ከሕልሞቼ እንዲቷ እንኳን
ገና እውን አልሆነችልኝም!... አያምም ኪቲ? - ያለመታደል
እይመስልም?

አዎ - እና ግለት እንዴት ቀውስ ልጃገረድ ናት! ይህ ፈጽሞ
ልክደው የማፈልገው ሐት ነው። ገን ደግሞ እና ምን ታደርገ?
- ቀውስ ብትሆንስ ምን ይገርማል? - ብርቁን የልጃገረድነት
ሕይወቴን ያሳለፈችው በዚህ በቀውስ ጊዜ እኩ ነው! እየኖረች
ያለችው እዚህ ቀውስ ቤት ውስጥ! በዚህ ቀውስ ሁኔታ እኮ
ነው!

ያም ሆነ ይህ ኪቲ - እከሁን የሰጠኝ እምሳክ ያልነሳኝ እንደ
ልዩ ጥፍር አለ - የማስበውንም ሆነ የሚሰማኝን ሁሉ ለመጻፍ
መቻል - እንጂ ግ ይሄኔ ገና ዱሮ አልቆልኝ ነበር!... ስለነኝህ
ሁሉ ነገሮች ፒተር ምን ያሆን የሚያስበው? - ያዋል ይደር
እንጂ እንደ ቀን ስለሁለትም ነገር በግልጽ ማውራታችን
እንደማይቀር ተስፋ እያደረግኩ ነው።

ዘንገራችን ላይ ኪቲዬ - ልጄ ስለእኔ የገባው እንደ ለየት ያለ
ነገር መገር አለበት። ምክንያቱም - እሱም እስከሁን የሚያውቃት

ያቸኑ ሌላቼ የቤቱ አባላት ሁሉ የሚያውቁትን የውጪኛዋን
እና ነው - እሷን ደግሞ በምንም ዓይነት የእስከሁኑን ያህል
እንኳን ሊቀርባትና ሊወዳት ይችላል ብዬ ማመን አልቻልኩም።
እንደሱ ያለ ሰላምና ዐገታ የሚወድ ልጅ በምን ተፃፎ ነው
ከእንደኔ ዓይነቷ ሀኪተኝ ላይ ቀድሞ ነገር ቀልብ ሊያርፍ
የሚችለው? - አላ ያየውማ ነገር መገር አለበት። እያ -
የውስጪኛዋን እውነተኛዋን እና አይቷት መሆን አለበት! -
እውነቱን ነው የምልሽ ኪቲዬ - የውስጪኛዋን እና በጨረቂታ
እንኳን አይቷት ከሆነ - ራሷን ለመደበቅ የገባሁትን ወፍረም
ገድገዳ ለመሰንጠቅና በውስጡም አራጭ ደብዳቤና ትክክለኛዋን
እና ለግዛት ፒተር የመጀመሪያው ሰው ነው የሚሆነው። እሷን
ታልቆ ጥያቄ ምን መሰለኝ - አራጭ ወዳያት እና ገድገዳውን
አልፎ ለመጠጋት ብዙ ጊዜ ይወስድበት ይሆን ወይ? የሚለው
ነው።

ሌላው የሚያሳስበኝ ነገር - «ፍቅር ከሐዘንታ የሚመነጭ»
ክብተት ነው - ፍቅርና ሐዘንታ እጅ ለእጅ ተያይዘው የሚሄዱ
ነገሮች ናቸው። የሚል የቆየ አባባል አለ አይደል እንዴ? የእውም
አንደኛው ቢሆንስ? ምክንያቱም አብዛኛውን ጊዜ ልክ ለራሴ
እንደሚሆነው ነው ለፒተርም የማዘንለት። ከፒተር ጋር ያለኝ
ገንኝነት ደግሞ የፍቅር። እንጂ የ«ዘንታ» እንዲሆን
አልፈልገም።

ስለእውነት ነው የምልሽ - እኔ ልጀጥረው ብል እንኳን
እንዴት ብዬ እንደምጀምርለት አላውቅም። ስለሱ ደግሞ ምን
ያህል ሊከብደው እንደሚችል ገምቼው። አሁ - ምኑው
ገንኝነታችን በአባቴ በነበረና የማስበውን ሁሉ እንዲፈልግ
ለገደረግ ይሆን ያህል ባልተቸገርኩ። በእኔ ለመንገር ገን በማም
በማም እስከጋራ ነገር ነው!

ያንቺው እና

የጥያቄ አራት፤ እሱን ግብረሰብ ተጨማሪ ሥራ ሆኖብናል።
 ሃሃሃ፤ - የተበላሸውን ካልተበላሸው የመለየቱ የጋራ ሥራ ግን -
 አልሞሽሽም - የሆነ የሚያገዝና ነገር አለው። ሃሃሃ፤ - ለምሳሌ -
 አንቺ ተበላሽቷል ብለሽ የምትገደውን አንዱ ብድግ ያደርገና
 አልተበላሸም ይልሻል። አንቺም በተራሽ አንዱ ተበላሽቷል ብሎ
 የጣለውን ብድግ ታደርገና አልተበላሸም ትያለሻ፤ ሃሃሃ፤ ታዲያ
 ትሞቺያለሽ?... የጣለው ሰው ድንቺ ተበላሽቷል የሚለበትን
 ምክንያት ያስረዳል - አልተበላሸም ባዩም እንደዛው የራሱን
 ምክንያት ያቀርባል - አላማን ምክንያት ያቀርበው ያሸንፍና
 ድንቹ ወይ ከሚቃጠሉት ወይ ከሚበሉት ይመደባል። ታዲያ
 አንዳንድ በድምጽ ብልሄ እናወድቀዋለን። የአንዳንድ ድንቹ ልግ
 ልንታ በቪቶ ፓውር የሚወሰንበትም ጊዜ አለ፤ ባለቤቱ ፓውርቹን
 አንቺም መገመት የሚላንሽ እይመስለኝም - እማማና ወ/ር ፋንዳን
 ናቸው።

እነዚህ - አራተኛ ዓመቱን የያዘው የዓለም ጦርነት በየዕለቱ
 እየፈጠረ ባለው አጠቃላይ የኢኮኖሚ ቀውስ ምክንያት በየቦታ
 በነገነት ለሚኖረው ሰው እንኳን የሁሉ ነገር እጥረት አሰጨናቀና
 ከአቅም በላይ በሆነበት በዚህ ከፋ ወቅት በአንድ ሚስጥራዊ
 የመደበቱያ ቤት ውስጥ መኖር ቀልድ ጉዳይ እንዳይመስልሽ።
 እራ ምንው እንደሚያደርገው አድርጎ ይሄን ቀፋፊ ጊዜ በገላገልን፤
 ጨርሶ ልቋቋመው ከምችለው በላይ በሆነ ዝቅጠቱ ውስጥ ነው
 ያለንው።

ያንቺው እና

አመስ መጋቢት 16/1944

ውድ ዚቲ

ዛሬ የእየሩ ሁኔታ በጣም፤ በጣም ደስ ይላል - በቃላት
 ልገልጽልሽ ከምችለው በላይ ያምራል። - እናም በደቂቃ ውስጥ
 ወደጣሪያው ልወጣ ነው።

ለምን የፒተር ዓይነት መረጋጋት እንደሚገድለኝና ለምንስ
 ከሚገደኝ በላይ እንደምትበጠበጥ አሁን በደንብ ገብቶኛል። እሱ
 የራሱን ሥራ ሊሰራበት፤ በራሱ የሕልም ዓለም ሊቀይበት፤ በጽውን
 ሆኖ ያሻውን ሊያስብበት፤ ሊተኛበት፤ ለቡ የፈቀደውን ሁሉ
 ሊያደርግ የሚችልበት የራሱ ክፍል አለው። እኔ ግን በእብዛኛው
 እዛው መከሰለኛው የጋራ ክፍላችን ውስጥ ከአንዱ ጥግ ወደ
 አንዱ ጥግ እንዲችው ስንከራተት ነው የምውለው የማመሸው።
 ቀኑን ሙሉ ተወትርበት ለሚውለው ዕድሜ ለደባሌ ለአቶ ዱሲል
 - ከፍለውስጥ የማሳልፈው ጊዜ ከቀጥሮ የሚገባ እይደለም ልልሽ
 እችላለሁ። ይሁን እንጂ አሁን በጣም እየኖራቀኝ ያለው ነገር
 ከፍሌ ውስጥ ብቻዬን ማሳለፍ የምችልበት ዕድል ማግኘት ነው።
 በየጊዜው በኮርኒሱ እየተንጠሳጠልኩ ወደጣሪያው የምሸሸበት
 ዋናው ምክንያትም ይኸው ነው። ፀጥ ወዳለው ጣሪያ ወጥቼ
 ከአንቺ ጋር ስሆን ነው ለእኛታም ቢሆን ራሴን የምሆነው።
 ስልሽ - ቢያንስ ለዚያች አጭር ቆይታ እውነተኛዋን እና እሆናለሁ።
 የሆነው ሆኖ አሁንም ቢሆን ስለራሴ ማሳዘንና ማቃሰት አልፈልገም
 - ይልቅንም በተቃራኒው ቆራጥ፤ ጠንካራና ልቦ-ሰፊ መሆን ነው
 የምፈልገው።

ይመስለኝው የተተሩቱ የሚሰጥረዊው ቤት አባላት ስለውስጣዊ
 ስሜቶች ምንም የሚያውቁት የላቸውም - ሊኖራቸውም አይችልም
 - ከእግግ ጋር ያለኝ ግንኙነት በየቀኑ እየቀዘቀዘ የመምጣቱን
 ስሜት መደበት ካለመቻሌ በቀር ማለት ነው። ለነገሩ ለአባባም
 ቢሆን ስሜቱ የዱርውን ያህል ጥልቅ ነው ልልሽ አልደፍርም።
 ለግርጎትም ቢሆን የውስጤን በተመለከተ እንዲት ቃል ትንፋሽ
 አልላትም። ምናለፋሽ ዚቲ - በራሴ ግንብ ውስጥ ሙሉ በሙሉ
 በገቼ ነው እየኖርኩ ያለሁት። ከምንም በላይ የማስብበት ጉዳይ
 ጥን መሰለሽ - ውጪያዊውን ጥምብሌን በሚገባ ጠብቂ መቆየት
 መቻል አለብኝ - በውስጤ የሚካሄደው ጦርነት አሁንም እንደነገሰ
 መሆኑን ማንም ግጥም የለበትም። እም - በፍላጎቴና በሕሊናዬ
 መከሰል ያልማቋረጥ እየተካሄደ ያለው የከረረ ጦርነት ለማንም

ሳለሁ ነው ፒተር ወሬውን የሚያቆመው። በዚህም ምክንያት ራሴን የምጠይቀው እንደ ትልቅ ጥያቄ አለ - ለምን ይህን የፒተርን ወሬ የማልጠገበውና ይበልጥ እንዲያወራኝ የምንገባውን ሊቋቋመኝ ከሚችለው በላይ ለፍላፊና ቀልቃላ ስለመሆኑ ፒተር በእንደ አጋጣሚ የነገረኝ ጊዜ እኔም በመልስ ምት ዓይነት ስለእሱ ይሰማኝ የነበረውን ነገራው ነበር - ማለትም - ለቋቋመው ከምችለው በላይ ጭምትና ፈዛዛ የነበረ ስለመሆኑ። በበኩል አሁን ሀሳቤን ተይሬያለሁ። እሱስ ስለእኔ የነበረውን አስተሳሰብ ተይሮ ይህን ወይ የሚለው ትልቁ ጥያቄዬ ግን አሁንም ጥያቄ እንደሆነ ነው ያለው።

ያንቺው እና

ማክሰኞ መጋቢት 14/1944

ውድ ኪቲ

ዛሬ ምን ልንበላ እንደሆነ ልንገርሽ! እንደው ምናልባት ቢያዝናናሽ ብዬ እንጂ እንኳንስ ሳወራው ሳስበው የማልፈልገው ነገር ነው። አሁን ይሄን እየጻፍኩልሽ ያለሁት እንኳን እኛና አፍንጫዬን ሽቶ በተነከረ መሀረብ ሸፍኜ ነው። (እዚህ ከመምጣታችን በፊት የተገዛ ሽቶ ማለት ነው) ምክንያቱ ምን ይመስልሃል? ... ተይው ተይው ኪቲ - ፈጽሞ ልትገምቺው የምትችይው ነገር አይደለም - ስለዚህ እኔ ራሴ ከመጀመሪያው ልጅምርልሽ።

የምግብ ኩፖኖች ይልኩልን የነበሩት ሰዎች በናዚዎች ተያዙ። ስለዚህ አሁን በእጃችን የሚገኙት አራት ራሺን ካርዶች ብቻ ናቸው። ስምንት ሆነን በአራት ራሺን ካርዶች ለመኖር የቻልንው በዚያ ተጨማሪ የምግብ ኩፖኖች አማካኝነት ነበር። እናልሽ - አሁን በቤታችን ስድስት የለ - ትቢ የለ - ጨው የለ - ምን የለ - የምናደርገው ጠፍቶን ተፋጠጥንልሽ! በዚህ ላይ ሚፔም እቶ

ከፊለርም ስለታመመ ወደ ሥራቸውም ሆነ ወደ እኛ ዝር ማለት ካቆመ ቀናት አልፈዋል። እቶ ኩፔስም ከየትም ከየትም ብሎ እንደነደ ነገሮች እንኳን እንዳይገዛልን የራሱ የሥራ ኃላፊነት እንዳለ ሆኖ የእነሚፔንም ቦታ ሸፍኖ እየሰራ ስለሆነ ጊዜው አላዳርሰ አለው መሰለኝ እምብዛም ሊረዳን አልቻለም። እናም በአጭሩ ንገረኝ ካልሺኝ - በቤታችን ውስጥ ያለው አጠቃላይ ቡኔታ በጣም በጣም ያስጠላል! ከነገ ጀምሮ ገና ይብሱን ይከረፋል - ምግቡም እንደላው። ምክንያቱም ትቢ በይ - ዘይት በይ - ማርጋሪን በይ - የመጨረሻውን መጣጥፍ (እቃዎቹን እየፈቀረትን) - የመጨረሻውን ጭላጭ (እቃዎቹን እያንጠፈጠፍን) - ለዛሬ እርገነዋል።

ምንጊዜም ጠዋት ጠዋት (ዳቦ ለመቆጠብ ስንል) እንበላው የነበረው የድንች ጅገስም ምንም ምንም በማይል መረቅ ተቀክቷል። ወ/ሮ ፍራንክ በችጋር እንዳናልቅ ስለሰጋች በምታበስለው ነገር ሁሉ ከነክሬሙ የታሸገ የቆርቆሮ ወተት ፈሰሰ ታደርግበታለች - ይግረምሽ ብሎ እሱውም እያለቀባት ነው። ጠጣም ወረደ ወደተነሳሁበት ልመለስልሽና የዛሬው አራታችን የሚሆነው ምን መሰለሽ - እነእማማ ለባሰ ቀን በሚል ከዓመት በፊት በታኒካ እሸገው አስቀምጠውት በነበረው በደቃቁ የተከተረ ከዓመት የተሰራ ሾርባ! - እፍና አፍንጫዬን ሽቶ በተነከረ መሀረብ የሸፈንኩበት ምክንያት አሁን ግልጽ ሆነልሽ? ታኒካ ውስጥ ታሽጎ ዓመት የቆየ ጎመን ምን ያህል እንደሚቀረና በምንም ቋንቋ ለመግለጽ ያስቸግራል። በቃ - ምን ልበልሽ - የገማ እንቁላል አይተሽ ማየት! እ...ፍ! ይታይሽ እንግዲህ ከእንዲህ ያለው እወያፈ ጉድ የተሰራ ምግብ እንዴት ሊሆን እንደሚችል። እንኳንስ ለበላው ገና ሳስበው ወደ ላይ እያለኝ ነው።

ሲያመጣው ደግሞ አንዴ አይደል? - ድንችቻችንም በእንደ ከዚህ በፊት በማናውቀው በሽታ እየተጠቀና እየተበላሸ ነው። ደገርምሻል - እንደ ባለ ድንች ብታወጧ ለምግብነት የሚሆንሽ ግግሽ ባለም አይሆን። የተቀረውስ እትይኝም? የተቀረውማ -

ሲሆን - ከዕለት ወደ ዕለት ዝምተኝነቴ እየጨመረና በውስጤ እያደገ የነበረው «ውብ» ለሆኑ ነገሮች ሁሉ - «ጥሩ» ለሆኑ ነገሮች ሁሉ - የነበረኝ ገደብ የለሽ ፍላጎትም እየታወቀኝ መጣ።

እኛም ከዚህ - አሁን ማታ ማታ አልጋዬ ላይ ጋደም ካልኩ በኋላ የተለመደውን የመኝታ ሰዓት በሉቴን ሳደርስ ቆይቼ - «...እግዚአብሔር ሆይ - ጥሩ ለሆነው ሁሉ - ወድ ለሆነው ሁሉ - እንዲሁም ውብ ለሆነው ሁሉ - ከልቤ አመሰግንሁለሁ!» የሚለውን የማሳረጊያ ሐረግ ስለው ሁለመናዬ እንዴት በሐሲት እንደሚሞላ አትጠይቁኝ! እያንዳንዱ ቃል ትርጉም ይሰጠኛል ነው የምልሽ። ሊያጠፋኝ ከተነሳው የከፋት ሰደድ ለጊዜውም ቢሆን መደበኛ የመቻሌ «ጥሩ»ነት - የጤናዬና የፒተር «ውድ»ነት - እኔም ሆኑኩ ፒተር እስካሁን ስም ልንሰጠው ያልተቻለንና በመሀላችን እየተፈጠረ ያለው ልዩ ስሜት - «ውብ»ነት።

አሁን እያሰብኩ ያለሁት ዓለምን እየወረራት ሰላላው ከፋ የጥፋት ደዌ ሳይሆን ደዌው ገና ሰላልደረሰበት ውብ ጎጂ ነው። እኔና እማማ መሉ በመሉ ከምንለያይባቸው ነገሮች እንዴም ይህ ነው። ለምሳሌ እዚህ ሰላለንበት አጠቃላይ ሁኔታ ስታማርሪ ወይ ደግሞ ብቻሽን ስትተከዝ ካገኘችሽ የእማማ ብቸኛ የማጽናኛ ምክሯ ምን መሰለሽ - «መላውን ዓለም እያመሰው ሰላላው ወርነትና አሳር መከራቸውን እየሳቁ - በየዕለቱም እንደዝንብ እየረገፉ - ሰላሉት ወገኖቻችን አሰቢ! እኛም ለእንደዛ ዓይነቱ ሰቆቃ ባለመዳረግሽ ተመስገን በይ!» የእኔ ምክር ደግሞ ይህ ነው - «ሂጃ ውጪ!» - ወደ ሰፋፊዎቹ መስኮች ውጪና በማይጠገበው የተፈጥሮ ውበት፤ እገሌ ከእገሌ ሳይል ለፍጡራን ሁሉ እኩል በሚፈነጥቀው ዕውቀት ድንቅ የሀሐይ ብርሀን ነፍሰሽን አስደሰች! - ሂጃ ውጪ! ርቆሽ የነበረውን ደስታሽን እንደገና ማግኘት ከፈለግሽ ወደ ሌላ ሳይሆን ወደራሽ ውስጥና ወደ እግዚአብሔር ተመልከቺ! እም - ወደ ውስጥሽ አራጭልቁ! ወደ እግዚአብሔርም እንጋጩ! ከውስጥሽም ሆነ ከዙሪያሽ ስለራቀቅ ሳይሆን በውስጥሽም ሆነ በዙሪያሽ ስለቀሩት ውብ ነገሮች አሰቢ!

CAMA SONIC - DUALS RECHARGEABLE LED LANTERN

ይህን ግድረግ ከቻልሽ ርቆሽ የነበረው ደስታም ዳገም ሊቀርብሽ የገድ ነው!»

በለውነት ነው የምልሽ ኪቲ - የእማማ አባባል እንዴት ትክክል ሊሆን እንደሚችል ፈጽሞ አይታየኝም - ስልሽ - እንዴት ነው አገቺ ራሰሽ ሰቆቃ ውስጥ እያለሽ ስለሌላ ሰቆቃ በማሰብ ራሰሽን ማዳን የምትችይው? - ይህን ሳድርግ ካልሽማ ጭራሹኑ አለቀልሽ ማለት እኮ ነው! ይልቅስ እኔ ያልኩትን ብታደርጊ ያለምንም ጥርጥር ራሰሽን እንደገና ማግኘት ትችያለሽ - እግዚአብሔርንም። ይህ ሲሆን ብቻ ነው መንገዳገድሽ ቀርቶልሽ እንደገና ሚካንሽን መጠበቅ የምትችይው።

በዚህ ላይ - እንድ የማያነጋግር ሐቅ አለ - ለራሱ ደስተኛ የሆነ ሁሉ ሌሎችንም ደስተኛ ያደርጋል። እንዲሁም - ሰብዓዊ ወኔውና መንፈሳዊ የእምነት ጽናቱ ያልራቀው ሁሉ መቼም ቢሆን ምንም ዓይነት ምጽዕት መሀል ከሰሞ አይቀርም!

ያንቺው እና

ዕሁድ መጋቢት 12/1944

ውድ ኪቲ

ይሄን ሰሞን ደግሞ እንድ ቦታ አርፎ መቀመጥ እንኳን አትቸኛል ነው የማወራሽ! እም - ደረጃውን መውረድ ነው - ደረጃውን መውጣት ነው - ከአንዱ ከፍል ወደ አንዱ ከፍል መንጠልጠል ነው - ጣሪያው ላይ መውጣት ነው - እንደገና መውረድ ነው - ሽረ ተይኝ ኪቲዬ!... ከፒተር ጋር ማውራት እንደአንዳች ያሰኝኛል - ግን ደግሞ - ምናልባት እየረባሸኩት ይሆን ወይ የሚለው ነገር ያንኑ ያህል ያሰጋኛል። ፒተር ስላለፈው ሕይወቱ በመጠኑም ቢሆን አውርቶኛል - ስለቤተሰቡም ሆነ ስለራሱ ማለት ነው። ይሁን እንጂ የሚበቃኝን ያህል አውርቶኝ እያውቅም ልልሽ እችላለሁ። ምንጊዜም - ምንው ባላቆመ እያልኩ

አይደለም።

ከሁለት ዓመት በፊት ያሳለፍኩትን ሕይወቴን በጣም ጋደላኝ በሆነ አገላ መነጽር እያየሁት ነው ያለሁት። በእናት በእባላ ቤት የነበረኝ ከመስከረም ወሐይ ፩ ያለ ብሩህ ሕይወት - ከዚያ ደግሞ 1942 ላይ ወደዚህ ቦታ መምጣቴ - የሁሉም ነገር በድንገት መለዋወጥ - በትንሽ በትልቁ መነታረኩ፣ መጨቃጨቁ፣ ጤ፣ ቀጣው፣ ዘለፋው፣ አምባጓርው - ብቻ ምን ልበልሽ - ሁሉም ነገር ከግንዛቤ አቅማ በላይ ነበር። ጨርሶ ባልጠበቅኩት ድንገተኛ ጠጥመድ ውስጥ ነበር የወደቅኩት። እናም - ስለራሴ የነበረኝ ግምት በሌሎች ተጽዕኖ ምክንያት ሳይዛባ፣ መብቴ ሳይረገጥ፣ ከብሬ ሳይደፈር፣ እንዲሁም ያ ከምንም በላይ እኮረብት የነበረው ማንነቴ ጫፋ ሳይነካ - ማለትም - ልክ ቀድሞ በነበርኩበት ሁኔታ ለመተጠል አችል ዘንድ ብቸኛ አማራጭ ሆኖ ያገኘሁት ምን ነበረ መሰለሽ ኪቲ - ያፈጠጠብኝ ላይ ማፍጠጥ - የጫካብኝ ላይ መጮህ - የሰደበኝን መስደብ! እም - ማንም ይሁን ማ - ያለአግባብ ጫፍ ሊፈጥርብኝ ሲሞክር - እዚያ ሰው ላይ የባለ ጫፍ መፍጠር!

ስለ 1943 የመጀመሪያው አጋማሽ እስቲ ጥቂት ሳስታውሰሽ። አልቅሽ፣ አልቅሽ ጨካኝ፣ ጨካኝ ይለኝ የነበረው - ሊጠጠኝ ሊሰለቅጠኝ የነበረው የብቸኝነት ስሜት - ጉልህነታቸው እንዳለ ሆኖ ነገር ግን ከዚያውም በላይ ጉልህ መሰለው ይታዩ ነበሩት፤ ጥፋቶቼንና አጠቃላይ ጉድለቶቼን እንዴት ቀስ በቀስ ማየት እንደጀርኩና... ሌላም ሌላም። ለምሳሌ አብዛኛውን ቀን የማሰልፈው በውስጤ ከማስባቸው ነገሮች ጋር ምንም ግንኙነት ስለሌላቸው አርቲ ቡርቲዎች በማውራት ነበር። አባባን ወደ እኔ ለመሰብ አደርግ የነበረው ጥረትም ቀላል አልነበረም - የምኞቱን ያህል አልተሳካልኝም እንጂ። ሁሉንም ነገር ብቻዬን መጋፈጥ ነበረብኝ ኪቲ! ራሴን የመቀየሩን እጅግ በጣም አስቸጋሪ ሥራ - ያን ያህል ጫፍ ይፈጥሩብኝ የነበሩትንና እንደዛ ወዳለ እስፊ የተሰፋ መቀረጥ ዝቅጠት አውርደውኝ የነበሩትን እነኞን ማለቂያ

ያልነበራቸው የቱጣሪ የዘለፋ ፍጻሜ የመገደቡን ሥራ - እና ሌላ ሌላውንም ሁሉ ያለአንዳች አጋዥ በገዛ ራሴ ለመወጣት ስፈጋ ነው የከረምኩት።

የዚያ ዓመት ሁለተኛው አጋማሽ በመጠኑም በሆን የተሻለ ነበር ማለት እችላለሁ - ቢያንስ ከዚያ በፊት ያደርጉት እንደነበረው እኔን እንደ ሕፃን ማየታቸውን ለዘብ አድርገውልኝ ነበር። ሃሃሃ! እንደሆነ እንጂ እንደ አንዲት ሙሉ ቤት ይቆጥሩኝ የጀመሩም እንደሆነ እንጂ እንደ አንዲት ሙሉ ቤት ይቆጥሩኝ የጀመሩም ነበር! በሌላው ነገሮች ማሰብና አንዳንድ ልብወለድ ታሪኮች መፃፍ የጀመርኩትም በዚያው ጊዜ ነበር። በዓመቱ መጨረሻ ገደማ ላይ ራሴን እንቱ ማለቱ ጭራሽ እንደባሰብኝ ነው የማውራሽ! ማቸውም ቢሆኑ ከእንግዲህ እኔን እንደ ሕንድ ሽራ ኳስ እንዳሻቸው በማክበር፣ ከወዲያ ወዲህ በመወርወርም ሆነ በመቀበል የቀድሞ ጨዋታቸውን የመቀጠል ምንም ዓይነት መብት የላቸውም ከሚል ቁርጥ ድምጻሜ ላይ ደረሰኩ! ከራሴ ፍላጎቶች ጋር በተጣጣመ ሁኔታ ብቻ ራሴን በራሴ ለመቀየር ፈለግኩ። የዚያን ሰዎን ከምንም ከምንም በላይ እስደንገጠኝ የነበረው ምን መሰለሽ ኪቲ - ድንገት ተገልጾልኝ የነበረ እንድ መራር እውነታ!... ምን አትይኝም?... ከራሴ በላይ የምወደውን አባባን እንኳን በሁሉ ነገር ላይ ሚስጥረኛዬ ላደርገው መቼም መቼም እንደማይቻለኝ ማወቁ!... አዎ ኪቲ - ከራሴ በቀር ማንንም ማመን ያልፈለግኩበት ጊዜ ነበር።

በሁለተኛው ዓመት (1944) መጀመሪያ ላይ ደግሞ ሁለተኛው ትልቅ ለውጥ! ምን እንደሆነ ገመትሽ ኪቲ?... ያ ሕልሜ ነቀ! - የልጅነት ጓደኛዬን ፒተር ዌስልን ያየሁበት ያ ሕልሜ! - ከፋኛ እየናፈቅኩት የነበረው ነገር ከዚያ በፊት ይመስለኝ እንደነበረው የልጃገረድ ጓደኛ ሳይሆን የ«ወንድ» ጓደኛ መሆኑን ለመጀመሪያ ጊዜ ያወቅኩበት ያ ሕልሜ! - ከእኔ በቀር ለማንም ስለማይታየው ስለውስጣዊው ደስታዬና እውነተኛዎቼን የውስጥ ስሜቶቼን ለመደበቅ እንደ ጠንካራ ምሽግ አጠቀምበት ስለነበረው «ደስተኛ መሰሉ የመታየት» ጥበቤ ለመጀመሪያ ጊዜ ያሰላሰልኩትም በዚህ ጊዜ ነበር። ይህ ሁሉ

በጠየቀ በአጭሩ ልል የሚችለው ምን መሰለሽ - «እና ማለት ለእኛ ልዩ ቀልዶች የሚያልቁበት ማንኛውንም አጋጣሚ ተጠቅሞ ሳት መፍጠር የምትችል - በማንኛውም ጨዋታ ላይ እዚያው በዚያው በምትፈጥራቸው ሸርቷና ተንኮሎቿ የምትታወቅና የምትወድድ - ስቃ የምታስቅ - ተደብራ የማታውቅ - መቼም መቼም ፈገግታ የማይለያት - ንጭንጭም ሆነ ኩርፊያ የማታውቅ - መዘተ መዘተ»

የዛጌዋን «እና» አሁን ወደ ሕላ መለስ ብዬ ሳያት በጊዜውና በቦታው የቲንም ያህል ተወዳጅ የነበረች ትሁን እንጂ በውብ የስጦታ ወረቀት እንደተጠቀለለ ርካሽ ስቃ ከውስጧ ይልቅ ላይዋ የሚያብረቀርቅና ከዛሬዋ «እና» ጋር በአጋምም በቀጋም የማትገናኝ ነበረች ብልሽ ያጋነንኩት አይመስለኝም። በርቀት ያውቀኝ የነበረው ፒተር እንኳን በቀደም ስለእኔ የነገረኝ በጣም ትክክል ነበር - «መቼም መቼም ብቻሽን አይቼሽ አላውቅም - ቢያንስ በሁለትና ሦስት ወንዶች እንዲሁም በበርካታ ልጃገረዶች ተከበሽ ነው የምትውደው - ምንጊዜም ከመሀላቸው ነሽ - ምንጊዜም እንደላትሽና እንዳላቅሻቸው ነው - ጨዋታችሁም ሆነ ወሬያችሁ የሚካሄደው በአንቺ ማዕከልነት ነው።»

ታዲያ ከዛጌዋ እና የተረፈና በዛሬዋ እና ውስጥ የቀረ ምን ነገር አለ?... አ! በነገራችን ላይ ሀሳብ አይግባሽ ኪቲ - አሁንም ቢሆን መሳት አልረሳሁበትም - አሁንም ቢሆን ለማንኛውም ጥያቄ ፈጣንና አስደናቂ መልስ መስጠት አልጠፋብኝም - ያኔ ተወዳጅና ተደናቂ ያደረገኝ የሰዎችን ስህተት ነጥሎ የማውጣቱና እንዲታረሙ የመንገሩ ችሎታዬም ቢሆን አሁንም አብሮኝ አለ - ስለድራያውም ከሆነ አሁንም ቢሆን መዳራት እችላለሁ - ስልሽ - ኪ... ፈለግኩ! - ይሄ አይደለም ችግሩ ኪቲዬ።

ያለእንዳች ሀሳብና ጭንቅ እንዳሻኝ ስፎልልና በበርቅ ያሳለፍኩትን ያን ዓይነት የደስታ ሕይወት ምናልባት ለእንዲት ምሽት - ወይ ለሁለት ለሶስት ቀናት - ወይ ደግሞ ለሰዎች ያህልም ቢሆን እንደገና የማየት ዕድል ባገኝ ደስታውን

አልችለውም። ግን በላምንቱ መጨረሻ ላይ ምን ያህል ትክት ሊለኝ እንደሚችል - እናም - ቁምነገር ሊያወራኝ የሚችል ሰው ፍለጋ ምን ያህል ልክለፈለፍ እንደምችል አውቃለሁ። አሁን እንደዛሬው ያሉ «አጃቢዎች» እና «ተከታዮች» አልፈልገም - አሁን የምፈልገው «ጓደኞች» ነው! አሁን የምፈልገው - ለአንዲት ልጃገረድ ቀልድ፣ ጨዋታ፣ ባልትና ፈገግታ የሚሸነፉ ደካማ አጀቦች ላይሆን የምትሰራቸውን ቁምነገሮችና አጠቃላይ ሰብዓዊ ባሕሪዋን የሚያደንቁላት የበሰሉ ጓደኞች ነው።

እርግጥ ነው - ምርጫዬን በዚህ መስፈርቱ መሰረት ካደረግኩ እንደዱሮው ዙሪያዬን የሚከበኝ ግርግር አይኖርም - ይሄን በደንብ አውቃለሁ ኪቲ። ታዲያ ምን ችግር? - ጥቂትም ቢሆኑ የሚመጥኑሽና ሐቀኛ የሆኑ ጓደኞች ካገኘሽ ምን ትፈልገያለሽ?

ለነገሩ ስለ 1942 የነገርኩሽ ሁሉ እንዳለ ሆኖ ያን ጊዜም ቢሆን ሙሉ በሙሉ ደስተኛ ነበርኩ ልልሽ አልችልም። አልፎ አልፎም ቢሆን ጭር የሚልብኝና ወናነት የሚሰማኝ ጊዜ ነበር። ነገር ግን ቀኑን ሙሉ ከወዲያ ወዲህ እንደዘለልኩ እንደተረፈጥኩ ስለምውል ጭርታውን በማዳመጥ ፈንታ በሚቻለኝ ሁሉ ራሴን በማስደሰት ነበር የማሳልፈው። እንዳንዴ ሆነ ብዬ እንዳንዴ ደግሞ እንዲሁ ላይታወቀኝ በማደርጋቸው ልዩ ልዩ ነገሮች (ቀልዶች፣ ጨዋታ ነክ ተንኮሎች፣ ተረቦች፣ ወዘተ) ነበር ይለማኝ የነበረውን የባደነት ስሜት ከውስጤ የማባርረው። አሁን ግን ስለሕይወትም ሆነ ማድረግ ስላለብኝ ማንኛውም ነገር በተለየ ጥንቃቄና ትኩረት ነው የማስበው። አዎ ኪቲ - እንደኛው የሕይወቴ ፈረቃ ተጠናቅቋል - እስከወዲያኛው ተደምድሟል። ያለእንዳች ሀሳብ እንዳሻኝ እየቀባቸው የነበሩት እነኞ የትምህርት ቤት ቀናት ዳግም ላይመለሱ ሄደዋል።

ስለእውነት ለመናገር እነኝያ ቀናት እንኳን ስለ እንደመጀመሪያው ሰሞን ሊናፍቁኝ ቀድሞ ነገር ጣፅማቸው ምን እንደነበር እስኪጠፋኝ ድረስ ነው ያደግኩት የመነደግኩት። አሁን በአንድ ጎኔ እየተዋሀደኝ ያለው ኮስተር ያለ ማንነቴ የዚያውን ዓይነት ሕይወት ማስተናገድና ማጣጣም እንድችል የሚፈቅድልኝ

ውድ ኪቲ

አሁን ስለ 1942 ን.ም እያሰብኩ ነው - ከሁለት ዓመት በፊት ስለነበረው ሕይወቴ። ሁሉም ነገር ጨርሶ አውነት አውነት አይመስልም ኪቲ። ምድራዊ ገነት የነበረውን ያንን ሕይወት የጥረችው እና እዚህ - ቤት አይሉት የንብ ቀፍ - ውስጥ ታሽጋ በሁለት ዓመት የሰቆቃ አላት እንደዳቦ ታ! ብላ ከበሰለችው እና እጅግ በጣም የተለየች ነበረች። አዎ ኪቲ - ያ ሕይወት በእርግጥም ምድራዊ ገነት ነበር። ይገርማል - እንደ በእጅሽ ያለ ነገር ምን ያህል ውድ እንደሆነ የሚገባሽ ከእጅሽ የወጣ ዕለት ነው - በእጅሽ እስካል ድረስ ነገራም አትይው።

የዛሬ ሁለት ዓመት (እንደማንኛውም አይወድ የነበረብን ጫና እንዳለ ሆኖ) ምን የሌለኝ ነገር ነበር ኪቲዬ? በይፋሬንድ ማግኘት ዛሬ እንዲህ እንደሰማይ ሊርቀኝ ያኔ ከመንገድ ዳር ሰት ከረግላ የመግባት ያህል እንኳን የማይከብደኝ ነበር - የዕድሜ አቅምቼ የሆኑ ከወያ የማያንሱ የወንድና የልጃገረድ ጓደኞች ነበሩኝ - የትምርት ቤታችን መምህራን ሁሉ የሚመኩብንና የገዛ ልጃቸው ያህል የሚወዱኝ ተማሪ ነበርኩ - እማማና አባባ ወጥቼ እስከገዛ የማያምኑኝ! እንደወፍ እንቁላል የሚላሱልኝና ለዙፋን እንደታጨች ልዕልት የሚያሞላትቁኝ ልጅ ነበርኩ - ብቻ ምን ከምኑ ብዬ ልንገርሽ - ያ ሁሉ ፔኩሳት - ያ ሁሉ ኬክ - ያ ሁሉ እይስከሬም - በዚህ ላይ እንደአባባ የመደቡልኝ ከበቁ በላይ የሆነ የኪስ ገንዘብ - ሽራ ተይኝ ኪቲ! ስለእውነት ለመናገር እንደ ልጅ ደስተኝ ለመሆን ከዚህ በላይ ምን ሊፈልግ ይችላል?

በእንድም ሆነ በሌላ ምክንያት ያወቀኝ ወይ የቀረበኝ ማንም ሰው ሳይወደኝ የቀረበት አጋጣሚ ትዝ አይለኝም። ኪቲ መቶ ጉራቱን መንፋቱ አይደለም። በእርግጥ የእያንዳንዱ ሰው ምክንያት የረሱ ሊሆን ይችላል። ነገር ግን ቀርቦኝና አውቆኝ ሳይወደኝ የቀረ እንድም ሰው አላውቅም። ለዚህ ሁሉ ምክንያቱ ምን

እንደሆነም ልንገርሽ አችላለሁ። አይወደኝ ሁለቱን ደረጃ ትምህርት ቤት አያለን እኔ አልወቀው እንጂ ፒትር በደንብ ያውቀኝ እንደነበር ነገሮቻል። እናም በትምህርት ቤት ውስጥ ለነበረኝ ተወዳጅነት ምክንያቱ እሱ እንደሚለው «የሆነ የሚሰጠኝ የሚገርክ ነገር» ስላለኝ አይደለም። ለምሳሌ አስተማሪዎቻችን ሁሉ ይወዱኝ የነበረው - ክፍል ውስጥ በምስጣቸው ረግገና አስደናቂ መልሶቼ - በየጊዜው ጣል በማድረጋቸው አዝናኝ አባባሎቼ - ፈገግታ በማደለየው ፊት - ገደብ በሌለው የማወቅ ጉጉቱ - ነገሮችን በተላሉ ለመረዳት ባልኝ ተስጥዖ - ወዘተ ወዘተ ነው ልልሽ እችላለሁ። ከዚህ ሌላ ደግሞ - ተላፍቼ የማይወጣልኝ - ስቂ የማልጠግብ - ድረያ የማይሰለፍኝ - እንስታዊ መስጠቢን እንዳሻኝ መጠቀም የምችል - ወግ ጥረታ የሚዋጣልኝና መቼ አውርታ የምባል ልጅ ነበርኩ። ከሁሉም ከሁሉም ይወደዱልኝ የነበሩትን ነገሮቼን ልንገርሽ ኪቲ - መታከት የማይታደስት ትጋቱ - ሐተኝነቱ - ግልጽነቱ - በእጄ ያለውን ሁሉ ከማከፈል ወደ ጳላ ያለማለቱ - ለማንም ያለማከብደዴና በማንም ላይ ያለመከራቱ።

ታዲያ በዚህ ሁሉ ነገራ መወደድህ መደናቀስ ይበባብኛል ኪቲዬ? በዚህ ሁሉ ፍቅርና አድናቆት መሀል ፍሬ ምንስ ያህል በረሱ ብተማመን ምን የሚገርም ነገር አለው?

ማን ደግሞ ምን ታደርገዋለሽ - የእንደሰሬ አይገድል። ነገር ሆነና በዚህ ሁሉ መወደድና በዚህ ሁሉ መደናቀት አገጣጠሙ ላለው - ልሳት በልሳት እያደገ መጥቶ ከጣሪያው እየደረሰ የነበረውን የመኖር ደስታፍን እየጣጣምኩ ሳለሁና የሚተጥለውን ቀን ለማየት በነበረኝ ጉጉት ሌሊቱ አልነጋልሽ በሚለኝ ጣፋጭ የሕይወት ምዕራፊ ላይ ነበር ድንገት ሳላሰበው ከፊቱ ከተጋረጠው መሬር አውነት ጋር የተላቀምኩት። እሁን ያለሁበትን ሁኔታ ለመላመድና ሕልም ሳይሆን እውን መሆኔን ለማረጋገጥ ከድፍን ዓመት በላይ ፈጅቶብኛል።

ትምህርት ቤታችን ውስጥ ተማሪውም አስተማሪውም ስለእኔ

እጅግ ውብ የሆነ የፍቅር ትዕይንት ግስተናገዱ የግድቀር ነው። በነገራችን ላይ ወሳብ አይገባም - ፒተርን የግግት ወሳብ የለም። ሲያድግ ምን ዓይነት ሰው ሊሆን እንደሚችል አላውቅም። አስከመጋባቱ የሚያደርሰን ዓይነት ፍቅር ለመፋቀር ስለመቻላችንም የግድቀው የለም። አሁን የግድቀው እንደ ነገር ቢኖር ፒተር እንደሚወደኝ ብቻ ነው - ስልሽ - በደረሰው እንደሚወደኝ እንጂ ምን ያህል እንደሆነ እንኳን ገና አላውቅም።

ፒተር የግፊልገው እንዲሁ የላብ ጓደኛ እንዲኖረው ቆይቷል - እየወደደኝ ያለው እንደገርልፍሬንዱ ይሁን - እንደ አሁኑ ይሁን - ምን ይሁን፤ ምን ይሁን ገና ያላረጋገጥኩት ነገር ነው።

ትናንትና በወሬያችን መሀል - «በሚስጥራዊው ቤታችን ውስጥ እናዎች የነበሩ ቢሆንና ልክ እኔ እያደረገኩ እንዳልሁት በየጊዜው ወጽ ከፍለህ የሚመጡብህ ቢሆን ኖሮ ምን ይውጥህ ነበር?» ስለ መቀየሩት። ምን ብሎ መለሰልኝ መሰለኝ - «ሁሉም እንዳንቺ ከሆኑ እንኳን ችግር የለውም!»

ወደ ከፍሉ በሄድኩ ቁጥር የሚያደርግልኝን አቀባበል ለነገርሽ አልቸልም - ለዚህ ነው ወደ እሱ መሄዴን እንደሚወደው እርግጠኛ የሆንኩት። እ ኪቲ - በተለይ የቅዳሜ ግታውን አመላካችንን ሳስበው - የተባባለውን ሁሉ ቃል በቃል ሳስታውሰው - ምን ለበልሽ - ለመጀመሪያ ጊዜ ስለሕይወቴ ምሬት ያልተሰገኘ ምሽት ነበር። መቼ ይሄ ጊዜ አልፎ አንድ ለውጥ አይቼ እያልኩ ሳግርሮ የከረምኩት ቤቲያ ለመጀመሪያ ጊዜ ሁሉም ነገር አሁን ባለበት ሁኔታ በቀጠለ ብዬ የተመኘሁበት ምሽት ነበር ብለሽ ታምኚኛለሽ? እዎ ኪቲ - አዲስና ልዩ ዓለም ያየሁበት ምሽት ነበር!

ያንቺው እና

ለማርጎት የጥናቷ ላት መልስ ይህ ነበር። «ውድ ማርጎት - እኔ በበኩል - ዝም ብለን ከመጠበቅና የሚሆነውን ከማየት የተሻለ ማድረግ የምንችለው ነገር ያለ

አይመስለኝም። እርግጠኛ ነኝ እኔና ፒተር እንደ ቀርጥ ውላጌ ላይ የምንደርስበት ጊዜ ፋቅ አይሆንም - ለመቀጠል ወይ ላለመቀጠል ግለት ነው። የትኛው እንደሚሆን እኔ ራሴም በትክክል መገመት ከምችልበት ደረጃ ላይ አይደለም ያለሁት - ገን በምንም ተፃውሮ ማድረግ የማይቀር እንደ ነገር አለ - ምን አትይኝም? እኔና ፒተር አሁን በጀመርንው ሁኔታ ለመቀጠል ከመባን ያለውን ሁኔታ ገልጽ አደርግለታለሁ - ግለትም - እንቺም በጣም እንደምትወጁውና አስፈላጊ ሆኖ በተገኘ ጊዜ ሁሉ ብትረጁ ደስ እንደሚልኸ እኔም እንደማልቃወም ለነገረዋለሁ። ይቅርታ ማርጎት - ይህን መቀበል ላንቺ ምን ያህል ሊከብድሽ እንደሚችል ሳላውቅ ቀርቼ አይደለም - ገን ደግሞ ምን ታደርጊዋለሽ? እኔም ወድጄ አይደለም። በዚህ ላይ ፒተር ሰላንቺ ምን እንደሚያስብም አላውቅም - ጊዜው ደርሶ እስከምጠይቀው ግለት ነው።

ሐሙስ መጋቢት 23/ 1944

ውድ ኪቲ
አሁን እነሱም በዛ በሚስጥራዊው ቤት ውስጥ ነገሮች ወደ ወትር ሁኔታቸው እየተመለሱ ነው። ይመስለኝው ታስረው የነበሩት የምግብ ኩሯን የሚልኩልን ሰዎችም ከእሥር ቤት ወጥተው የቀድሞ እርዳታቸውን ቀጥለዋል።

ትላንትና አንድ ለውጥጥላን እዚህ በእቅራቢያችን ወድቆ ተከሰከሰ - አብራራዎቹ ግን በጊዜ በፓራሾት ለመዝለል ችለው ነበር። የሚገርምሽ ነገር ለውጥጥላን የተከሰከሰው ከአንድ ትምህርት ቤት ላይ ነበር። ግን ትረፋ ሲላቸው በሰዓቱ ተግራዎቹ በግዜው አልነበሩም። እናም እደጋው መለስተኛ እሳት ከማሰላትና ሁለት ሰዎችን ከመግደል ያለፈ ጥፋት አላደረሰም ግለት ይቻላል። የነዚህ ወታደሮች በፓራሾት እየወረዱ የነበሩትን አብራራዎች እዚያው ሰማይ ላይ ሳሉ ነበር ቅልጥ ባለ የተከሰሰ ናጻ ያጣድፏቸው

በልሽ ማንኛውንም ነው በጣም አመቺና ተላል የሚሆንው። እና የኢ/የፒ/የሪ የእሳቤት ገንጽነት ከዚህ ያለፈ አይደለም ልልሽ ፈልጎ ነው ማርገት።

ፒተርን በእሳቤትነት የፍቅር ወይን ግዮት እየጀመርን ነው የግሉ እምነት አለኝ። ልክ እኔ ልረዳው እንደምፈልግ ሁሉ እንቺም ልትረጁ የምትችላላችሁትን ዕድል ብታገኙ ደስ የሚልኝ ይመስለኛል። ደግሞም ይህን ግድረግ የምትችላላችሁት ጊዜ ሊመጣ የማይችልበት ምንም ምክንያት ያለ አይመስለኝም - ምንም እንኳ እኔም እንቺም እያሰብኩት ያለው የዚህ ዓይነት ትርርብ ባይሆንም። ትክክለኛ 'ትርርብ' ሊፈጠርም ሆነ ሊያደግ የሚችለው በሁለቱም ወገን ትክክለኛው ፍላጎት ሲኖርና ተገቢው ጥረት ሲደረግ ብቻ ነው። ለዚህም ይመስለኛል የእኔና የእባባ እንኳ ገንጽነት የትም ሊደርስ ያልቻለው።

እና ማርገት - በዚህ ጉዳይ ላይ ከዚህ በኋላ ምንም ባሕር ያለ ይለኛል። ግን እሁንም ቢሆን ከእኔ የምትፈልገው ምንም ዓይነት ነገር ካል እባክሽ ዓፈልኝ - ምክንያቱም እኔም ብሆን ማለት የምፈልገውን ሁሉ በሚገባ ለማለት ወረተት ላይ ነው የሚቀላኝ።

ማርገት - ምን ያህል እንደግደንቅሽ አታውቀውም። ስለእውነት ነው ምልሽ - አሁን የቀረኝ አማራጭ እንቺና አባባ ወስጥ ያለው 'ጥፋት' እኔም ወስጥ ሊኖር የሚችልበትን ጊዜ በተስፋ መጠበቅ ብቻ ነው። አዎ - ጥፋትን በተመለከተ በእንቺና በእባባ መሀል እምብዛም ልዩነት አይታየኝም።

ያንቺው እና

ወደ ዚቲ ገናንትና ማሪ ከማርገት ሌላ ደብዳቤ ደረሰኝ።

ወደ እና - በትናንቱ ደብዳቤሽ በኋላ አንድ ደስ የሚደል ስሜት እየረበሰኝ ነው - ማለትም - ወደ ፒተር በሄድሽ ቁጥር ስለኖሽን የሚቆጠቁጥሽ ነገር እንዳለ በመረዳቱ። ግን በሰለጠነነት ነው ምልሽ እንደላ ልትሆኑበት የሚገባሽ ምንም ምክንያት የለም። በእርግጥ እሁንም ቢሆን ልደብቅሽ የማልፈልገው ነገር አለ - እኔም የልቤን ላካፍለው የምችለው - ሀሳብ ለሀሳብ ልለጥጠው የምችለው አንድ ሰው ሊኖረኝ እንደሚገባ ይሰማኛል። ይሁን እንጂ - ፒተርን ለዚህ ገና እንዳላጨሁት በድጋሚ ላረጋግጥልሽ አፈልጋለሁ።

በእርግጥም ልክ እንቺ እንዳልሸው ለፒተር የወንድምነት ዓይነት ስሜት አለኝ። ወንድም ስልሽ ግን - የታናሽ ወንድምነት ማለት ነው። በእርግጥ በወንድምነትና በእሳቤትነት መቀራረብ የጀመሩ ሁለት ሰዎች ገንጽነትም ቢሆን መነኮሳትን ከጨመሩበት ሊያደግ የማይችልበት ምክንያት ያለ አይመስለኝም። እንግዲህ የሚነከብበት ጊዜ ምናልባት ወደ ፈት ይመጣ ይሆናል - ምናልባት ደግሞ መቼም አይመጣ ይሆናል - ለማንኛውም በእርግጠኝነት ልንገርሽ የምችለው ገና እካ ደረጃ የደረሰ ነገር አለመኖሩን ነው።

ስለዚህ ለእኔ ልታዝኑበት የሚገባሽ ምንም ነገር የለም እና። ይልቅስ ዕድልሽ ዓይኛ የሚሆንሽ ሰው እንዴ ሰጥቶኛል - ወጥ በልሽ በሚቻልሽ ሁሉ ራስሽን ለማስደሰት ሞክራ።

እሳቤት ማርገት ፍራንክ

ይህ ሁሉ ቢሆን ነገሮች ግን አንድ አንድ እያሉ የበለጠ እየተሻሉ የበለጠ እያማሩ እየመጡልኝ ነው አልሻለሁ። ምን አላች በይኝ ከቲዬ - ይህ ሚስጥራዊ ቤታችን እሁን በቅርቡ

ብቻ ከቲዩ!

ለማንኛውም ላሁኑ ይብቃን ከቲ - አሁን በልቤና በሰራ አካላቴ ከደሜ ጋር እየተዘዋወረ ያለው «አከሲጅን» ሳይሆን «ፒተር» ነው!... ግን ምን ዋጋ አለው? እንዲሁ ዐይን ዐይኑን ከማየት ያለፈ ነገር ማድረግ አልቻልኩም።

ስለማርሳት ጥሩነት ብዙ ብዙ የነገርኩኸ እንዳለ ሆኖ እንደ ቀላል ማስረጃ ላቅርብልሽ - ዛሬ መጋቢት 20 1944 ይህ ደብዳቤ ከማርሳት ደረሰኝ።

«እና - ትናንትና ስንኳንገር በአንቺ ምንም አልቀናም ያልኩሽ እውነትነቱ ሀምሳ በመቶ ብቻ ነበር። የውልሽ - ነገሩ እንዲህ ነው - አሁንም ቢሆን በድጋሚ ልነግርሽ የምፈልገው በአንቺም ሆነ በፒተር እንደማልቀና ነው። ጥቂትም ስለራሴ የማዘነው ሀሳቤንና ስሜቴን የማጋራውና የሚያወያየኝ ሰው እስካሁን ያለማግኘቴና ወደፊትም ቢሆን ማግኘት የመቻሌ ነገር ቢያንስ ለጊዜው የማይመስል መሆኑ ስለሚታወቀኝ ነው። የሆነው ሆኖ ለዚህ ምክንያቷ አንቺ ነሽ የሚል እምነት የለኝም - በጭራሽ እና! መቼም መቼም እንደዛ አስቢ አላውቅም። ደግሞክ እየቆም ሲዳላ ነው - እዚህ ቦታ ምን ያላጣሁት ምን ያልገደለኝ አለና ነው ለእንዲህ ዓይነቱ ነገር በተለየ ለመጨነቅ ጊዜውንስ የማገኘው ብለሽ ነው? እዛ ውጪ በነፃነት ያሉ ሰዎች ከቁብ የማይቆጥሯቸው ተራ ነገሮች እንኳን እዚህ ላለው የኦልማዝና የዕንቁ ያህል ወድ እየሆኑበን በመጡበት በዚህ ጊዜ ይበልጥ የሚያስጨንቀኝ ሌሎች በጣም ብዙ ነገሮች አሉ እና።

«በዚህ ላይ - ከፒተር ጋር ጀምራ የነበረ ቢሆን እንኳን ግንኙነታችን የትም ሊደርስ አይችል እንደነበር በሚገባ እውቃለሁ። ምክንያቱም ከአንድ ሰው ጋር ስለብዙ ቀምነገሮች መወያየት ከፈለግኩ በመጀመሪያ ደረጃ ከዛ ሰው ጋር በቂ የሆነ መግባባት ሊኖረኝ ይገባል ብዬ አምናለሁ። መግባባት ስለሽ - ማለት የፈለግኩትን ማንኛውንም ነገር በቀላሉ ሊረዳልኝ - ብዙ ቃላት ሳያስደረድረኝና የቆጥ የባጡን ሳያናገዝኝ በአጭሩ ሀሳቤን

ሙሉ በሙሉ ሊያገኝልኝ የሚችል ሰው ቢሆን ነው ደስ የሚለኝ። ይህ እንዲሆን ደግሞ ያ ሰው በዕድሜው፣ በትምህርቱ፣ በዕውቀቱም ሆነ በአጠቃላይ የአስተሳሰብ ደረጃው የበላይ ነው ብዬ የማሰበው መሆኑ አለበት የሚል እምነት አለኝ። ፒተር ደግሞ እንደዛ እንዳልሆነ እውቃለሁ።

«መጣም ወረደ አናዬ - የእኔ ሊሆን የሚገባን ነገር የእኔ እንዳይሆን ያደረግሺውም ሆነ እያደረግሽ ያለሺው ምንም ነገር የለም! እኔን በሚመለከት ራስሽን ልታስጨንቁ የሚገባሽ ቅንጣት ምክንያት እንደሌለ ላረጋግጥልሽ እፈልጋለሁ። እንቺና ፒተር ግንኙነታችሁን የበለጠ ብታጠናክሩ ለሁለታችሁም በጣም የሚጠቅማችሁ ከመሆኑ ሌላ ማንንም ሊጎዳ ይችላል የሚል ሀሳብ ጨርሶ አይግባሽ»

እህትሽ ማርሳት ፍራንክ

እኔ የፃፍኩላት መልስ ደግሞ ይኸውልሽ።

«ውድ ማርሳት - ደብዳቤሽን እንዴት ማር ማር እያለኝ እንዳነበብኩት ልነግርሽ አልችልም። በጣም በጣም የሚጥምና ስሜቴን ከፋኛ የተፈታተነኝ ነበር። እንደዛም ሆኖ ሙሉ በሙሉ ደስተኛ ሆኜበት ነበር አልልሽም - ልሆንበት የሚገባኝም አይመስለኝም።

«ይበልጥ ግልጽ ላደርግልሽ የሚገባኝ ነገር ያለ ይመስለኛል ማርሳቴ። ...እኔና ፒተር አሁንም ቢሆን አንቺ የምታስቢውን ያህል የገፋ ግንኙነት ውስጥ አይደለም ያለነው። ፒተር ከፍል ውስጥ ሁለታችን ብቻ የምናሳልፋቸውን ጊዜያትም በሌላ አትውሰጃያቸው። በቃ - አለ አይደል - መሸትሸት ሲል ደብዘዝ በሚለው በፒተር ከፍል ውስጥ መስኩቱ አጠገብ ተቀምጦ ማውራት የሆነ ትልል የሚል ነገር ስላለው ነው - ስልሽ - ምክንያቱን አትጠይቁኝ እንጂ - ቦግ ያለ ብርሀን ላይ ለማለት የሚከብዱሽን ነገሮች ደንገዝገዝ ባለ ቦታ በቀላሉ ልትያቸው ትችላላሽ። ከዚህም ሌላ - የውስጥሽ የሆነን ስሜት በትክክል ለመለዋወጥ - በሚጠቅማችሁ ሰዎች መሀል ሆነሽ ከመጫጫህ ይልቅ ነጠል

እንዳለና እንዴት ደስተኛ እንደሆንኩ በቃላት ልገልጽልኝ
አልችልም። በነገራችን ላይ ኪቲዬ - የዛሬው የእግዳና ስልጣን
ከወትሮ ደረጃው ወረድ ያለ እንደሆነ ይሰማኛል - ስለዚህም
ይቅርታ ልጠይቅሽ ይገባኛል።

አስምርዬ ውስጥ የሚንገኘለሁትን ሁሉ እንደመጣልኝ ነው
የቸከቸኩልኝ - ለእግዳ ሥርዓት ለመስጠት ጊዜ አላገኘሁም።
በተረፈ - እኔና ፒተር እንዴት ሚስቴር እየተጋራን ነው የሚል
ሰሜት አሁን ውስጤ ገብቷል። በእነዚያ የሚሰቁም የሚጠቅሱም
በሚመስሉ ረቂቅ ዐይኖቹ እየት ካደረገኝ የሆነ ቀጭንና እጅግ
የሚፈነጥቅ ብርሀን ደረቴን ሰንጥቆ ልቤ ውስጥ የሚሰነቀር ዓይነት
ይሰማኝ ጀምሯል። ሁሉም ነገር በዚህ ሁኔታ ቢቀጥልልኝ ምንቲ
ነው። እምላክ እንዲህ ያሉ ብዙ ብዙ ጣፋጭ ቀናት አብረን
ለማሳለፍ ያብቃን!

ያንቺው - ደስተኛዋ - እና

ሰኞ መጋቢት 20/1944

ውድ ኪቲ

ዛሬ ጠዋት ፒተር እንድ ምሽት እንደገና ወደ ከፍሉ መምጣት
እችል እንደሆነ ጠየቀኝ። እረብሸዋለሁ የሚል ምንም ዓይነት
ሀሳብ ሊገባኝ እንደማይገባም ነገረኝ። እኔ ግን በየምሽቱ መምጣት
እንደማልችል - ምክንያቱም ይህን ብናደርግ ሰዎቻችን
እንደማይወዱልን ስጋቴን ገለጽኩለት። ሰዎቻችን ወደዱልክ
አልወደዱልን የራሳቸው ጉዳይ እንደሆነና እንዲህ ዓይነቱ ነገር
ጨርሶ ሊያስጨንቀኝ እንደማይገባ ጠበቅ አድርጎ ሲነግረኝ -
«እንግዲያውም እንድ ቅዳሜ ምሽት ብመጣ እኔም ደስታውን
አልችለውም» አልኩትና በተለይ ጨረቃማ ምሽት ሲሆን ቀደም
ብሎ እንዲያስታውሰኝ ነገርኩት። «ልክ ነሽ - ከዚያ ወደጣሪያችን
እንወጣና ጨረቃዋን እያየን ጥሩ ምሽት እናላልፋለን» አለኝ።

ይህ በእንዲህ እንዳለ ገና ብት ባለው ደስታዬ ላይ በከፊል
የጠባበቅ እንድ ነገር እንዳለ ይሰማኛል። ምን መሰለኝ ኪቲ -
ለረጅም ጊዜ እንዳስብኩብትና እንደገባኝ ከሆነ ማርኅትም ፒተርን
እንደምትወደው በጣም እርግጠኛ ነኝ - ምን ያህል እንደምትወደው
መጠኑን በትክክል ባላውቅም። የሆነው ሆኖ በጣም እያስጨንቀኝ
የመጣ ጉዳይ ነው። ወደ ፒተር ከፍሉ በሂድኩ ቁጥር - ወደ
ደግሞ እኔና ፒተር ጣሪያው ላይ ብቻችንን በሆንን ቁጥር -
ማርኅት ላይ እየፈጠርኩባት ያለሁት ሐመምና ስቃይ ቀላል
ሊሆን እንደማይችል እገምታለሁ። በጣም የሚገርመኝ ነገር ግን
እኔ በምንም ዓይነት ይህ ሰሜት እንዲታይባት አታደርግም።

በበኩሉ በእኔ ቦታ ብሆን በቅናት እንደ ድኒ ጨሼ እንደማልቅ
አውቃለሁ። ማርኅት ግን ይህ ጉዳይ ፈጽሞ ሊያሳስበኝና ላዝንላትም
የሚገባ እንዳልሆነ ብቻ ነው ደጋግማ የምትነግረኝ።

«እዚህ ቤት ውስጥ በብቸኝነት የቀረሸው አንቺ ብቻ መሆንሽን
ባስበው የሆነ ጭንቅ የሚል ነገር ስለሆነብኝ እኮ ነው ማርኅት»
በማለት ሰሜቴን ልገልጽላት ሞከርኩ። «አታስቢ እና -
ብቸኝነቱንም ከለመድኩት ቆየሁኩ» አለቺኝ መረር ያለ መሆኑ
በሚያስታውቅባት እንደበት። ስለዚህ ጉዳይ ለፒተር ለመንገር
ለጊዜው ድፍረቱ አልመጣልኝም - እንግዲህ ምናልባት ወደፊት
አሞክር ይሆናል። ከዛ በፊት ግን እኔና ፒተር ልንነጋገርባቸው
የሚገቡን ብዙ፣ ብዙ ነገሮች አሉን።

ትናንትና ማታ እማማ በተለመደው የቁጣ ጥይቷ ጨረፍ
አደረገችኝ። ለነገሩ የእጄን ነው የሰጠችኝ - በእኔ ላይ ያለኝን
ግዴላሽነት ይህን ያህልም ላበዛው አይገባኝም። ስለዚህ ምንም
ይዞን ምን የራሴን አመለካከት ለራሴ ይገር ከእማማ ጋር የተሻለ
ቅርርብ ለመፍጠር እንደገና ጥረት ማድረግ ይኖርብኛል።

እሁን እሁን አባባ እንኳን በመጠኑ ተለውጧል ልልሽ እችላለሁ።
እንዳይወቅሰኝ እኔ ሆኜበት - እንዳይተወኝ መረን ሆኜበት -
የቱን እንደሚይዝ እንደተቸገረ ያስታውቅበታል። ይህ ደግሞ
ከወትሮው ቀዝቀዝ እንዲልብኝ አድርጎታል። ጉዴን እየልኝ

በፍጥነት ስለነበሩት የተለያዩ ነገሮች እንደው ባዮሩ ጠቀስ
ጠቀስ ላይርገልህ። መጀመሪያ ላይ - ቢታችን ውስጥ በየጊዜው
ሰለጣጠፍት ጥትጭቆችና እኔ እሁን እሁን ሁሉንም ነገር
እንዲት በተለየ ዐይን ግዮት እንደጀመርኩ አወራን። ከዚያ
ደግሞ በእኛና በወላጆቻችን መሀል ሰላላው እለመግባትና ነፍተት
ብዙ ተባባሏን።

ብቻ ምናልቅሽ ዚቲ - ለፒተር ስለእግግ፤ ስለአባባ
ሰለግርኳት፤ እንዲሁም ስለራሴ ለጉድ እንደተተረተርኩለት ነው
የግወራሽ፤

እናልሽ ፒተር የሆነ ዐታ ላይ እደረጠኝና - «እስኪገደብኩት
ድረስ ገን ግታ ግታ ወደመኝታ ከፍሎቻችሁ ስታመሩ እርስ
በርስ እየተሳሳግችሁ ነው የምትለያዩት - አይደለም እንዲህ
ሲል ጠየቀኝ።

«ተላል እንሳሳግለን? - ደግሞ ልንተኛ ስንል ብቻ መሰለህ? -
ጠዋት ከመኝታችን ተነስተን ሰንደኝና - ቀን ጥቂት ጋደም ብልን
ሰንነላ - በየጊዜው የሚፈጠሩ እለመግባቶችን በፈታን ቆጥር -
ኸረ ምን የማንሳሳምበት ጊዜ አለ?...» ድንገት ንግግሪን ቆጥ
አደረገኩና - «ገን ለምን ጠየቅከኝ? - ስለህ - እናንተ ቤተሰብ
ውስጥ እንዲህ ዓይነት ነገር የለም?» በግለት ጅምር መልሱን
በጥያቄ ወረሰኩት።

«በጥራሽ - እኔ በበኩሌ ግንኙም ስሜ እላውቅም»

«እንዲሁም ሊሆን አይችልም - ቢያንስ በልደትህ ቀን እንኳን
ከወላጆችህ ጋር አትሳሳምም?»

«ልክ ነሽ - በልደት ቀኔግ... ልክ ነሽ»

እረ ምን ያሳወራኝው አለ ዚቲዬ - ተነጋግርኝው እኮ ነው
የግወራሽ! እኔም ሆንኩ እሱ ለወላጆቻችን የሆዳችንን ለመተገለስ
ችግር እንዳለብን - በተለይ የሱ ወላጆች የለቡን ሁሉ ቢያወያዩት
እንደሚመኝና እሱ ገን እንደማይፈልግ - እኔ አልጋዬ ውስጥ
ከገዛሁ በኋላ ልቤ እስኪፈርስና ዐይኔ እስኪጠፋ እየተገሰተበት
ሰለማሳልፋቸው እንዳንድ ሌሊቶች - እሱ ብቻውን ጣሪያው ላይ

እየወጣ መፈጠሩን ሰለሚረግግባቸው ሰንታት - እኔና ግርኅት
እንዴት ዩ አሁን እርስ በርስ መተዋወቅ እንደጀመርንና እንደሆነ
ሆኖ ያለምንም መደባበት ሁሉን ነገር ለመነጋገር የሚያስችለን
ዓይነት መግባባት ላይ ዩ እንዳልደረሰን - ወዘተ ወዘተ። በእጥፋ
- ፒተርን ልክ እንዳለብኩት ሆኖ ነበር ያገኘሁት፤

ከዚያ ደግሞ ስለ 1942 አወራን። የዛን ጊዜውና የእሁኑ
ግንኙነታችን ምን ያህል የተለያየ እንደሆነ - ወደዚህ ዐታ
እንደመጣን ሰሞን እንዳችን ስለእንዳችን የነበረን ግምት እንዴት
የተዛዘነ እንደነበረ - ግለትም - እኔ እንዴት እጠምደው እንደነበረና
እሱም እንዴት ይጠምደኝ እንደነበረ - የመወረሻዎ ሞጥጧጣና
በየል ፈሰስ እመስለው እንደነበረ - መቼም መቼም ሊገባባንና
ሊጥመኝ የማይችል ልጅ ነው ብዬ መሉ በመሉ ተስፋ ቆርጫበት
እንደነበረ - ለምን እንደማንኛውም ጎረምሳ ሊቀርበኝና ሊዳራኝ
እንደማይጥከር ገራ ይገባኝ እንደነበርና እሁን እሁን ሳስበው ገን
ያን በለግድረት ደስተኛ ስለመሆኔ - ምናምን - ምናምን -
ምናምን!

በእኔ ግርግራም መሆኔና በሱ ፀጥተኛ መሆን ብቻ በመሀከላችን
ልዩነት አለ ለግለት እንደማያስችል - እኔም ብሆን አልሆንልሽ
ብልኝ እንጂ በሳምና ፀጥታ እንደምወድ - ከዳያሪዬ በቀር የኔ
የጥለው ምንምና ግንኙም እንደሌለኝ - ወዘተ ነገርኩት። ከዚህም
ለነ ከዚተሰወቼ ጋር ሰላላው ግንኙነትም ሆነ የጥምትነቱ ምክንያት
ምን እንደሆነ እሁን በደንብ እንደገባኝና የሚቻለኝን ያህል ብረዳው
በግም ደስ እንደሚለኝ ገለጽኩለት።

«ምንጊዜም እንደረዳሽኝ እኮ ነው ያለሽው» አለኝ።

«ስትል - በምንድነው እየረዳሁህ ያለሁት?»

«በምን ልበልሽ - በግራኪ ፈገግታሽ - በአስደሳች ባሕሪሽ...»

ስለእውነት ለመናገር ፒተር ስለእኔ ከተናገራቸው ነገሮች
ሁሉ እንጅ-ሁን ያራሰው ይህ አባባሉ ነበር። የዚችን ያህልም
እየተረበኝ መምጣቱ በራሱ ደስ የሚል ነገር ነው። ለግንኛውም
ዚቲ - ለጊዜው ይኸው ይበቃሻል። ምን ያህል እርካታ እየተሰገኝ

ቢመጣ ነፋስ ሊያስገባ የሚችል የግድመስለው ቢተሰባዊ ፍቅርና
 ሕብር ዐይናችን እያየ ቀስ በቀስ እንደገና እየተበተነ መሆኑን
 ግወቃችን ለእኔም ሆነ ለግርጌት ፈጽሞ ያልጠበቅነው አስደጋጋ።
 ጌታሳኔ ነው የሆነበት! ታዲያ ለዚህ ሁሉ ዋናው ምክንያቱ ሳንወድ
 በገጻችን ወላጆቻችን ስለእኛ ካላቸው እመለካከት ግራንግግታችን
 ነው። ይህን ስል ምን ግለቲ መሰለሽ - በውጪዎቹ ነገሮቻችን
 ሁሉ ለዚህ እንደ ልጆች ነው የምንታየው - ውስጣችን ገን በእኛ
 ዕድሜ ካሉ እብዛኛዎቹ ልጆቻችን በጣም የበለጠ እንደሆኑ
 ከዕድሜያችን በላይ እንደበሰልን እኛ በደንብ እናውቃለን።

ለምሳሌ እኔ ገና አሥራ አምስት ዓመቷ ነው - ነገር ገን -
 የምረልገውን በሚገባ አውቃለሁ - ግ ትክክል እንደሆነና ግ
 እንደተሳሳተ አውቃለሁ - የራሴ የሆነ እመለካከት አለኝ - የራሴ
 የሆነ የአስተሳሰብ መንገድና የሕይወት መመሪያ አለኝ - ምን
 እንኳ ለግንም የሚዋጥ ባይመስልም! እኔ በበኩል ራሴን
 የምቆጥረው እንደ ልጅ ባይሆን እንደ ትልቅ ሰው ግለትም
 ራሴን እንደቻለ መሉ ሰው ነው። አዎ - ከግንም ተጽዕኖ ውጪ
 በራሴ የቆምኩ እንደሆንኩ ነው የሚሰማኝ።

በግንኛውም ዓይነት ጉዳይ ላይ እንድ ውይይት ቢነሳ ከእግግ
 በጣም በተሻለ አሳማኝ ነጥቦችን መደርደር እንደምችል አውቃለሁ።
 እንደሷ በእጉል ቀናናዎች እንዳልተተበተበኩ አውቃለሁ - እንደሷ
 ነገሮችን አላጋንንም - እኔና እሷ አቋማችን በሚለያዩባቸው
 ጉዳዮች ሁሉ በአብዛኛው እኔ ልክ እንደሆንኩ ከማወቁም በላይ
 በዙሪያችን ካሉት ታዛቢዎች ስሜትና አስተያየት መገንዘብ
 እችላለሁ። እናም ከቲቲ - ብትስቂም ሳቂ እንጂ - በብዙ ነገሮች
 እማማን እንደምበልጣት ነው የሚሰማኝ! ብቻ በአጠቃላይ ልልሽ
 የፈለግኩት - ግንም ይሁን ግ ከልቤ ካፈቀርኩት እንድ ከምንም
 በላይ የምረልገው ነገር አለ - ለዚያ ሰው እድናቆት ሊጥረኝ
 ይገባል - በእንድም ሆነ በሌላ ነገሩ ላደንቀውና ላከብረው መቻሉ
 አለብኝ። ለግንኛውም እንድ ነገር ብቻ በተሳካልኝ እንጂ -
 ግለትም - ፒተር በእጂ በጥልኝ እንጂ ሁሉም ነገር ጥሩ

እንደሚሆንልኝ እርግጠኛ ነኝ። ምክንያቱም እሱ ቢያንስ ብዙ
 የግድንቅለት ነገሮች አሉት። እዎ ከቲቲ - ፒተር ጥሩ ጣይ
 ያለውና በጣም ደስ የሚል ልጅ ነው።

ያንቺው እና

ሐዲ መጋቢት 19/1944

ውድ ከቲቲ
 የትናንትናው ቀን የኔ ነበር ግለት ይቻላል። ከፒተር ጋር
 ነገሮችን በግልጽ ለመነጋገር ወሰኔ ነበርና እራት ቀርቦ ልክ
 ጠታው ላይ ልንቀመጥ ሰንሐ - «ሳሬ ግታ ሾርትህንድ የግጥናት
 ፒርግራም አለህ እንዴ? ፒተር።» ስል ጥያቄዬን ሽብ አልኩት።
 «አላችኋለሁ» ነበር መልሱ። «እንግዲያው ወደ በኋላ ላይ ባናገርህ
 ደስ ይለኛል» ስለው መሰማማቴን ገለጸልኝ። ከእራት በኋላ ሶቃ
 አጠባው እንደተጠናቀቀ ሁኔታዎችን ለማጣራትና የሌሎቹን
 የትኩረት አትጣጣሪ ለማሳት ያህል ከፒተር ወላጆች ከፍል መስከት
 አትራቢያ ጥቂት ቆምኩና ብዙም ሳልቆይ ወደ ፒተር ከፍል!

ፒተር ከፍሉ ውስጥ ከመስከቱ በስተገራ ቆሞ እየጠበቀኝ
 ነበር። እንደገባሁ እኔም ከመስከቱ በስተቀኝ ቆምኩና ወሬያችንን
 ጀመርን። በአብዛኛው እናደርገው እንደነበረው ሕፃናት ብርሀን
 ላይ ከማውራት ይልቅ ከፊል ጨለማ ደብዛገብ ባደረገው ከፍል
 ውስጥ መስከቱ እጠገብ ነን ለንን ቆመሽ ማውራት እንዴት
 ትልል የሚል ነገር አለው መሰለሽ! ፒተርም እንደወደደው
 እርግጠኛ ነኝ።

እናልሽ - ብዙ ነገር ነገርነት ብዙ ነገር ነገረኝ - በጣም
 በጣም ብዙ ነገሮች ተነጋገርን። እሁን ሁሉንም ልደግምልሽ
 አልቻልኩም - ግን ልትገምቺው ከምትችይው በላይ ደስ የሚል
 ነበር። በሚሰጥራዊው ቤት ካሳለፍኳቸው ምሽቶች ሁሉ
 እንደትናንትናው የጣመኝና በደስታ የሰከርኩበት ምሽት የለም!

ውድ ኪቲ

በሚስጥራዊው የመደበቂያ ቤት ውስጥ መጠነኛ አፎይታ ይታያል። ሜፔና አቶ ከፊለር ከበሽታቸው አገግመው እንደቀድሞው ወደ እኛ መመላለሳቸውን ቀጥለዋል። እናም ሁሉም ነገር ወደነበረበት ሁኔታ የተመለሰ ይመስላል - አም - እኔና ማርጎት በወላጆቻችን ጫና ጥቂት እየተማረርን ከመሆናችን በቀር። በሌላ አትውሰጃብኝ ኪቲ - አሁን ባለሁበት ሁኔታ ከእማማ ጋር ጥሩ አግባብ መፍጠር እንደማይቻልኝ እንቺም መገመት ትችያለሽ። እንድ መርሳት የሌለብሽ ነገር አለ - አብጥን አሁንም ልክ እንደሁሌው እወደዋለሁ። ማርጎትም ብትሆን ለእማማም ሆነ ለአባባ የነበራት ፍቅር ፍንክች ያለበት ሁኔታ የለም። ችግሩ ምን መሰለሽ - በእኔና በማርጎት ዕድሜ ስትሆን ቢያንስ የተወሰኑ ነገሮችን በራስሽ መወሰንና በራስሽ መንገድ ማድረግ ትፈልገያለሽ - ቢያንስ በእንዳንድ ጉዳዮች ላይ የማንም ተፅዕኖ ባይኖርብሽ ትመኝያለሽ - ይህን ነገሳትሽን ሊነፍጉሽ የሚሞክሩን ሁሉ ለማማረርም ትገደጃያለሽ!

ለምሳሌ ያህል ብቻ ጥቂቱን ልንገርሽ። ወደ ፒተር ከፍል ልዝ ወይ ደግሞ ወደጣሪያው ልወጣ መሆኑ ከታወቀ ምክንያቱ ምን እንደሆነ አጠየቃለሁ - ምግብ ወስጥ ጨው መጨመር አይፈቀድልኝም - ምንጊዜም ማታ ማታ ልክ ሁለት ሰዓት ከፋብ ላይ ልብሴን እንዳወልቅና የሌሊት ፒጃማዬን እንድለብስ እማማ ታሳስበኛለች - እያንዳንዱ የማንበው መጽሐፍ ይዙቱ ይመረመራል - ሌላ ሌላውን እንግዲህ እንቺው ገምቺው።

ስለእውነት ለመናገር ቁጥጥራቸው ያን ያህል የከረረ ነው ለማለት ፈልጌ አይደለም - መጽሐፍቼን እንኳን የሚመረምሩት እንደው እንደልማድ ሆኖባቸው እንጂ በተለይ አሁን አሁን እንዳላነብ የሚከለከሉኝ ምንም ዓይነት መጽሐፍ የለም ልላሽ አትላለሁ። እኔና ማርጎትን ከምንም በላይ ምርር ያለን ለእያንዳንዱ

ድርጊታችን ከየአቅጣጫው የሚወረወሩብን አስተያየቶች ማለቂያ የለሽነትና ቀኑን መሉ ሲገርፉብን የሚውለው የጥያቄ መዓት ነው።

ከዚህ ሌላ ደግሞ - በተለይ እኔን በተመለከተ - ቤተሰቦቻችን ቅር እየተሰኘብት ያለ ነገር አለ። ምንድነው አትይኝም? አንደኛው ልተኝ ስልም ሆነ ከመኝታዬ ስነሳ እስማቸው የነበረውን ነገር አስፈላጊነቱ አልታይ እያለኝ ስለመጣ ከሰንት አንዴ ካልሆነ በቀር መሉ በመሉ እየተውኩት ነው። እስቲ ይታይሽ - ሃያ አራት ሰዓት መሉ እዚህ ውስጥ እንደ መርሶዬ ገንዳ ዓሳዎች ታሸገሽ ስትገፋፈሉ እየዋልሽና እያመሸሽ የተነፋፈቀሽ ይመስል አሥር ጊዜ መሳሳም! ሌላኛው ደግሞ - ምንም ዓይነት የቁልምጫ አጠራር ትርጉም አልባ እየሆነብኝ ስለመጣ ማንንም በቁልምጫ መጥራት ትቺያለሁ። ካሰብሽው ከምርም የሚገርም ነው - አቆላማጩ ስለተቆላማጩ ያለው ስሜት ከቁልምጫው ጋር የሚመጣጠንና የሚጣጣም እስካልሆነ ድረስ ምንድነው የማቆላመጥሽ የመቆላመጥሽ ትርጉሙ? ብቻ ባጭሩ ኪቲ - ቢያንስ ለጊዜው በምንም መልኩ ባያስቸግሩኝና ብቻዬን የመሆን ዕድል ቢሰጡኝ የሚለው ዋነኛው ፍላጎቴ ነው። ለነገሩ ኪቲ - ይሄ እያወራሁልሽ ያለው ነገር ካልደረሰብሽ በቀር የችግሩ ግዝፈት በትክክል ሊታይሽ የሚችል አይመስለኝም። ግን እንዴት ፈታኝ ነገር መሰለሽ! ትዕግሥቷ ተዝቆ የማያልቀው ማርጎት እንኳን ትናንትና ማታ ምን አለቺኝ መሰለሽ - «እነኚህን ሰዎች አሁንስ አልቻልኳቸውም! - ምንድነው ሰውን እንዲህ ማስጨነቅ? ትንሽ ካንጠራራሽ ወይ በረጅሙ ከተነፈስሽ - 'ደህና አይደለሽም ወይ?' - ድንገት ሳታሰቢው በእጆችሽ ራስሽን ያዝ ካደረግሽ - 'ራስ ምታት ይዞሻል ወይ?' - እንዴ ለእያንዳንዱ እንቅስቃሴሽ ምክንያትና ማብራሪያ መስጠት አለብሽ እንዴ? - ሌጭ አሁንስ አበቁት!»

ወደዚህ ቦታ ከመምጣታችን በፊት በቀድሞ ቤታችን ውስጥ የነበረን ያ ሁሉ መግባባት፣ ያ ሁሉ መተሳሰብ፣ ያ የመጣው

ጥንቃቄ ከፒተር ጋር ስሆን አላደርገም። ስለምንም ዓይነት ነገር በነፃነት ነው የማወራው - እሱም እንደሆነው። ለምሳሌ በቀደምት ስለደም እያወራን ነበር - ማለትም - ስለ ደም ዓይነቶች ስለ ደም ዝውውር፣ ወ.ዘ.ተ። ታዲያ በዚያው ስለምን ማወራት እንደጀመርን ታወቁያለሽ? አታምኝም - ስለወር አበባ፣ ፒተር በእኛ በሴቶች ተፈጥሮ እንዴት እንዴት እንደተደነቀ አትመደቁኝ - «እጅግ ሲበዛ የሚገርም ጥንካሬ ነው ያላችሁ!» ነበር ያለኝ። ግን ምኑ ይህን ይህን ያህል የገረመው?

ለማንኛውም ኪቲዬ - የዚህ ቦታ ሕይወቱ የተሻለ ሆኗል ልልሽ እችላለሁ - በጣም በጣም የተሻለ ሆኗልናል። እንደፈራረሁት እግዚአብሔር አውላላ ሚዳ ላይ ብቻዬን አልጣለኝም - ወደፊትም ብቻዬን እንደማይጥለኝ እርግጠኛ ነኝ።

ያንቺው እና

ቅዳሜ ሚያዝያ 11/1944

ውድ ኪቲ

አሁንም ምንም ለውጥ የለም - በጣም እየተቸገርኩ ነው። ምን ለማለት ፈልጌ እንደሆነ መገመት ትችያለሽ ብዬ እምናለሁ - አትችይም?..... ለመጀመሪያ ጊዜ የምሳምበት ቀን አልደርስልሽ ብሎኛል! ከንፈራና ከንፈሩ የሚገናኙበት ቀን ሺህ ዓመት የመበታተኩት ያህል ነው ድካም እየተሰማኝ ያለው። ከዚህ በጎላ ትሰግሥቱ ከማለቁ በፊት ምን ያህል ተጨማሪ ጊዜያት መጠበቅ እንደምችል አላውቅም - ድንገት እንዳልፈነዳ ስጋት አለኝ። ይህን ያህል ጊዜ አብረን ሰናሳልፍ - ያን ሁሉ ወይይት ሰናደርግ - ለቤቱ ሰው ቀርቶ ለጣሪያ ግድግዳው እስኪያስታውቅብኝ ድረስ - እኔ ለሱ እንዲህ ስሆን - ምን እየተካሄደ መሰሉታል? አሁንም እኔን እንደ ሴት ጓደኛው ማየት አልጀመርም ማለት ነው? አሁንም ያው እንደ እሁቲ ወይ እንደ ቆሎ ጓደኛው ነው

የሚቆጥረኝ ማለት ነው? እኔ ለሱ ከዚህ ያለፈ ትርጉም የለኝም? በየጊዜው እየተገኘኝ ማወራት መለያየት - ማወራት መለያየት - ማወራት መለያየት - በቃ ይኸው ነው? ከዚህ ያለፈ የሚመጣ ነገር የለም ማለት ነው?

መንፈሴ ምን ያህል ጠንካራ እንደሆነ አውቃለሁ ኪቲ - ይህን እንቺም በደንብ ታውቁያለሽ። አብዛኛዎቹን ሽኩቻዬን ያለማንም ረዳትነት ራሴን ችዬ መሸከም እችላለሁ - የትኛዎቹንም ትኩረቴን ለማንም አካፍቼ አላውቅም - እናቱ ላይ እንኳን የመጥኝ የተገጠሰሰበት ጊዜ ያለ አይመስለኝም። ምንም ይሁን ምን የራሴን ጣጣ ራሴ ሰወጣ የኖርኩ ልጅ ነኝ። አሁን ግን ምን እንደነካኝ አላውቅም - የሱን ርዳታ ከፋኛ እየተመኝሁ ነው ያለሁት። እውነቱን ነው ኪቲዬ - ይሄኛው ችግሪስ ካለእሱ እርዳታ ልወጣው የምችለው ዓይነት አልመስለኝም። እናም - ይሄን በሀሳብና በናፍቆት ያበጠ አናቱን እንድ አፍታ ትከሻው ላይ ደገፍ እድርጌ ጨርሶ ሊሰባብረኝ፣ ሊያደቀኝ ያለውን ሽኩቻን ባጋራው እንዴት እንዴት ደስ ባለኝ!

ሌላው መርላት ያቃተኝና ቀን ከሌሊት እየበጠበጠኝ ያለ ነገር ደግሞ ምን መሰለሽ - ያ ፒተር ዌስልን ያየሁበት ሕልሜ! ፈጽሞ ከአዕምሮዬ ሊወጣልኝ አልቻለም። እም ኪቲዬ - ያ ሕልም እንደማንኛውም ቅዠት የማይጨበጥ ቢሆንም በጣም በጣም ደስ የሚል - ለመጀመሪያ ጊዜ አዲስ የተፈጥሮ ሚስጥር የገለበልኝና ቦግ እንዳለ እልም ያለብኝ ሎዩር ዓለም ነበር። ግን ታዲያ ፒተር ፋንዳንም እዚሁ አጠገቤ እያለ ያው የቅዠት ያህል ነው አልጨበጥ እያለኝና እያሳቀቀኝ ያለው። አይገርምሽም? እንዴት ነው እሱስ ይበልጥ ሊቀርብኝ ሊነካኝ የማይጓጓው? እውነት አይናፋርኩቱ ብቻ የዚህን ያህል ተጭኖት ነው ፍቅሩን በተገዢው መንገድ ለመግለጽ ይህን ያህል ጊዜ እየፈጀ ያለው? ወይስ ምናልባት እኔ ያላወቅሁለት የተለየ ችግር ይኖርበት ይሆን? ለምንስ ነው ብዙ ጊዜ አብረን እንድንሆን እኔ ላይ የሚታየውን ያህል ፍላጎት እሱ ላይ የማይታየው? ምናልባት ለሜቱን

ተወስደዋል። የሕዝብ ቴሌፎኖች በውስጣቸው ለሚገኙ ጥቂት ሳንቲሞች ሲባል ተነቃቅለው ተሰባብረው ተጥለዋል።

ለነገሩ በሕዝቡም መፍረድ አትችይም - የችግሩ ግዝፈት ሞራልን ጠብቆ ለመቆየት የሚያስችል አይደለም። ለሳምንት ተብሎ የሚሰጥሽ ራሺን ከሁለት ቀን በላይ አያጠላጥም። የሕብረ-ብሔሩ ጦር ወረራ የሚጀመርበት ጊዜም ገና ሩቅ ይመስላል - እናም የሀገሪቱ ወንዶች በናዚዎች አስገዳጅነት ለጉልበት ሥራ ወደ ጀርመን እየተሟኑ ነው። በከተማው ከተሩት አብዛኛዎቹ ሕፃናትና ሴቶች ናቸው። በተረፈ ወንዶች ከሆኑ ወደ በሽተኞች ወይ ደግሞ በምግብ እጥረት የመነመኑ ናቸው። ሁላቸውም በተዘነግጠው ልብሶችና ባለቁ ሚማዎች ነው ወዲያ ወዲህ የሚሉት። አዲስ ሚማ መግዛት ይቅርና አርጌውን ማሳደስ እንኳን በጣም ከባድ ነው። በዚህ ላይ ማንም ሚማ ሰፊ የሚታደስ ሚማ ብትወስዷልት አይቀበልሽም - ቢቀበልሽ እንኳን ቢያንስ አራትና አምስት ወር በሚያስጠብቅሽ ቀጠሮ ነው። ይኸን ያህል ጊዜ ከሚሚ ሰፊ ቤት የቆየ አርጌ ሚማ ደግሞ ከመገኘቱ ይልቅ የመጥፋቱ ዕድል ያመዝናል። ብቻ ስንቱን ልንገርሽ ከቲ ተዘርዘሮ የሚያልቅ ነገር አይደለም። ደግነቱ ከጠቅላላው የሆላንድ ሕዝብ ውስጥ በጣም ጥቂቱ ክፍል ብቻ ነው ለወቀላ በሚያበቃ ጥፋት ውስጥ የሚገኘው። ይኸውም ቢሆን እንደ ሚፔ እና አቶ ከሬለር ባሉ እጅግ ታላላቅ ሆላንዳውያን እያደረጉ ባሉት የማይታመን መስዋዕትነት የሚካክስ ነው።

ያንቺው እና

አርብ መጋቢት 31/1944

ውድ ኪቲ
ትዘቃዜው አሁንም አጥንት የሚሰብር ነው። ከሕዝቡ አብዛኛው ክፍል ግን ከሰል ብሎ ነገር ለዐይኑ እንኳን ከራቀው እንደ ጦር

ገደማ ይሆናል - አሰቢው እንግዲህ። የሆነው ሆኖ የሕብረ-ብሔሩ ጦር አካል የሆነው የራሺያው ግንባር እያደረገ ያለው ግስጋሴ የሕዝቡን አጠቃላይ ስሜት እንደገና በተሰፋ እየሞላው ነው። በአርግጥም ከዚህ በላይ የሚያስደስት ምን አለ? ፖለቲካ እምብዛም እንደማይጥሙኝና ብዙም ስለፖለቲካ ነክ ጉዳዮች እንደማሳወራልሽ ታውቂያለሽ - ግን ቢያንስ የራሺያው ጦር የት እንደደረሰ ልንገርሽ ይገባኛል። የራሺያው ጦር በተለያዩ አቅጣጫ እያደረገ ባለው ግስጋሴ አሁን ከፊሉ በፖላንድ ጠረፍ ላይ ይገኛል - ከፊሉ ደግሞ ሩማኒያ አቅራቢያ ከሚገኘው ፕሩት ከሚባል ስፍራ ደርሷል - እያሳ ለመድረስም ብዙ አይቀረውም። እዚህ - የሚሰጥራዊው ቤት ሰዎች በየምሽቱ የሲታሊንን ተጨማሪ አፈራላዊ መግለጫ ለመስማት አሰናሰፈው ነው የሚጠብቁት።

ሞስኮ ከተማ ውስጥ የራሺያውን ጦር ተከታታይ ድል ለማብሰር በየቀኑ የሚተኮሰው የመድፍ መዓት ከተማዋን እያናወጣት ነው ይባላል። ዋናው ጦርነት እየተቃረበ መምጣቱ ይህን ያህል አስደላች ነገር እንደሆነ ማስመሰሉን ወደውት ይሁን - ደስታቸውን ለመግለጽ ከዚህ የተሻለ ሌላ መንገድ አጥተው ይሁን - በበኩሉ ሊገባኝ አልቻለም።

በሌላ በኩል ደግሞ ሀንጋሪ ሙሉ በሙሉ በጀርመኖች እጅ ከወደቀች ሰነበተች። የሸሸው ሸሸቱ ቢያንስ እንደ ሚሊዮን የሚሆኑ አይሁዶች ሀንጋሪ ውስጥ ነበሩ። ስለዚህ - ይሄኔ እነሱም በናዚዎች የጥፋት ፕሮግራም አመድ ሆነዋል።

እኔና ፒተርን በተመለከተ - በቤታችን ውስጥ ያለማቋረጥ ይካሄድ የነበረው አሉሽ ባሉሽ ለጊዜው ጋብ ብሎልናል። እናም መቀራረባችንን ለማጠናከር የተሻለ ዕድል አግኝተናል - አብዛኛውን ጊዜ አብረን ነው የምናሳልፈው። የማናወራው ነገር፤ የማንወያይበት ግድነት ርዕስ የለም ልልሽ እችላለሁ። ከሁሉ በላይ ደስ የሚለው ነገር ደግሞ ምን መሰለሽ ኪቲዬ - ከዚህ በፊት ከሌሎች ጎረምቶች ጋር ብቻዬን ስሆን እንዳች መዘዝ ሊያመጣ ይችላል ብዬ በማስበው ርዕስ ላይ ሁሉ ከአፈ ለሚወጡት ቃላት የማደርገውን ግድነት

የበላዩ ቢሆንልኝ ነው ደስ የሚለኝ። በተረፈ - ስለሁለቱ ጭንቀታም «እናቶች» እኛን ምን የሚያስጨንቀን ነገር አለ? የእነሱ ችግር የእነሱ ነውና ራሳቸው ይወጡት - እኛን የሚያሳስበን የራሳችን ችግር ነው። አሁ! - ምንው ብቻ እኛን እንደምንም ባላቀቀና የሚለኝን ብሎኝ ተንፈስ ባረገኝ - ተቃጠልኩልኸኝ ከተቆየ!

ያንቺው እና

ረቡዕ መጋቢት 29/1944

ውድ ከቲ

ብሉክሰታይን የተባለው ሚኒስትር በለንደን ራዲዮ የደች ቋንቋ ስለሁለተኛው የዓለም ጦርነት እያወራ ነበር። እና በመሀሉ ምን አለ መሰለሽ - ጦርነቱ እንደተጠናቀቀ የመጀመሪያው ሥራ መሆን ያለበት በጦርነቱ ወቅት የተፃፉ ዳያሪዎችንና ደብዳቤዎችን ከያሉበት እያፈላለጉ ማሰባሰብ ነው ብሎልሽ እርፍ። ምን እንደተሰማኝ ልነግርሽ የሚገባኝ አይመስለኝም። የእን ተይና ተረዎችን የሚስጥራዊው ቤት ሰዎች ባየሽልኝ! ወዲያውኑ ነበር ወደ ዳያሪዩ መሯሯጥ የጀመሩት። አይታይሽም ከቲዬ - የ«ሚስጥራዊው የመደበቂያ ቤት» ሮማንስ ታትሞልኝ ሲወጣ? እ...ፈይ! አሁን አሁን አለኝ እኮ ነው የማወራሽ!

ከምር ግን - ጦርነቱ አልፎ ከአንድ ከአሥር ዓመት በኋላ እኛ አይሁዶች ይሄን የተረገመ ጊዜ እንዴት እንዳሳለፍነው - እንዴት! እንዴት እንደኖርን - ምን ምን እንደበላን - ስለምን ምን ነገሮች እናወራ እንደነበር - ወ.ዘ.ተ. - ለዓለም ሕዝብ ብናወራ ምን እንደሚጠብቀን መገመት ትችያለሽ? ሃሃሃ! - እውነቱን ነው ምልሽ - በአንዲት ነፍሴ እወራረዳለሁ - አንድ ሰው አያምነንም! ከምናወራው ሩቡን እንኳን ሊያምነን የሚችል አንድ ሰው እናገኝም። የሌላውን ተይና ይህን ሁሉ ነገር ስነግርሽ የከረምሽው አንቺ እንኳን እዚህ ቦታ ካሳለፍነው ሕይወት በጣም ጥቂቱን

ከፋል ብቻ ነው የምታውቀው።

እምስተርዳም ላይ በየጊዜው በሚደረገው እያንዳንዱ የአውሮፕላን ድብደባ እንዴት የምንገባበት ጉድጓድ እንደሚጠፋን - ለምሳሌ ባለፈው እሁድ ሶስት መቶ ሃምሳ የሚሆኑ የእንግሊዝ የጦር አውሮፕላኖች ከእምስት ሺህ ኩንታል በላይ በምቦች እድገይለን ላይ ሲያዘንቡ እንዴት እያንዳንዱ ሕንፃ ነፋስ ላይ እንደተወጠረ ሸራ ይርገበገብ እንደነበር - ደግሞስ ማን ያውቃል ይሄን ጊዜ እነዛቢው በወረርሺኝ መጓት ተውጦ ይሆናል። ስለነዚህ ሁሉ ነገሮች ምንም እታውቁም ከቲ - አልነገርኩሽማ! ምክንያቱም ስለሁሉም ነገር በዝርዝር ልንገርሽ ካልኩ ቀንና ሌሊት መቸከቸክ ሊኖርብኝ ነዋ!

በጦርነቱ ምክንያት በሁሉም ነገር ላይ እየተፈጠረ ያለው አጥረት እየተጠነቀቀ ከመምጣቱ የተነሳ ለምግብ ነክ ሸቀጣ ሸቀጦችም ሆነ ለሌሎች፣ ለሌሎች ነገሮች ሕዝቡ ተሰልፎ ነው የሚውለው። ጽኑነቱን እንደቀድሞው በየቤቱ እየሆሩ ለበሽተኞቻቸው የሕክምና አገልግሎት መስጠት አልቻሉም። ምክንያቱም መኪናቸውን አቆመው ገና ዘመር ከማለታቸው መኪናቸው ይሰረቃል። ቤት ሰብሮ ዘረፋና ልዩ ልዩ የሌብነት ዓይነት ለማመን በሚያዳግት ደረጃ ተሰፋፍቷል - ምንድነው ሆላንዶችን እንዲህ በድንገት ከትንሽ እስከ ትልቅ የለየላቸው ሌቦች እንዲሆኑ ያደረጋቸው ብለሽ እስከምትገራሚ ድረስ። የስምንትና የዘጠኝ ዓመት ሕፃናት ሳይቀሩ የሰው ቤት ሰብረው እየገቡ ያገኙትን ሁሉ ይሰርቃሉ። ለእምስት ደቂቃ እንኳን ቤቱን ያለጠባቂ ትቶ ንቅንቅ ለማለት የሚደፍር ማንም የለም - ሄድሽ ማለት ለቃቻችሽም ሂዱልሽ ማለት ነው። ሁልጊዜ በየጊዜጣው የማታጨው ማስታወቂያ ቢኖር ሰዎች የጠፋባቸውን ንብረቶች ለማስመለስ እንዘገግላለን ስለሚሉት ወሮታ ነው። የተለያዩ ልቃዎች - ታይፕራይተሮች፣ የፕሮሺያ ምንጣፎች፣ የኢሌክትሪክ ሰዓቶች፣ ቫዩሊኖች፣ ጌጣጌጦች፣ አልባሳት፣ ወ.ዘ.ተ.። በየእውራ ጎዳናዎቹ በተለያዩ ማማዎች ላይ የነበሩት የከተማው የኢሌክትሪክ ሰዓቶች ሁሉ ተነቃቅለው

አይመጣኝ - ልጄ እንዳፈቀረኸኝ ልትከጃኝ አትሞክራ። ምንም እንደእኔ ባደረገልኝ! ሌላም የምትለኝ ነገር አላት - «እንዲሁም እንዳፈጠጠሽ አይደለ እንደ የሚውለው? አልፎ አልፎ ሲጠቅሰሽም ያሳየሁት እንዳይመስልሽ!»... እንግዲህ ምን ይባላል ኪቲ? - በእርግጥ አባባሏ እውነት ነው - ቢሆንም ፒተር ዲምፕሎቼን እንዳይመለከትም ሆነ አልፎ አልፎ እንዳይጠቅሰኝ ማድረግ አልቻልም! እችላለሁ?

በጣም አስቸጋሪ አጣብቂኝ ውስጥ ነው ያለሁት ኪቲ። እግግ እንደገና ተነስታብኛለች - ለነገሩ እኔም አልተኛሁላትም። በመግከላችን እየተካሄደ ያለውን ድምፅ አልባ ጦርነት ላለማየት ንደነት አባባ ዐይኖቼን ጨፍኗል። እግግም በሁኔታው እንዳለኝ አውቃለሁ - ምክንያቱም ከልቧ ስለምትወደኝ። እኔ ግን እንኳን ላዘን ፍንክችም አላልኩ - ምክንያቱም የችግሩ መንስዔ ሊገባት ይገባል ብዬ ስለማስብ። ሌላው እንግዲህ ያው ፒተር ነው። ግን ሲያምርሽ ይቅር እሺ ኪቲዬ? ፒተርን እንኳን አሳልፌ ላማልሽም ሆነ ልወቅሰልሽ አልፈልግም - ፒተር የተፈተገ፣ የተሸከሸከ ነፍስ ልጅ ነው! እውነቱን ነው ምልሽ - በጣም አደንቀው ጀምረዋል። በእኔና በእሱ መካከል ሊፈጠር የሚችለው አንድ «ውብ» ነገር በቅርቡ እየታየኝ መጥቷል። ብቻ ምናል እነኚህ «ትልልቅ» ሰዎች በማይመለከታቸው ጉዳይ ማንፍነፋቸውን ባቆሙልን።

ደግነቱ እንደዕድል ሆኖ ስሜቴን የመደበቁን ጥበብ በሚገባ ተከኚበታለሁ - በልጄ ምን ያህል ናላዬ እየሠራ እንዳለ እንዳት እንኳን ምልክት እንዳያዩብኝ እያደረግኩ ያለሁት ጥረት ሙሉ በሙሉ የተሳካ ነው ልልሽ እችላለሁ። አሁን ችግሩ ምን መስለሽ ኪቲ - ፒተር ራሱ ነው! መቼ ይሆን ይሄን የተቆለፈ አንደበቱን አላቅቆ የሆነ ነገር የሚለኝ? መቼ ይሆን ልክ ፒተር ዌስል በሕልሜ እንዳደረገው ጉንጮቼን በጉንጮቼ የሚነካልኝ?... እነዚህ ሰዎችስ መቼ ይሆን የኔና የልጄ ጉዳይ የሚገባቸው? - ያለአንዳች ንግግር እንዲሁ ብቻችንን ስንቀመጥ እንኳን ምን ያህል በደስታ እንደምንሰከር እያውቁም? እጅግ በጣም የሚገርሙ ጉዳዮች

እያደለም ኪቲዬ? ሌላው ይቅርኝ እኔና ፒተር ይህን ያህል እንድንሳሳብ ያደረገን እንዳች ረቂቅ መለኮታዊ ምትሃት ስለመሆኑ እንኳን ምንም የሚያውቁት ነገር ያለ አይመስልም። ኸረ እንደው መቼ ይሆን እነኚህን ችግሮች ተወጥተን እንደፍጥርጥራችን የምንሆነው? ለነገሩ ችግሮቹን እስከመወጣት ያለው አስቸጋሪ ትግልም የራሱ የሆነ ጥፋ ነገር አለው። ምክንያቱም - ማንኛውንም ድል ይበልጥ አስደናቂና ያማረ የሚያደርገው የተከፈለበት መስጠትነት ነው። እዎ ኪቲዬ - «አያ ሆህ ቅርብ ነው ድሌ! - አያ ሆህ ፒተር ነው ድሌ!»

በተረፈ - አሁን አሁን እያንዳንዱ የፒተር እንቅስቃሴ ለእኔ ትርጉም እንደአላት ነው የማወራሸ። ወደኋላው ያቆላለፋቸውን እጆቹን ተንተርሶ አልጋው ላይ በጀርባው ጋለል ብሉና ዐይኖቹ ከድን ከድን ብለው ሳየው ሕፃን ልጅ ይመስለኛል - ከሞሽ (ከድመቱ) ጋር ሲጫወት ሳየው እውነተኛው የፍቅር ነተራ ይሆንብኛል - ከረጢት ሙሉ ድንች ወይ ደግሞ ሌላ ከባድ ነገር ሲሸከም ሳየው ጥንካሬው ይገርመኛል - እንዳንዴ ዙሪያችን በተከሰና በፍንዳታ ሲናወጥ እሱ እንደሌሎቻችን አለመርበትበቱን እንዲሁም ከታች የእነአቶ ክሬለር ቢሮ በሌቦች በተደፈረ ቁጥር በዚያ በሚያስፈራ ሌሊት ወርጄ ካላየሁ ማለቱን ሳስበው የቆራጥነቱና የወኔውን ብዛት ለማመን ያዳግተኛል። ሌላ ሌላውን ተይኖ እንዳንዴ ነፈዝ ሲሆን - ወይ ደግሞ የሆነ ጅላጅል ነገር ሲሰራ፣ ወይ ሲያወራ እንኳን ልክ አፋን እንዳልፈታ ጨቅላ ነው እንጅቴን የሚበላኝ። አ ኪቲ - ፒተር እየነገሰብኝ ነው ማለት ይቻላል።

ሌላው ደግሞ ምን መስለሽ - ስለምንም ነገር እኔ ከማስረዳውና ከማስተምረው ጊዜ ይልቅ እንዲት ዕድል አግኝቶ ስለሆነ ነገር ሲያብራራልኝ እንዴት እንደምደሰት አትጠይቁኝ! በሁሉም ነገር የበላዬ እሱ ቢሆንና እኔ ጠያቂ እሱ መላሽ ብንሆን ምንኛ ደስ ይለኝ እንደነበር ልነግርሽ አልችልም። እዎ ኪቲዬ - ምክንያቱን አትጠይቁኝ እንጂ ልክ እንደዛ ነው የሚሰማኝ - በሁሉም ነገር

SAMA SONIC DLT3015 RECHARGEABLE LED CARTRIDGE

«ሃሃሃ! - ከፈለግህ ደግሞ የጉጉራዬ ብቻ እንዳይመስለህ
እዚህ እገጧ መሃልም እንድ ዲምጥል አለኝ - አለኝ የምላቸው
ውበቶቼ እነዚህ ብቻ ናቸው!»

«አለ - እንደሱማ አትበይ - ተሳስተኛል።»

«ምንም አልተሳሳተኩም - ቆንጆ እንዳልሆንኩ እንኳን በደምዘ
አውቃለሁ። ከዚህ በፊትም ቆንጆ አልነበርኩም - አሁንም
አይደለሁም - ወደፊትም ልሆን አልችልም።»

«ዮራሽ አልሰማም! - በበኩሌ ውብ ነሽ ባይ ነሃ።»

«አይደለሁም አልኩህ አይደለሁም።»

«እኔ ደግሞ ነሽ አልኳ! - ነሽ ካልኩሽ ነሽ! - መቀበል ብቻ
ነው ያለብሽ።»

ከዛ እኔም በተራዬ ውዳሴውን በውዳሴ መለስኩለት።
በለቀንጅናው ብቻ ሳይሆን፤ በለሌሎች ሌሎች የምወድለት
ነገሮችም ምንም ሳልደብቅ ተናዘዝኩለት።

ድንገተኛ በሆነባቸው የእኔና የፒተር ጓደኝነት የሚስጥራዊው
ቤት ሰዎች ከየአቅጣጫው በየግላቸው የሚተኩሱትን አስተያየት
ሁሉ እንሰማለን። ለነገሩ እንዳቸውም ፍሬ ያለው ነገር በሰማይናዬ
እኛ ነገራም አንላቸው። አንድ ነገር ግን ይገርመኛል - የኢያሱ
ሆኑ የሱ ወላጆች የወጣትነት ጊዜያቸውን ጨርሶ አያስታውሱትም
ማለት ነው? ለምንድነው የእኔና የፒተር እንዲህ ብርቅ የሆነባቸው?
- እውነቱን እኮ ነው ኪቲ - በጣም በጣም ነው ግራ የገባናቸው።
እኛ ስንቀልድ እነሱ ከምር ይወስዱታል - እኛ የምራችንን ቀድሞ
ነገር ስናወራ እነሱ ይስቀብናል። እንግዲህ አያምጣው እንጂ ምን
ይባላል ኪቲ? - አያምጣው ብቻ ነው!

ያንቺው እና

ወደ ኪቲ
ሰሞኑን በሚስጥራዊው ቤት ውስጥ የጠፈው የፖለቲካ ወራ
ነው። የእያንዳንዳቸውን እመለካከት በነገርሽ ደስ ባለኝ - ግን
ጥሰብኝ የፖለቲካ ወራ አይተመኝም። ምናልባት ፖለቲካ
የምትወጃ ከሆነ ስለንፍገቴ ይቅርታ አድርገልኝ። ይሁን እንጂ
ባሬ የማወራሽ ሌሎች ብዙ ነገሮች አሉኝ - ስለዚህ በቀጥታ
ወደዚያው ልግባልሽ። እንደኛው - እማማ ወደ ፒተር ከፍል
መመለሱን እየከለከለችኝ ነው ያለችው። ምክንያቱን ብጠይቃት
የፒተር እናት (ወ/ሮ ፋንዳን) ስለልጇ ቅናት እያደረገት ነው
አለቺኝ። ይታይሽ እንግዲህ ኪቲዬ!... ሁለተኛው - ፒተር
ግርግትን በሰኛት ጊዜ ሁሉ ከእና ከእሱ ጋር መሆን እንደምትችል
ከገራት በኋላ ባሬም ከፈለገች ወይ እሱ ከፍል ወይ ጣሪያው ሳይ
ለባሬን እንድታሳልፍ ጋበዛት። እንደው ለአፋ ያህል ይሁን -
ከልሱ ይሁን - እርግጠኛ አይደለሁም። ሶስተኛው - ቀጥ ብዬ
ወደ አባባ ሂድኩልሽና የወ/ሮ ፋንዳን በልጇ መቅናት ሊያሳስበኝ
የሚገባ ጉዳይ ነው ብሎ ያምን እንደሆነ ጠየቅኩት። እያደረግኩ
በለሁት ነገር እስካመንኩበት ድረስ ወ/ሮ ፋንዳን ቀናት አልቀናች
የኳለ እንጂ የእኔ ችግር እንዳልሆነ ነገረኝ። በተረፈ - እማማ
እኔ ሳይ መቆናጠሯን ቀጥላለች። እሷም የወ/ሮ ፋንዳን ጓደነት
ቅናት ሳያድርባት አልቀረም። አባባ በእና በፒተር ግንኙት ቅር
የተሰኘ አይመስልም - እንዲያውም ይህን ያህል መግባባት
መቻቻላችንን የወደደው ይመስላል። ግርግት - አዎ የግርግት
ትንሽ ለየት ይላል - ፒተርን እሷም ትወደዋለች - ግን - ከእኛ
ጋር አላልፈ ያልናትን ነገር የወደደችው አትመስልም። «ሁለት
መሆን ለጨዋታ - ሶስት መሆን ለጫጫታ» የሚባለው ጓደነት
ሳይሰግት አይቀርም።

እማማ ፒተር ከእኔ ፍቅር እንደያዘው በጣም እርግጠኛ ናት።
ምን ትለኛለች መስለሽ - «ምንው እና - እንኳን ይቺ ይቺ ሌላም

JAMA SONIC
RECHARGEABLE LED LANTERN

የጀመሩት። ይህን እያዩ የነበሩ የአምስተርዳም ነዋሪዎች በናዚዎች
እንዲህ ያለ እሳፋሪና የቡከን ድርጊት በቁጣ ሊፈነዱ ምንም
አልቀራቸው፤ የኛንማ አታንሺው - «የኛ» ስልሽ ሲቀቹን ማለቲ
ነው - እኔ፤ ማርነት፤ እማማ፤ ወ/ሮ ፋንዳን። እንዲህ የደመቀ
የተኩስ እሩምታ በዚህ ቅርበት ሰምተን እናውቅም። እንዲት
እንደተርበደበድን ምን ብዬ ልንገርሽ - ልባችን ደረታችንን
ሰንጥቆ ሊወጣ ምን ቀርቶት ነበር መሰለሽ፤

በተረፈ እንቺስ እንዴት ነሽ ካልሸኝ - ያው እንደተለመደው
ከእራት በኋላ ወደጣሪያዬ መውጣቴን ቀጥያለሁ። ከ«እሱ» ጋር
ጎን ለጎን ተቀምጧ የምሽቱን ነፋሻና ንፁሕ እየር እንደለቢ
እየሳብኩና ውጪውን በርቀት እየተመለከትኩ የቆጥ የባጣን
መቆዘም ሱስ እየሆነብኝ መጥቷል።

አቶ ፋንዳንና አቶ ዱሴል ወደ ፒተር ክፍል ስገባ ባደኝ ቁጥር
የሚለዋወጣቸውን ተራ የሽሙጥ ቃላት በትሰሚ ለእነሱ
ታፍሪላቸዋለሽ። «ትልቅ ሰው» ማለት ምን ማለት እንደሆነ
ትርጉሙ ይጠፋሻል። የፒተርን ክፍል «የእና አልፍኝ» የሚል
ሥም ሰጥተውታል። «አረ እንዴት ነው ይሄ ነገር» ይባባላሉ።
«የዛሬ ጎረምሶች ልጃገረዶቻቸውን የሚያስተናግዱት በየገዢ
በየጥራማው ሆነ እንዴት ምንው ብርሃኑን ፈፍትላ? ሃሃሃ፤
ኼኼኼ፤ - ሃሃሃ፤» ስቀው ሞተዋል - ለዛ በሶች፤ ደግነቱ ፒተር
እንዴት ጋይለኛ ልጅ ሆኗል መሰለሽ - እያንዳንዱን ሽሙጣቸውን
ማመን በሚያጸግትሽ የባሰ ሽሙጥ ነው የሚመለስላቸውና
ጭራቸውን የሚያስቆልፋቸው። ለነገሩ እነሱን አልኩሽ እንጂ
እማማም ያው ናት - ስልሽ - እንደነሱ ፍጥጥ ያለ ሽሙጥ ውስጥ
ባትዝም እኔና ፒተር ብቻችንን ስንሆን ምን ምን እንደምናወራ
ብንገራት ደስታውን እንደማትችለው ከአጠቃላይ ሁኔታዋ
ያስታውቅባታል። ደፍራ መጠየቁን ብቻ ነው ያልቻለችው።
«አትፍረጃባቸው አና» ይለኛል ፒተር። «እነኚህ ሰዎች
ዕድሜያቸው ስላለፈባቸው ነው እንዲህ የሚሆኑት - በዚህ ላይ
ትንኮሳቸውን ሁሉ ችላ ማለታችንም ያበላጫቸዋል።»

አንዳንዴ ራሱ እየመጣ ወደክፍሉ ይወስደኛል። ግን ገብተን
ገና ከመቀመጣችን ከየት መጣ ሳይባል ያ ዐይናፋርነቱ
ይሰፍርበታል። ፊቱ መቅላት ከንፈሩ መንቀጥቀጥ ይጀምራል -
ላብ ላብ ይለዋል - ቃላቶቹን ከእፋ ማውጣት እምቢ ይለዋል።
በሰፊውነት ነው ምልሽ ኪቲ - ዐይናፋር አድርጎ ስላልፈጠረኝ
ፈጣሪዬን በጣም ነው የማመሰግነው። ዐይናፋርነት በጣም ደስ
የሚያል ስሜት የሚፈጥርብሽ ነገር ይመስለኛል። ግን ደግሞ
የዚያኑ ያህል እኔም የራሴ የሆነ ከፍተት አለብኝ። እዎ ኪቲ -
ያመም አሳር የሚያህል ክፍተት፤ ለምሳሌ እስከዛሬ «ድረስ
ቆንጆ ነሽ» ብሎ ያለኝ ማንም የለም ማለት ይቻላል - ስስቅ የሆነ
የሚሰብ ነገር እንዳለኝ ትምህርት ቤት እያለን ይነግረኝ ከነበረ
እንደ ልጅ በስተቀር። ታዲያ ትናንትና ከፒተር ለመጀመሪያ
ጊዜ ስለቀንጅናዬ ውዳሴ ደረሰኝ አልሻለሁ - ከልቡ እንደነበረም
እርግጠኛ ነኝ። ምናልባት ቢያዝናናሽ ምን ምን እንደተባባልን
እንደው በግርድፋ ልንገርሽ።

«እና - እስቲ ሳቲ» አለኝ ዐይን ዐይኔን እያየ።
«አ...» እንተ ደግሞ - ብዙ ጊዜ ነው እንደስቅለት የሚጠይቀኝ
- እና በመጠኑም ቢሆን ገራ የሚገባኝ ጥያቄ ነው።
«ምናለበት? - አንዴ ብቻ - በፍትሽ!»
«አንዴ - ለምንድነው ሁሉ እንደስቅ የምትፈልገው?»
«ብቃ - አሳሳቅሽን ስለምወደው - ስትሰቁ ጉንጮችሽ ላይ
የሚወጡት ስርጉዶች ደስ ስለሚሉኝ። ግን እንዴት እያደረግሽ
ነው የምታወጧቸው በፈጠረሽ?»
«ደግሞ እኔው ሆንኩ እንዴ የማወጣቸው? - ሆነ ብዬ
የማወጣቸው ነው እንዴ የሚመስልህ?»
«ታዲያ እንዴት ነው የሚወጡት?»
«ሃሃሃ! አብረውኝ የተፈጠሩ ናቸዋ! ዲምፕል አታውቅም? -
እንዴት ነው የሚወጡት ይለኛል? ሃሃሃ!»
«ይኸውልሻ! አሁንም ወጡ - እውነቱን ነው ምልሽ -
በጣም ያምራሉ።»

ፊርቅ ለድርገው ይሆናል የሚለው የሁላችንም ግምት ነበር።
እንደነበርቱን ይህ የሆነው ለሁሉ ምሽት ነው - የፋሲካ ለሁሉ።
በግንባታው የፋሲካ ሰኞ ስለሆነ ግንም ሰው ወደቢሮው ለሮ
እንደግደል የታወቀ ነው። ስለዚህ ለሰከ ማከሰኞ ጠዋት - ማለትም
ሁኔታው ለሰቢረጋገጥ - ምንም ዓይነት እንቅስቃሴ ማድረግ
እንችልም ማለት ነው። ለሰቢው ኪቲ - ከዚህ ሁሉ ፍርሃት ጋር
ለሁለት ሌሊትና ለአንድ ቀን ፀጥ ብለሽ መጠበቅ! የተፈጠረው
ነገር ምን እንደሆነና ምንስ ማድረግ እንዳለብን እንዲህ ነው
የሚል ከመሃከላችን እንድም ሰው አልነበረም። እናም ድቅድቅ
ጭለማ በዋጠው የጋራ ከፍላችን ውስጥ ተሰባስቦን የሚሆነውን
መጠበቅ ጀመርን። ንግግራችን ሁሉ በሽክርካታ ነበር። ከመሃላችን
እንጂ የሆነ ኮሽታ የሰማ በመሰለው ቁጥር «አሰ...!» በማለት
ያስጠነቅቀናል።

አራት ተኩል ሆነ... እምስት ሰዓት... አሁንም ከወደታች
የሚመጣ ምንም ዓይነት ድምፅ የለም። እምስት ከፍብ ገደማ -
እዎ ቼ ከወደመጋዘኑ አቅጣጫ ጓጓታና የሰዎች ድምፅ
የእያንዳንዳችን ቁና ቁና እስትንፋስ ከፍሉን ሞላው - በተረፈ
ከየነበረበት ቅስቀሳ ያለ የለም። መጋዘኑን አልፎ እየተረበ የሚመጣ
የሰዎች ኮቱ ድምፅ! - እዎ - አሁን እንሚገጥ የጋራ ቢሮ አካባቢ!...
አሁን አቶ ክሬለር የግል ቢሮ አካባቢ!... አሁን የቢሮው ኩሽና
አጠገብ! ከዛ - ከዛ - እዎ - እኛ በር አጠገብ! ሚስጥራዊው በር
አጠገብ ኪቲዬ! - አ... ሀ!

ያችን ቅፅበት በቃላት ለመግለፅ መሞከር ከንቱ ድካም ነው
ኪቲ። «አሁን እንኳን አልቆልናል!» አልኩ በልቤ። በዚያችው
ሰዓት በናዚ ፖሊሶች እየተነተትን ሰንወሰድ የእያንዳንዳችን ሁኔታ
ወለል ብለው ይታያሉ ነበር። ወደእኛ የሚያስገባውን በር ከእንድም
ሁለት ሶስቱ ከፋኛ ነቀነቁት - ከዛ ከጥቂት ፀጥታ በኋላ የሰዎች
ኮቱ እንደገና እየራቀ እየራቀ ሲሄድ ተሰማን - እፎ...ይ! ለጊዜው
ድነናል። ለተወሰኑ አፍታዎች መላው በመላው መተንፈስ አቀመጥ
ነበር ማለት ይቻላል። የሚንቀጠቀጠውን፣ የሚንዘፈዘፈውን፣

ጥርስ የሚንገግግግግውን፣ የሚጥወለወለውን፣ ተዝላፍልፍ
የሚወድቀውን ሁሉ እንቺው ለመገመት ሞክሪ እንጂ እኔ
አገልግላለሁ አትሙ የለንም።

አሁን ከወደታች የሚመጣ ድምፅ የለም። ግን ፖሊሶች
አብርተውት የነበረው ከሚስጥራዊ በራችን ፊት ለፊት ኮሪደሩ
ገደማ ላይ ያለው እምፖል አሁንም እየበራ ነው። ምክንያቱ
ምን ይሆን? «ሚስጥራዊ» በር መሆኑን ደርሰውበት ይሆን?...
ቀስ በቀስ እንድ እንድ እያለ ምላሶቻችን መፈታት ጀመሩ።
አሁን ኪታች ቢሮው ውስጥም ሆነ መጋዘኑ ውስጥ ማንም እንደሌለ
ያስታውቃል። ግን ደግሞ ማን ያውቃል - ውጪ እንደ ጠባቂ
አቀመጠ ይሆናል የሄዱት - ማለትም ጋደል ጨምረው
ለመመለስ።

ከዚህ በኋላ እናደርግ የነበረው ሦስት ነገሮችን ነበር። እንድ
የተፈጠረው ሁኔታ ምን እንደሆነ የየራሳችንን ግምት
መንሸካሸክ። ሁለት - በፍርሃት መራድ። ሦስት - ተራ በተራ
እየተረፈ፣ መፀዳዳት። «መፀዳዳት» ስልሽ - ፈፅሞ ልታምኚው
የማትችይው ነገር ነው የምንገርሽ። ምናልባት ከታች ቢሮው
ውስጥ አድፍጠው ከሆነ በሚል ሽንት ቤታችንን ለመጠቀም
አልፈርንም - (የፍላሽ ቱቦዎች በቢሮው በኩል ስለሚያልፉ
ድምፅ እንዳይሰማ በመስጋት።) ለወትሮ ቢሮው ውስጥ ሰራተኞች
በሚኖሩ ጊዜ የምንጠቀምባቸውን ባሊዎችም ቅጻሚና ለሁድ
ቢሮው ዝግ ስለሆነ እያስፈልጉንም በሚል እንዲነፍስባቸው ጣሪያው
ላይ እንዳወጣናቸው ነው። በዚህ ሰዓት ወደጣሪያው መውጣት
ደግሞ አደገኛ ሊሆን ይችላል። እናም የነበረን ብቸኛ አማራጭ
ፒተር ከፍሉ ውስጥ ለቆሻሻ መጣያነት የሚጠቀመው የቆርቆሮ
ታኒካ ነው። መጀመሪያ አቶ ፋንዳን ተጠቀመበት - ከዛ ደግሞ
አባ - እማማ ነገሩ በጣም ስላሳፈራት መጠቀም አልቻለችም።
ግርሳት፣ ወ/ሮ ፋንዳን - ቀጥሎም እኔ - በየተራ የሆዳችንን
ተላል አደረግንበት። በስተመጨረሻ ግን እማማም የገዲን
ተጠቀመችበት።

ቤቱ!... አር... ይ! አባባ ነው። ድንጋጤው በግልፅ እየታየበትና ፊቱ እሸቦ መሰለው ብቅ አለ - እሱን ተከትሎ ደግሞ አቶ ፋንዳን። እንደገቡ ሽብር ለቀቀብን - «ቶሎ በሉ!» - መብራቶቹን ሁሉ አጠፋፉ!» ይሉን ጀመር ድምፃቸው ከደረጃው በታች እንዳይወርድ እየቆጠቡት። «ፍጥነት! - እዚህ ቤት ውስጥ ምንም ንይነት ብርሃን እንዳይኖር!» - የናዚ ፖሊሶች አሁኑኑ መምጣታቸው አይቀርም! - ዳይ! - ፍጥነት! - ምንም አይነት ብርሃን! ምንም ንይነት ትሽታ እንዳይኖር!»

በድመት አረማመድ እየተንቀሳቀሰን መብራቶቹን ካጠፋኝ በኋላ ተመልሰን ሁለቱን ወንዶች በጥያቄ አጣደፍናቸው አፋጠጥናቸው - «ምንድነው ጉዳ? - ምን ተፈጠረ? - ንገሩን! አሁኑኑ ንገሩን!»... እነሱ ግን ጥያቄያችንን ከቀብረው ሳይቆጥሩት እንደገና በደረጃው ቁልቁል ወረዱና ተሰወሩ። አርሰበርስ ከመፋጠጥ ሌላ ማድረግ የምንችለው አልነበረንም - ይብልን ተሸበርን። አራት ሰዓት ከአሥር ላይ ነበር አራቱ ወንዶቻችን እንደገና በደረጃው ብቅ ያሉት። ሁለታቸው ወደ ፒተር ከፍሬ በመሄድ ከፍት በነበረው መስኮት ከወደ ውጪ ሊኖር የሚችሉ እንቅስቃሴ መከታተል ጀመሩ። ወደ እኛ የሚያሰጠው «ማስጥራቂው» በር በጥብቅ ተቀረቀረ - ብርሃን ሊያሳልፍ የሚችል እያንዳንዱ የበሩ ስንጥት በጨርቅ ተጠቀጠቀ። ከዚህ በኋላ ነበር ስለተፈጠረው ሁኔታ የነገሩን።

አጠር አጠር አድርጌ የነገሩንን ልንገርሽ። መጀመሪያ ፒተር ነበር ከወደታች የጓዳታ ድምፅ የሰማው። ወዲያውኑ በደረጃው ይወርድና ቢሮውን እየተዘዋወረ ሲያጣራ ከመጋዘኑ በር የግራ ግማሽ ላይ እንደ ሰፊ ጣውላ ተገንጥሎ ወድቆ ያያል - ሮፖ ይመጣና ለአሳባ ይነግራል - (እንግሊዝኛ እንዲያሰረዳው አስመስሎ የጠራው ይሂን በሚሰጥር ሊነግረው ነበር።) ከዚህ አራቱም ወንዶች ተከታትለው ይወርዳሉ - ከመጋዘኑ ሲደርሱ ሊቦቹ የበሩን ቀዳ ይበልጥ ለማስፋት እየታገሉ ነበር። አቶ ፋንዳን - ሊቦቹ ግብደንገጡን ብቻ እንጂ እኛ ላይ ሊያመጣብን ስለሚችለው

ጉግር ምንም ሳያስብ ድንገት - «ፖሊስ!» ብሎ ይሞክራል። ከወደ ውጪ የሚገርገሙ ሰዎች ኩቴ ከተሰማ በኋላ እንደገና

የጥታ ይሆናል - ሊቦቹ እግራ እውጪን ብለዋል። ቅንት የሚዘሩ የናዚ ፖሊሶች ምናልባት ቀዳዳውን ካዩት ግርግር እንዳይፈጥሩ በሚል ሥጋት እነአባባ ሰፋፊ ጣውላዎች ፈልገው የበሩን ቀዳ ለገዢው ያህል ይከልሉታል። ግን ብዙም ሳይቆይ የሆነ ሰው ከወጪ ጣውላውን ደሀና አድርጎ በካልቾ ቢመታው ተሸቀንጥሮ ወለል ላይ ይወድቃል። በዚያች ሰዓት ወንዶቻችንን እያርግሽ ቢቲ! በየነበሩበት እንደ ድንጋይ ደርቀው ይቀራሉ - የመጨረሻዋ ቢቲ! በየነበሩበት እንደ ድንጋይ ደርቀው ይቀራሉ - የመጨረሻዋ ሰዓት እንደመጣች እርግጠኛ በመሆን የመጨረሻቸውን ለማድረግ በልባቸው ይወሰናሉ። በተለይ ፒተርና አቶ ፋንዳን ማንም ይሁን ግያንን በር አልፎ የሚገባን ሁሉ ለመማደል ይቆርጣሉ - አቶ ፋንዳን ይህን የነበረውን ቆንጪራ እጁ ላይ እያመቻቸ ጥግ ይዞ ይጠበቃል - ይሁን እንጂ ቢያዩ ቢያዩ የሚገባ ሰው አልነበረም - እንደገና ሙሉ በሙሉ በጥታ ይሆናል። እነአባባ እንደገና የወደቀውን ጣውላ እንስተው ቀዳዳውን ለመሸፈን ይፈልጋሉ - ልክ መንቀሳቀስ ሲጀምሩ ሌላ ችግር! ምን አትይንም? - ከበሩ ፊት ለፊት ባለው ጎዳና ባትሪ አብርተው እያለፉ የነበሩ እንደ ወንድና አንዲት ሴት - (ምናልባትም ባልና ሚስት) ቀዳዳውን ሲያዩ ባትሪያቸው ወደ ቀዳዳው ያነጣጥራሉ - ወደበሩም መጣጋት ይጀምራሉ። መጋዘኑ በብርሃን መጥለቅለቅ ሲጀምር - «ቶድ ፊት!» ያላል ከወንዶቻችን አንዱ - «ተበላንኩ ንበዝ!» አስካውን የፖሊስ ሚና እየተጫወቱ የነበሩት ወንዶቻችን የፖሊሱን ሚና ይተውና እንደገና የሊቦች ሚና መጫወት ይጀምራሉ - ኩቴያቸው እንዳይሰማ በእግሮቻቸው ጫፍ እየተረገጡ በሩሜ መጋዘኑን ለቅቀው ይወጡና ወደእኛ የሚያሰገባውን በር በጥንቃቄ ከከረቸው በኋላ በደረጃው እየተግተለተለ ወደእኛ ይገባሉ።... የዚህ ታሪክ የመጀመሪያ ክፍል እዚህ ላይ ያልቃል አልሻለሁ።

ሁለተኛውን ክፍል ደግሞ ልቀጥልላለሁ። ባለባትሪዎቹ ባልና ሚስት የመጋዘኑ በር ተገንጥሎ ማየታቸውን ይሂኔ ለፖሊስ

ውድ ኪቲ

ብዙ ነገሮች ናቸው እንግሊዝ ውስጥ እየተርመሰመሱ ያሉት ስለእውነት ለመናገር ከየት እንደምጀምርልሽ አላውቅም... ያለፈው እርብ (የሰቅለት ዕለት ማለት ነው) በአብዛኛው ሞግጋሊ የሚባለውን የካርታ ጨዋታ ስንጫወት ዋልን። ቅዳሜ ከሰዓት በኋላም እንደዛው። እነኚህ ሁለቱ ቀናት ሳይታወቁን በፍጥነትና ምንም ይህ ነው የሚባል ነገር ሳይካሄድባቸው ነበር ያለፉት። እሁድ ከሰዓት በኋላ አሥር ሰዓት ተኩል ላይ ፒተር በእኔ ጋባኝነት ወደ ከፍሌ መጣ። አሥራ አንድ ከፍብ ገደማ ተያይዘን ወደ ጣሪያው መጣንና እስከ አሥራ ሁለት ሰዓት እዛው ቆየን። ከዛ መልስ እኔ ራዲዮ ለመስማት ወደነአቶ ከፊለር ቢሮ ወረድኩ። ከአሥራ ሁለት ሰዓት እስከ አንድ ከፍብ በጣም ቆንጆ የሞከርኩ ኮንሰርት እየተላለፈ ነበር። መዙቃዎቹን በሙሉ በጣም በጣም ነበር የወደድኳቸው። በተለይ ደግሞ «Kleine Nachtmusik» የተሰኘውን።

ከእራት በኋላ እኔና ፒተር እንደገና ወደጣሪያችን! በምቶ ለመቀመጥ ብለን በቅርብ ያገኘናቸውን ጥቂት የሶፋ መከፈዎች ይዘን ነበር የወጣነው። ጣሪያው ላይ ከነበሩ የዕቃ ማሸጊያ ሳጥኖች በእንዱ ውስጥ መከፈዎቹን ደርድረንና እኛም ገብተን ተቀመጥን። ሳጥኑ በጣም ጠባብ ስለነበረ ሙሉ በሙሉ ጥብቅብቅ ብለን ነበር የተቀመጥነው። የፒተር ድመት ሞሽም አብሮን ነበር - ስለዚህ ደንገጠርም ነበረን ማለት ነው።

ለሶስት ሩብ ጉዳይ ቢሆን ድንገት አቶ ፋንዳን የፋጩት ምልክት አስማንና ከአቶ ዱሴል መከፈዎች አንዱን ወስደን እንደሆነ ጠየቀን። ሁለታችንም ተፈናጥረን ተነሳንና መከፈዎቹን ሞሽንም ይዘን ወረድን።

እንደአጋጣሚ አቶ ዱሴል እንደትራስ የሚጠቀምበትን መከፈውን ስለነበር የወሰድንበት እንዴት እንዳበደ አትጠይቂያ

አባራ ለሰነሳ ነው የምልሽ። ቁንጫ ለታስመር። ነው ትራሲን ጣሪያ ላይ ይዛችሁ የመጣችሁት በሚል ቤቱን በአንድ እግሩ አቆመው። ያዙኝ ልቀቁኝ ቢል ቆይቶ በስንት መከራ መሰለሽ እደብ የገዛው። ታዲያ እኔና ፒተር ለዛ ሁሉ ድንፋታው የእጄን ልንሰጠው ስለፈለግን እንደሽቦ የሚዋጉ ሁለት ብሩሾች መንታው ውስጥ እደረግንበት። ለመተኛት አንሰላውን ገልጦ ሲገባና ብሩሾቹ ጠቅ ጠቅ ቢያደርጉት እንዴት እንዴት እንደሚሆን እያሰብን ለጌቱ ተሳሳትን - ለጉዱ ተደሰትን!

ታዲያ ይህ ደስታችን ብዙም አብሮን አልቆየም። ሶስት ሰዓት ተኩል ላይ ፒተር ወደ አባባ ቀረብ አልፎ አንድ አልገባህ ብሎ የሰቸገረው የእንግሊዝኛ ዐረፍተ ነገር ስላለ እንዲያስረዳው እየጠየቀው ሳለ እኔ ከማርነት ጋር እያወራሁ ነበር። ወዲያው - «የሆነ ድምፅ ይሰማኛል ማርነት» አልኳት። «ከታች ከወደቢሮው አትጣጫ ኪኳታ ነገር ይሰማኛል!» ልክ ነበርኩ። ከቢሮው በታች የለውን የዕቃ መጋዘን በር ሌሶች በመገንጠል ላይ ነበሩ። ወዲያው - አባባ፣ አቶ ፋንዳን፣ አቶ ዱሴልና ፒተር እየተገተለተሉ በደረጃው ቁልቁል ወረዱ። እማማ፣ ወ/ሮ ፋንዳን፣ ማርነትና እኔ መሀከለኛው ክፍል ውስጥ ተሰባስበን መጠባበቅ ጀመርን።

ፍርሃት የወጠራቸው እራት ሴቶች ፀጥ ተባብለው መቆየት አይችሉም - የግድ መንሾካሾክና የሆነ ያልሆነውን መቀበጣጠር አልባቸው። እኛም ይህንን ስናደርግ ቆየን። ብዙም ሳይቆይ ግን ድንገት ከወደታች አንዳች ኃይለኛ ጓጓታ ተሰማና አራታችንም ፀጥ ራዎ አልን። የማማው ላይ ሰዓት ለእራት ሩብ ጉዳይ መሆኑን ይወል። እዚያው በዚያው የአራታችንም ፊት መገርጣት ጀመረ። በእያንዳንዱ ሰከንድ ፍርሃታችን እያየለ ሂደ - ግን ከመላላችን ትንፋሽ የሚል የለም። ወንዶቹን ምን ዋጣቸው? - ቅንታውስ ምን ይሆን? - ከሌሎቹ ጋር እየተደባደቡ ይሆን እንዴ?...!

እራት ሰዓት - ደረጃውን እየወጣ ወደእኛ የሚመጣ ሰው

ሕይወት፡ ከታሪኩ ፍልስፍናው ይበዛል፡፡

የሆነው ሆኖ ከቲያ - ተስፋ ቆርጣ ትተመዋለች የሚል ቢሆን
አይግባሽ - እንደውም በአዲስ ወኔ እንደገና እየተነሳሁ ነው፡፡
እንደምጨርሰውም አትጠራጠሪ! ምክንያቱም መፃፍ አረጋጋለሁ
- እዎ - በጣም በጣም አረጋጋለሁ፡፡

ያንቺው እና

ሐሙስ ሚያዝያ 6 1944

ውድ ኪቲ -

ምን ምን እንደምወድ - ማለትም ሆኖም፤ ምን ምን እንደሆነ
ጠይቀሽን ነበር፡፡ ስለዚህ መልሱን ልሰጥሽ አረጋጋለሁ፡፡ ገዢ
ካሁኑ የማስጠነቅቅሽ ነገር ምን መሰለሽ - ብዛታቸው
እንዳያሰደንግጥሽ!

ከሁሉም በላይ የመጀመሪያው - «መፃፍ» ነው፡፡ ለነገሩ መፃፍ
ከሆላ የሚቆጠር አይመስለኝም - ምክንያቱም በራሴ ሕይወት
ነው ማለት ስለሚቻል፡፡

ሁለተኛው - «የዘር ግንድ መቀጠሩ» ነው፡፡ የተለያዩ ንጉሳውያን
ቤተሰቦችን የዘር ግንድ ማጥናት ከጀመርኩ በጣም ረጅም ጊዜ
ሆኖኛል፡፡ እስካሁን የብዙ ሃገሮች ንጉሳውያን ቤተሰቦችን የዘር
ግንድ እየቆጠርኩ ነው፡፡ ጥቂቶቹን ጥቂሷልኝ ካልሸኝ - የፈረንሳይ
የጂኦሞን፤ የስፔይን፤ የእንግሊዝ፤ የአስትራይ፤ የሩሲያ፤ የፕሮቴዎ
የቡላንድ፤ ወዘተ፡፡ መረጃዎችን የማግኘት በተለያዩ ጊዜያት
በተለያዩ አጋጣሚዎች በእጄ ከሚገቡ መፃሕፍት፤ መስሐፍት፤
ጋዜጦችና አልፎ አልፎ ደግሞ ከራዲዮ ነው፡፡ የየትኛውንም ሃገር
ንጉሳውያን ቤተሰቦችን በተመለከተ ምንም ዓይነት መረጃ ካገኘሁ
ወዲያውኑ የሰራዊቱ ማስታወሻ እወስዳለሁ፡፡ እናም በአሁኑ ሰዓት
ስለአብዛኞቹ ንጉሳውያን ቤተሰቦች ያለኝ የመረጃ ስፋት
ከምታምኘው በላይ ነው ልልሽ እችላለሁ፡፡

የሁለተኛው ሆኖ «ታሪኩ» ነው፡፡ ስልሽ - በአጠቃላይ የጌላም
ታሪኩ፡ ለድሜ ለአባባ - በጊዜው እየገዛ ይሰጠኝ የነበሩት ብዙ
ታሪክ መፃሕፍት አሁን በእጄ አሉ፡፡ በነገራችን ላይ ኪቲ -
አሁን በጣም እየተመኝሁና በፍፁም እየጠበቅኩ ያለሁት ነገር
ምን መሰለሽ - ከዚህ በታ በሰላምና በቶሎ የምወጣበትንና
የከተማውን ቤተመፃሕፍት እንድ በእንድ ማብጠርጠር
የምችልበትን ቀን!

አራተኛው ደግሞ - የግሪክና የሮማውያን ጥንታዊ አፈታሪኮች
(Mythologies) ላይ ጥናት ማድረግ ሲሆን ለዚህም የሚረዱኝ
መፃሕፍት አሉኝ፡፡

የተቀሩት ሆኖም፤ እንግዲህ - በሲኒማው ዓለም የየጠቅቷ
ኮከብ ተዋጊያን ላይ ከፍተኛ ክትትል አደርጋለሁ - ልንገርሽ
ከምችለው በላይ የማንበብ ልክፍት አለብኝ - ለማንኛውም ዓይነት
ጥበብ የተለየ ፍቅር አለኝ - እናም ስለእያንዳንዱ የጥበብ ዓይነት
ታሪካዊ ሂደት ማወቅ አረጋጋለሁ - ስልሽ - በየዘመኑ ስለነበሩ
በልቅዎች፤ ሰንሊያን፤ ቀረባያን፤ ደረሲያን፤ የሙዚቃ ቀማሪያን፤
ወዘተ፡፡ አንብቤ አልጠገብም፡፡ በተለይ ሙዚቃ ላይ እስካሁን
ያደረግኩት ጥናት በቂ ስለማይመስለኝ ወደፊት የበለጠ ልገባበት
አረጋጋለሁ፡፡ እንድ ሳልጠቅሱልሽ ማለፍ የማልፈልገው ነገር ደግሞ
- አልጄብራ፤ ጃኦሚትሪና ማንኛውም ሂሳብ ነክ ነገር በጣም
በጣም ያስጠላኛል! በተረፈ - በትምህርት ቤት የሚሰጡትንም
ሆነ በራሴ የማጠናቀውን ሁሉ ለጉድ እወዳቸዋለሁ - በ...ጣም
ያስደስቱኛል፡፡ በተለይ ግን - ታሪኩ! - እዎ ኪቲ - መኪናውን
ወደፊት እያሸከረከረ ላለ ሰው ከፊት ለፊቱ ባለው መስታወት
የጸላውን መመልከት አስፈላጊ እንደሆነው ሁሉ ስለወደፊቱ
ለመገመትም ያለፈውን ማወቅ እጅግ በጣም አስፈላጊ ነው የሚል
እምነት አለኝ፡፡ ለዚህም ነው ለታሪክ የተለየ በታ የምሰጠው፡፡

ያንቺው እና

ነው የሆነብኝ። ምክንያቱም ጨርሶ ሰላልነበርኩበት ጊዜና በታ
የሚተርክ ፅሁፍ ነው። ከዚህ ሌላ «የኪዳሪ ሕይወት» የተሰኘው
ልቦለድም በጣም ብዙ ደስ ደስ የሚሉ ነገሮች አሉበት - በአጠቃላይ
ቢታይ ግን ወጥነት የሚጎድለው ደካማ ሥራ እንደሆነ ነው
የማምንው። በነገራችን ላይ ኪቲ - ለገዛ ሥራዎቹ ሃያሲዋ እኔው
ራሴ ነኝ - እንዴት እንዴት አድርጌ እንደማብጠላቸው
አትጠይቁኝ፤ ማንኛውንም ሥራዬን እንዴ ብቻ በማንበብ ጥሩ
አድርጌ መሃፈንና አለመሃፈን በደንብ ነው የማውቀው። የገዛ
ፅሁፍን መገመገም እንዴት ደስ የሚል ስሜት እንደሚሰጥ
የማይፅፍ ሰው በትክክል የሚያውቀው አይመስለኝም።

ድሮ ድሮ ሰዕል ትንሽ ትንሽ እንኳን ባለመቻሌ በጣም በጣም
እዘንና እቅድ ነበር። አሁን ግን ቢያንስ መሃፍ እንደምችል
ማወቁ የሚሰጠኝን ደስታ በቃላት ልገልፅልሽ አልችልም። ታዲያ
ይሄ አለኝ የምለው የሥነ ፅሁፍ ተሰጥቶ እኔ እንደማስበው
ተቀባይነት ያላቸው መፅሐፍትን፤ ወይ ደግሞ የጋዜጣ
አርቲክሎችን ለመሃፍ የሚያበቃኝ ሆኖ ባይገኝ እንኳን ገደ
የሚሰጠኝ እንዳይመስልሽ - የቀረው ቢቀር ለኔው ለራሴ መሃፍ
ማናቀቁ ይከለክለኛል!

በእያንዳንዱ ሰለት ብቃቴን በእንድ ደረጃ እያሳደግኩ መቀጠል
ነው የምፈልገው። የእማማ፣ የወ/ሮ ፋንዳን፣ እንዲሁም
የአብዛኞቹ የዓለማችን ሴቶች ዓይነት ሕይወት ኖራ ማለፍ
አልፈልገም። ይታይሽ እስቲ - እንዲቸው ቅር ለቅርና ቅዳ ለቅዳ
እንደዳከርሽ ኖረሽ መሞት - መረሳት!... ባል ማግባትና ልጆች
ማሳደግ ብቻ በራሱ በቂ ሕይወት ነው ብዬ አላምንም - ከዚህ
ያለፈ ቁምነገር መሥራት አፈልጋለሁ። አንድ የእኔ የምለውና
ሶድሚዬን ሙሉ ልጥርለት የሚገባኝ ነገር ሊኖረኝ ይገባል!

በሥጋ ከሞትኩ በኋላ እንኳን በመንፈስ መኖር አፈልጋለሁ -
ሥሜ እብሮኝ እንዲቀበር አልፈልገም! ስለዚህም ለዚህ ተሰጥቶ
ያደለኝን እገዛለብሁለሁ አመሰግናለሁ። ራሴን በራሴ ማሳደግ
እንድችል - ስለማንኛውም ነገር ጥሩ አድርጌ መሃፍ እንድችል -

በውስጡ ያለውን ሁሉ ያለምንም ችግር መግለፅ እንድችል አድርጎ
የፈጠረኝን እምሳኔን ከልብ አመሰግናለሁ።

የተጻፈኝ ችግር ምንም ይሁን ምን ልክ ስዕረው ከላይ ላይ
ይራገፋል - በዚህ ሁሉ ጥሉኝ ይሸሻል - የሞተ የመሰለኝ ዕንዑቲ
ወዲያውኑ ያንሰራራና እንደገና ነፍስ ይዘራል። ግን - ትልቁ
ጥያቄ ግን - በሥነ ፅሁፍ ዓለም ትልቅ ቦታ ሊሰጠው የሚችል
ነገር መሃፍ እችል ይሆን ወይ? የሚለው ነው - እንደምኞቴስ
ጥሩ ጋዜጠኛ ወይም ጥሩ ደራሲ መሆን የምችልበት ጊዜ ይመጣ
ይሆን ወይ? የሚለው ነው። በበኩሌ - ራሴን እስከማውቀው
ድረስ - ይህን ምኞቴን ላላካው እችላለሁ ብዬ ተስፋ አደርጋለሁ -
በጣም በጣም ተስፋ አደርጋለሁ። ምክንያቱም ስለምንም ጉዳይ
መሃፍ ፈልጌ የነገሩ አወራረድ ከቁጥጥሬ ውጪ የሆነበት ጊዜ
የለም። ማለትም - ቃላት እያጥሩኝም - ሐሳቤ እይሸፍትብኝም
ቀልሴ እይከዳኝም - ዕውኔታው እንጂ የገዛ ስሜቴ አይነዳኝም
ማለት ያገኝን ሁሉ ማለት በምፈልገውና ማለት በሚገባኝ
መገድ ማለት እችላለሁ።

በማማሽ ያቆምኩትን «የኪዳሪ ሕይወት»ን መቀጠል አሁንም
አልሆንልሽ እንዳለኝ ነው። ለመጨረሻ ጊዜ ካነሳሁት እንኳ በጣም
ረጅም ቀናት አልፈኝ። ታሪኩን እንዴት መቀጠል እንዳለብኝና
እንዴት አድርጌ መጨረስ እንዳለብኝ በአዕምሮዬ በደንብ
ይታወቀኛል - ግን ለምን እንደሆነ እንጂ ብዕራንና ወረቀቴን
ጥፍኝት አልቻልኩም። በአንድ በኩል ደግሞ - ለጨርሰው
የገደገዘኝ ሥራ ነው የሚል ሃሳብ በጣም እየተፈታተነኝ ነው።
እኛ «የኪዳሪ ሕይወት» መጨረሻው ምናልባት የቆሻሻ መጣያ
ክፍት ውስጥ ሊሆን ይችላል - ወይ ደግሞ ምድጃው ውስጥ...!
በእውነት ለመናገር እንዲህ ዓይነት የአብድ ምኞብ በምንም
ነገት ውልብ ሊለኝ እንደማይገባ አውቃለሁ። ግን ምን ላድርግ?
እንደ ጥያቄ አዕምሮዬ ውስጥ እየተመላለሰ ሰላሰቸገረኝ ነው -
ጥሩ በአሥራ አራት ዓመትሽ - ገና ምኞቴንም ሳታይው - እንዴት
ይቆልሰዋል ለመሃፍ ትደፍራለሽ? በእርግጥም - «የኪዳሪ

እንዳይታዩ እያደረገኝ ነው። በዚህ ዓይነት ስሜት ውስጥ ሆነሽ ለነገሩ የምትይውን ነገር መሥራት እንዴት እስቸጋሪ መሰለሽ። እውነቱን ንገሪኝ ካልሸኝ ዚቲ - ይህ ወረራ በቶሎ ተጀምሮ መርነቱ እስከ መስከረም ካልተጠናቀቀ ከዚህ በኋላ ነፃ ብንመጣ እንኳን ትምህርቱን ለመቀጠል አልፈልግም። ይታይሽ እስቲ - ከነደኞቹ በሁለት ዓመት ወደኋላ ቀርቼ! እደርስባቸዋለሁ አልል ነገር ቆመው እንደማይጠብቁኝ ታውቁታልሽ። እደራውን ይሄ መርነት ከመስከረም እንዳያልፍ።

በተረፈ - የየዕለቱን ክፍተቶችን ሁሉ እየሞላልኝ ያለው... አም! በትክክል ገምተኛል ዚቲቱ - ፒተር ነው። ሁሉም ነገር እጅ እጅ ብለውኝና ከሰው በታች ሆኜ እስከዋልኩበት እስካለፈው ቅዳሜ ድረስ የቀን ሐሳቤም ሆነ፣ የሌሊት ሕልሜ ፒተር ብቻ ነበር። ቅዳሜ ዕለት ግን ከየት መጣ ሳልለው ምን ጉድ እንደሰፈረብኝ እንጂ እንዲቸው በሆነ ባልሆነው ሆድ ሲብሰኝና መፈጠሪያ ስረግም ነበር የዋልኩትና ያመሸሁት። የሚገርም እከ ነው ዚቲ - ለምን ይሆን እንዳንድ ቀን ምንም የተለየ ነገር ሳይፈጠር እንዲሁ ከምድር ተነስተሽ በትንሽ በትልቁ ሆድ የሚብሰሽ? አሁን ለምግሉ ያን ዕለት - ማለትም ቅዳሜ - ፒተር እብሮኝ መሆኑ እንኳን እንደወትሮው ዘና ሊያደርገኝ አልቻለም ነበር። ፒተር ልክ እንደማንኛውም ጊዜ ነበር እያዋራኝ እያሟወቀኝ የነበረው - እኔ ግን በየደቂቃው የዐይኖቼን ግድብ ጥሶ ሲፈስ ይፈታተኝና የነበረውን ዕንባዬን ለማቀብ ስታገል እምብዛም አላዳምጠውም ነበር። ይልቅ ከዛ በኋላ ከአቶ ፋንዳን ጋር በሎሚ ፓንች በተነሣ ቀልድ ጥቂት ተሳሳቅን - ቀኑን ሙሉ ለመጀመሪያ ጊዜ የደሰተኝነት ስሜት ታየብኝ። ወዲያው ግን - ገና ብቻዬን ከመሆኔ እንደገና ድብት አለኝና እስኪወጣልኝ ማልቀስ እንዳለብኝ ታውቀኝ። እናም በሌሊት ልብሴ እንደተጀበኝኩ ከመኝታዬ ሸርተት ብዬ ወደ ወለሉ ወረድኩና መጀመሪያ ረጅሙን የመኝታ ሰዓት ወለሉን በተገቢው ጥምና አደረስኩ። ከዛ ጉልበቶቼን አጥፊ እጆቼን በእግሮቼ ዙሪያ አቆላልፌና ፊቴን ጉልበቶቼ መሃል

ወሽቁ ሊጣው ወለል ላይ እንደተቀመጠኩ እዩዩዩን ማስነካት ጀመርኩ። እቀማመጤን ብታይው ልክ ማሕፀን ውስጥ እንዳለ ሽል ጥቅልል ብዬ ነበር። በስተመጨረሻ እንድ ጊዜ ደህና አድርጌ በመገባትሰት ሳሳርገው እንዳች ነገር ከላዬ ላይ የወረደልኝ ዓይነት ቀልል አለኝ። ድንገት እንዳቸው በሆነ ምክንያት ወደ ከፍሉ ከሆኑ እንዳያዩብኝ ብዬ ዕንባዬን ቶሎ አደራረቅኩ። ከዛ በገግተኝ ድምፅ ለራሴ የማበረታቻ ቃላት መናገር ጀመርኩ - «አይሆሽ - አይሆሽ አና! - ያልፋል - ሁሉም ያልፋል - አይሆሽ - አይሆ...ሽ» እመቼ ባልነበረው እቀማመጤ ላይ ድካም ተጨመረበት መሰለኝ ሳላሰበው ወደጎን ፍንግል አልኩና ከመኝታዬ የጎን ጠርዝ ጋር ተጋጨሁ። ይሄኔ እንደምንም ታግዬ ቀና በማለት እንደገና መኝታዬ ውስጥ ገብቼ ጋደም አልኩ። የከተማው ሰዓት አራት ሰዓት ተኩል ደወለ። እንቅልፍም እንደፈራሁት ብዙም ደጅ ሳያስጠናኝ ተቀበለኝ - ያ አስቀያሚ ቅዳሜም አለፈ።

እና ዚቲቱ - አሁን በእጠቃላይ እነጋገር «እኔ ነኝ» ልልሽ እችላለሁ - መንፈሴም ወደወትሮው ጥንካሬ ተመልሶልኛል። በእዚህ የጀመርኩትን ሁሉ በትጋት መቀጠል አለብኝ። እውቀቴን የበለጠ ለማሳደግ - ተራና መደዴ ሰው ሆኜ ሳለመቅረት - ጋዜጠኛ የመሆን ምኞቴን ዕውን ለማድረግ - እጅግ ለሁሉም ለሁሉም የሚቻለኝን ያህል መጣር አለብኝ። አም ዚቲ - ከምንም በላይ የምፈልገው ጋዜጠኛ መሆን ነው! የሥነ-ጽሑፍ ችሎታ እንዳለኝ እውቃለሁ - ከፃፍኳቸው ልቦለዶች ቢያንስ ጥቂቶቹ ጥሩ ሊባሉ የሚችሉ ናቸው - ዲያሪዬ ላይ ስለ «ሚስጥራዊው ሴት» እጠቃላይ ገፅታ የገለፅኩበት መንገድም ሥነፅሑፋዊ ውበቱ የሚያጠያይቅ እንዳልሆነ ነው የሚሰማኝ። ያም ሆኖ - እውነተኛና ዘላቂ የሥነ ፅሑፍ ተሰጥሮ ይኑረኝ አይኑረኝ ግን ገና ወደፊት የሚታይ ጉዳይ ነው።

እስከ ዛሬ ከፃፍኳቸው ሁሉ «የሒዋን ሕልም» የተሰኘው ተረት መሰል ልቦለዴን ያህል የወደድኩት የለም። በጣም የሚገርምሽ ነገር ደግሞ ታሪኩ ከየት እንደሚመጣልኝ ለኔ ለራሴ እንቅጥልሽ

ምንም ዓይነት ሌላ ምንብ በመሀል ጣልቃ ሳናሰጣ ለንግግ
የምንቆይበትን ጊዜ ማለቱ ነው። ለምሳሌ አንድ ሰዎች ለረጅም
ጊዜ ከድንች ውጪ ሌላ ዓይነት ምንብ ለዐይናችን እንኳን ርቀን
ነበር። ነጋ ድንች - ጠባ ድንች - ቁርስ ድንች - ምግ ድንች
እራት ድንች - ድንች ጥብስ - ድንች ትቅል - የድንች ሾርባ
የድንች ገንፍ - የድንች ቀጣ - የድንች ሰላጣ። ወራሽ ድንች -
ሥራሽ ድንች - ምንብሽ ድንች - ድንች - ድንች - ድንች።
ቀሪውን ዕድሜሽን ሙሉ የድንች ዘር ባያሳይሽ እስከምትመጥ
ድረስ!..... እንደ ሰዎች ደግሞ ተረኛው ቦለቄ ይሆናል። ጠዋት
ማታ ከቦለቄ ሌላ የእህል ዘር ማየት አትችይም። እሽግ ቦለቄ -
ብትን ቦለቄ - እሽት ቦለቄ - ደረቅ ቦለቄ - ነጭ ቦለቄ - ቀይ
ቦለቄ - ጥቁር ቦለቄ - ሽንጉርጉር ቦለቄ። ደቃት ቦለቄ - እንኳር
ቦለቄ - ከብ ቦለቄ - ጠፍጣፋ ቦለቄ - ቦለቄ - ቦለቄ - ቦለቄ!.....
ከዛ ደግሞ - ባቂላ - ባቂላ - ባቂላ!... ከዛ - አተር - አተር -
አተር!... ከዛ ስፔናች! - ከዛ ኪያር! - ከዛ ቀይሥር! - ስፔድስ!
- ኢንዱሽ! - ሶርክርት! - ወዚተ - ወዚተ!

ለምሳሌ ሁልቀን ምሥራቅ እራትሽን የሶርክርት መዓት ስታሸምጅ
መሰንበት እንዴት የሚያንገሽገሽ ነገር መሰለሽ! ከራስሽ ገን
ምን ታደርጊዋለሽ ኪተዶ? - ከመሞት መሰንበት ካልሽ
ታደርጊዋለሽ። እዎ - ከሁለት ዓመት በፊት ማለያነር የነበርሽ
ብትሆኑ እንኳን አሁን የገድሽን ታደርጊዋለሽ! ታዲያ የዚህ
ሰዎችን ለየት የሚያደርገው ምን መሰለሽ? - መላውን
አምስተርዳም በአንድ እግርሽ እየዞርሽ ብታስሺ ያልተበላሽ ወይ
የመበያ ጊዜው ያላለፈበት ምንም ዓይነት የምንብ ዘር አታገኝም።
ይህ የእኛ ብቻ ሳይሆን የውጪውም ሰው ችግር ሆኗል። እናም
የሰዎች ምግ እራታችን ምን ምን እንደሆነ ዘርዘር አድርጎ
እንድንገርሽ ከፈለገሽ - የወደብ ቦለቄ በተለያየ መልኩ - የተዘ
ባቂላ በተለያየ መልኩ - በሞተሞት ቲግቲም የተሰራ የአተር
ሾርባ - ቆዳው ከተሸበሸበና ሚን ሚን ስትይው እንደከላለት
ከሚዋልል ድንች የተሰራ ሾርባ፣ ገንፍ፣ ቀጣ፣ ሰላጣ - የጠወለ

ከርት - እንደጨርቅ የተዘለፈለፈ ነመን - ወዚተ! ብቻ ባጭሩ
ኪተ - ከጨው በቀር ያልተበላሽ ነገር ማገኘት የማይቻልበት
ጊዜ ነው ብልሽ ያጋነንኩት አይመስለኝም።

በነገራችን ላይ - የሚቀጥለውን ሳምንት በከፍተኛ ጉጉት ነው
እየጠበቅነው ያለነው። ለምን አትይኝም? - ለምን? - እነሚገኙ
እንደምንም አፈላልገው ያገኙልንን ንዑህ የገብት ቋሊ ማ፣
የሮቶዲላ፣ ቀኑ ያላለፈበት ጃም፣ እንዲሁም የታሸገ የዳቦ ትስት
እንደሚያመጡልን ቃል ስለገቡልን።

በተረፈ - ይመስለኝ ይኸው እስኪሆን በሕይወት አለን። እዎ
ኪተ - ዋናው ነገር «አድር መገኘት» ነው - ሌላው ሌላው ሁሉ
ትርፍ ነውና እርሷው!

ያንቺው እና

ግክሰኛ ሚያዝያ 4 1944

ውድ ኪተ -

እዚህ ቦታ ከመጣኳበት ጊዜ አንስቶ ትምህርቴን ላለመርሳትም
ሆነ በአጠቃላይ ዕውቀቴን በተለያየ አትጣሚ ለማሳደግ ስል ብዙ
እንደማጠና፣ ብዙ እንደምዕፍና ብዙም እንደማንብ ታውቂያለሽ።
አሁን አሁን ግን እንደ እንግዳ ሐላብ በእጅጉ እየረበሸኝ ነው -
ይህ ሁሉ ድካሜ ለምን ነው? የሚል የተሰፋ መቁረጥ ዓይነት
ስሜት ቢመላለስብኝ ይኸው ቀናት አለፋ። ምክንያቱም ከዚህ
ቦታ ወጥተን የቀድሞ ሕይወታችንን በነፃነት ለመቀጠል ያስችለናል
ብለን ተስፋችንን የጣልንበትና ከዛሬ ነገ እያልን በጉጉት
የምንጠብቀው የሕብረብሔር ጦር በጀርመኖች ላይ ወረራውን
የሚከፍትበት ጊዜ ጭራሹን እንደፍርድ ቀን እየራቀ - ቀድሞ
ነገር ልውን ለመሆን የመቻሉ ነገር ይበልጥ አጠራጣሪ እየሆነ -
እንዲያውም አጋነንሺው አትበይኝና የጥንት ዘመን የልጆች ተረት
እየመሰለ - ጭለማው እንጂ የብርሃኑ ጭላንጭል እንኳን

ሳለመገዳት ያህል ብቻ ይህን እንዴ እየተቸገረልኝ ያለውን
እ...ፒተር! - ምንድን ይሄን የተለገመ እንደበትህን እንደምታደርግ
እድርገው ብታላቅቀውና ብትገላግለኝ!

ለማንኛውም ኪቲዬ - ያለኝ አማራጭ እንድ ብቻ ነው -
በባዶ ሚዳ ብቻዬን ማማረፊንና መነጫነጩን ትቼ በትዕግሥት
መጠባበቅ። ምሬትና ንጭንጭ ለማ እንደበጀ ለኔስ ይበጀኛል?
ይልቅስ ፕሮሴን ንክስ እድርጌ ያቺ የምመኛት ቀን እስከትመጣ
ሁሉንም ነገር እስካሁን በነበረበት ሁኔታ መቀጠሉ ነው
የሚያዋጣኝ። ደግሞም ይውል ያድር ይሆናል እንጂ እሱም
እንደኔ የሚሆንበት ቀን መምጣቱ እንደማይቀር እርግጠኛ ነኝ።
ትቼ የማልተወው ነገር ነውናም እስከመጨረሻው እጠብቀዋለሁ።

ያንቺው እና

ሰኞ ሚያዝያ 3/ 1944

ውድ ኪቲ

ዛሬ ከወትሮው ለየት ያለ ወሬ ልነግርሽ ነው - የዚህ ቦታ
አመጋገባችን በአጠቃላይ ምን እንደሚመስል። ብዙ ጊዜ በለምግብ
የማላወራልሽ እምብዛም አስፈላጊ መስሎ በለማይታየኝ ነው።
አሁን ግን ከምንም በላይ አስፈላጊና በጣምም አስቸጋሪ እየሆነ
የመጣው ጉዳይ እሱ በለሆነ ቢያንስ ለዛሬ ዘርዘር እድርጌ ልንገርሽ።
የምግብ ጥያቄ ለርዕስነት የሚያበቃውን ያህል የጎሳ ችግር እየሆነ
የመጣው እዚህ በ«ሚስተራዊው ቤት» ውስጥ ብቻ እንዳይመስልሽ
- በመላው ሆላንድ፣ በመላው አውሮፓና ከዛም ባሻገር ነው።

እዚህ ቦታ እስካሁን ባላለፍናቸው ሃያ አንድ ወራት ውስጥ
ያላለፍንበት «የምግብ ዑደት» የለም ልልሽ እችላለሁ - ምን
ለግለት ፈልጌ እንደሆነ በጥቂት ደቂቃዎች ውስጥ ገልፅ
ይሆንልኛል። «የምግብ ዑደት» ስለ - ለተወሰኑ ቀናት -
ምናልባትም ሳምንታት - ከአንድ የተወሰነ የምግብ ዓይነት ውጪ

«እንደዛሬ ጠዋት ልቢ በደስታ ተሞልቶ እያውቅም ኪቲ -
ከዚህ በፊት ሆኖ የማያውቅ እንድ እዲስ ነገር አስተዋልኩ።
የፒተር ዐይኖች ከላዬ ላይ ሳይነቀሉና ወዲያ ወዲህ ባልኩበት ሁሉ
ቢከተሉኝ ነበር ያረፈዱት። አስተያየቱ ሁሉ ልክ ለልነበረም -
ስልሽ ከወትሮው የተለየ ዓይነት ነበር። ግን - እንዴት ነው -
እንዲህ ብዬ በትክክል ልገልጽልሽ አልቻልኩም። ብቻ - አለ እይደል
- ከዚህ በፊት የማላውቀው ዓይነት አስተያየት ነበር።»

ያስታውቅበታል። እያንዳንዱ ሰው ስሜቱን ለመግዛት በመጣር ፈንታ በየፊናው ሲያማርር ነው የሚሰማው። «እኔ እንደው ወደዛ የሚሆነው በሆነና በገላገለን!» - ይህ ለባባል ለንዴት ለጆሮ ለስላሴ ስታክት ስትረስ እንደሚደጋገም አትጠይቁኝ።

እውነቱን ንገሪኝ ካልሺኝ ከቲዬ ዛሬ በመጠኑ ወፊፍ እያረገኝ ነው - ግን ደግሞ ምክንያቱን ብትጠይቁኝ ልነገርሽ አልችልም። እንዲሁ ብቻ - ደርሶ ግልፍ ግልፍ - ደርሶ ጭንቅ ጭንቅ ይለኛል። ሁሉም ነገር ዝብርቅርቅ ብሎብኛል። እንደኛው ከስተት ከሌላኛው የሚያያዝበት ውሉ እየጠፋኝ ነው። እናም ለእነዚህ ለምቸከኝካቸው ነገሮች ሁሉ ወደፊት ማንም ምንም ገደብ ሳይኖረውክ ይችላል የሚል ጥርጣሬ ከየት እንደመጣብኝ ሳላውቀው ድንገት ከፈቱ ገጭ ብሎ የወትሮ የመፃፍ ጥራሬን እስከመፈታተን ድርሷል። ከመርኩቴ በኋላ ዳያሪዎችን በላማሰብሰብ የሚያወፍት እነ አቶ በልከስታይንም ዳያሪዬን እርባና ያለው ሆኖ እንደማያገኙት ነው እየተሰማኝ ያለው። ይሁን እንጂ ከቲ - ምድርና ሰማይ በታቸውን በቀያየሩ እንኳን መፃፊን እንደማልተው ቃል አገባልሻለሁ!

ያንቺው እና

ትዳሜ ሚያዝያ 15 1944

ውድ ከቲ

«በጣጣ ላይ ጣጣ - በጣጣ ላይ ጣጣ! እኔ መቼ ይህን ማለቂያው?» - ይህን ጥያቄ እሁን ራሳችንን ብንጠይቅ እውነት አለን። እሁን ደግሞ ምን ተፈጠረ አትይኝም? - ፒተር ከመንገዱ ወደ ቢሮው የሚያስገባውን የዋናውን በር መቀርቀሪያ ረስቶ ሳይከፍተው ቀረ። (ለጥንቃቄ ብለን ዘወትር ማታ ማታ በፍን ከውስጥ እንቀረቅረውና ጠዋት ጠዋት ከሰራተኞቹ መግቢያ ሰዓት እጅግ ቀደም ብለን መቀርቀሪያውን እንከፍተዋለን - ይህ ታዲያ

ምንጊዜም የፒተር ኃላፊነት ነው።) ታዲያልን እንደግንኛው ጊዜ ከሰራተኞቹ ሁሉ ቀደም የደረሰው አቶ ከሬለር የበፍን ቀልፍ ከውጪ ከከፈተ በኋላ ተከፈት ቢለው ወደት ይከፈት? ነገሩ ስለገባው ወዲያውኑ ነረቤቶቹን እስፈትጾ በጓር ጠኑል ይዞርና የቢሮውን የኩሽና መስኮት በኃይል ሰብሮ ከገባ በኋላ መቀርቀሪያውን ከውስጥ ይከፍታል። ይታይሽ ከቲ - በኢጋማሚ አቶ ከሬለር ከወትሮው ዘግይቶ የነበረ ቢሆንና ሌሎች ለራተኞቹ ቀድመው ደርሰው ቢሆን ኖሮ ምን ይባላል? በፍ ከውስጥ ተቀርቅሯል ማለት እኮ ከውስጥ ሰው አለ ግለት ነው! - የሚስጥራዊው ቤት ነዋሪዎች በሰራው የደደብ ስህተት አቶ ከሬለር እንዴት እንዴት ተናደደብን መሰለሽ። እውነት ለመናገር መናደድ ሲያንሰው ነው።

ታዲያ ፒተርን እያርግሽ ከቲ - እንዴት በመት ሽምት እንዳለ ብታይው እንጀትሽን ነው የሚበላሽ። እነሆም በፃም «ኃላፊነት» ማለት እንዴት ያለ ከገደብ ነገር እንደሆነ በደንብ ይገባል። የፒተርን ሁኔታ ልብ ያለችው እማማ ለምንብ ተሰባስበን ባለን ከማንም ከማንም በላይ ያዘነችው ለፒተር እንደሆነ ስትገልፅ ሊያለቅስ ምንም አልቀረው ነበር። ስለእውነት ለመናገር ጥፋቱ የፒተር ብቻ ሳይሆን የሁላችንም ነበር። ምክንያቱም ሁልጊዜ ግለጽ ላይ ከሁላችንም - (በተለይ ደግሞ ከወንዶቻችን) የበፍ መቀርቀሪያ ሳይከፈት እንዳይረሳ ማሳሰቢያ ይሰነዘር ነበር። እንደኢጋማሚ ሆኖ ዛሬ ግን ማንኛችንም ትዝ እላለንም።

ለማንኛውም ወደበኋላ ላይ በሚቻለኝ ሁሉ ሳይኖረው እየከራለሁ - ከገባበት መራራ ስሜት ሳወጣው የግድ መቻል አልብኝ። ፒተርን ከመርዳት በላይ የሚያስደስተኝ ነገር እንደሌለ እንቺም ታውቁያለሽ።

ያንቺው እና

አለኝ - ራሴን የመሆን ከፍተኛ ፍላጎት አለኝ። በአጠቃላይ አኒጋገር አሁን ሙሉ ሲት ነኝ - በውስጣዊ የመንፈስ ጥንካሬና በማይነጥፍ ወኒ የተሞላሁ ሙሉ ሲት!

እግዚአብሔር እንድኖር ከፈቀደልኝ እማማ ከደረሰኝበት የተሻለ ሰብአዊና እንስታዊ ብቃት እንዲኖረኝ አደርጋለሁ። እኔ ከዚህ - ሳልታወቅ እንደዘበት ማለፍ አልፈልግም። በሚቻልኝ ሁሉ ለኃላግ - ለመላው የሰው ልጅ አሰራለሁ!

የንቺው አና

አርብ ሚያዝያ 14 1944

ወድ ኪቲ

ከበቀደምለታው ገርግር ጀምሮ የቤታችን ድባብ አሁንም እንደአንዳች የሚጫጫን ነው። ብርቱ የሚባለው አባባ እንኳን ሞቆ ፈልቶ ሊተን ምንም አልቀረው። ወ/ሮ ፋንዳን ኃይለኛ ጉንፋን ይህን አልጋ ይዛለች - ከታች ሰራተኞቹ ሁሉ ቢሮውን ለቅቀው ከሄዱላት ጀምሮ አፍንጫዊን እንደትራምፔት ስታራግከው ነው የምታመሸው። አቶ ፋንዳን ከቀን ወደቀን እየገረጣ እየገረጣ ብራና መስጧል። አቶ ዱሴል የገዛ ምቹቱን ለመጠበቅ ያደርጋቸው ከነበሩት ልማዶቹ አብዛኛውን ለመተው ስለተገደደ እንደፈላስፋ እንድ ቦታ ተገልቶ ጢሙን ሲያፍተለቀል ነው የሚውለውና የሚያመሸው። የተቀረነውም በየራሳችን መንገድ የቤቱን አጠቃላይ ድባብ እያንፀባረቅን ነው።

በቻ ምናለፋሽ ኪቲ - ሰሞኑን ዕድል ከእኛ ጋር እንዳልሆነች ምንም የሚያጠያይቅ ጉዳይ አይደለም። በዚህ ላይ የሽንት ቤታችን ቧንቧ ተበላሽቶ ውሃ ወደ ወለሉ እያንቆረቆረ ነው - ወለሉም ያለወትሮው ወደታችኛው ክፍል ማንጠባጠብ ጀምሯል። ደግነቱ ይሄ ይሄ እንኳን - ዕድሜ ለረዳቶቻችን - በቅርቡ ሊስተካከልን የሚችል ነገር ነው። እኛን ራሳችንን ማን እንደሚያስተካከለንና

ወደወትሮ ሰሜታችን እንደሚመልሰን እንጃልን እንጂ!

ይገርምኛል ኪቲ - እዕምሮዬ በዚህ ሁሉ ጭጋ መሃል መፈናፈጥ አጥቶ ሳለ እንኳን አልፎ አልፎ ለጥቂት አፍታዎችም ቢሆን ብልጭ ብሎ ድርግም የሚል የደስታ ሰሜት እንደዘበት ግብኝት እርሳችን የሚያልፍበት ጊዜ ጥቂት አይደለም። እንደዕድልም ሆኖ ከጭጋ ለመውጣትና ለትዕቢት ታህልም ቢሆን ሐሲትን ለማግኘት ትንሽ ነገር ነው የሚበቃኝ። ለምሳሌ - ከፒተር ጋር ለማግኘት ትንሽ ተቃቅፈንና በጣም ተጠጋግተን አሁን በእንደኛው ትክክለኛ ለትክክለኛ ተቃቅፈንና በጣም ተጠጋግተን አሁን በእንደኛው እጅ ከወገሬ ከርሎች እንዲህ ይዞ ጣቱ ላይ እየጠመጠመና እየተረተረ ሲጫወትበት - ውጪ በነገሱ የሚበርቁትን ወጮች ሚሚታ ሰሰማ - ቅጠሎቻቸውን ሙሉ በሙሉ አርግፈው ከርመው እንደሆነ አረንጓዴ በመልበስ ላይ ያሉትን ዛፎች ላይ - ወደጣሪያው ብቅ ብዬ ሙቀቷም ሆነ ብርሃኗ ከማይጠገበው በሐይ ፈት ለፈት ሰቆም - ጥርት ያለውን ሰማይ ቀና ብዬ ሳየው - ብቻ ስንጅን ልንገርሽ ኪቲ? በነገራችን ላይ - ትናንሽ በሚመስሉ ነገሮች እንደማማርረው ሁሉ ትናንሽ ከሚመስሉ ነገሮች ነው ደስታዬንም የማግኘው።

በተረፈ - በአጠቃላይ አነጋገር ሚስጥራዊው ቤት በእሱን ሰዓት ምን ይመስላል ካልሽ - የእሱን ኃይነት በረጅሙ በሚተነፍሱ አሁንም አሁንም ጣቶቻቸውን በሚያንቋቁ በየአምስት ደቂቃው በሚያዛጉና በሚያንጠራሩ ግንባራቸውን ባጠጋጠሙ ምንም ኃይነት ወሬ ማውራትም ሆነ መስማት ባስጠላቸው በአጭር አግርኛ - ቆሌ በራቃቸው ሰዎች የተሞላ ነው። ይህን ሕይወት ሁለት ኃሙስ ሙሉ እንዳልቆየንበት ሁሉ ድንገቱኛ መጓት የወረደብን ነው የምንመስለው። በበኩል ሳናገንዝውም የተረን እይመስለንም። እውነቱ ይነገር ከተባለ - የደረሰብሽ ማንኛውም ኃይነት ችግር እንቺ ያጉላሽውን ያህል ሊሳ ይችላል። ከመገከላችን ነገሮችን ረገብ አድርጎ የመውሰድን እርእያ ማሳየት የቻለ ሰው የለም። አባባም ቢሆን አይሟቸው ይላል እንጂ እሱ ራሱ አይሆን ሊባል የሚገባው መሆኑ

ተገኘ ግለት ለዚህ ሁሉ ጊዜ ለዚህ ውስጥ ደብቀው ሕይወታችንን ለማትረፍ ሲጥሩ የከረሙት ደግ ሰዎችም አለቀላቸው ግለት ነው፤ ይህ ነው ጭንቀታችንን እጥፍ ድርብ የሚያደርገው ለማንኛውም - ምንም የማይላክ ፈጣሪያችን ከጉድ ለውጥተናል - እሁንም በዚህ ቀጥል።

ከአደጋው በኋላ በቤታችን ውስጥ ብዙ ለውጦች ተደርገዋል። አቶ ዱሴል እንደቀድሞው ማታ ማታ አቶ ከሬለር ቢሮ ውስጥ መቀመጡን ትረድል - ብቻውን መሆን ሲፈልግ ሽንት ቤት ነው የሚሄደው። ፒተር ምንጊዜም ከምሽቱ ሁለት ተኩልና ከምሽቱ ሦስት ተኩል ላይ ቢሮውንና መጋዘኑን እየተዘዋወረ ሁሉን ነገር የማጣራት ጋላፊነት ተሰጥቶታል።

ዕድሜ ለአሁኗ ሌሊት አደጋ - የሚሰጥራዊው ቤት ነጥሪዎች ለመጀመሪያ ጊዜ ሜን ያለ ግሳዒ ከደጋጎቹ ረዳቶቻችን ደረሰን። አቶ ከሬለር ስለግዴልሽነታችን ተቆጣጠን - ሜፔም እንዲሁ። ጽ ለጥናት ትንታ ሰማን ብለው እነአባባ ወደቢሮው መውረዳቸው የለባቸው የእብድ ሥራ እንደነበር ነገሩን። ለወደፊቱም ቢሆን - አይደለም ትንታ እሳት እንኳን ቢነሳ ከዚህ ካለንበት ቅስቀሳ ግለት እንደሌለብን አስጠነቀቁን - እኛ የአደጋ ጊዜ ፈጥሮ ደራሾች ላንሆን ሞትን ተደብቀን የምንኖር አይሁዶች መሆናችንን አስታውሱን። የሚሆነው እስኪሆን ድረስ ከዚህ «ሚሰጥራዊ» ቤት ቅስቀሳ ላንል በማይታይ ሰንሰለት የተጠፈርን አይሁዶች መሆናችንን። አንድ ሺህ ግዴታዎች እንጂ አንድም መብት የሌለን ፍጡራን በመሆናችን - ወኒያችንና ዕንዑታችን ሳይርቀን በጥንካሬ መጠበቅ አለብን - ሕይወታችንን ለማትረፍ ያቅጣችንን ብቻ መጣርና የቀረውን ለእግዚአብሔር መተው አለብን። እንደ ቀን ይህ ሁሉ ያልፋል - እንዲያው በደፈናው «አይሁዶች» ብቻ ሳይሆን «ሰዎች» ተብለን የምንጠራበት ጊዜ ይመጣል።

ገን ማን ይሆን ለዚህ ሁሉ ጣጣ የዳረገን? - ማንው እኛ አይሁዶችን ከሌሎች ሕዝቦች የተለየን እንድንሆን ያደረገን? - ማንው እስከጠራ ይህን ሁሉ መከራ፤ ይህን ሁሉ አሳር እንዘቅ

በገድ የፈቀደ? - ለም - የሆነውን ሁሉ እንድንሆን ያደረገን እግዚአብሔር ነው፤ ገን ከገባንበት ከጥልቁ ዳግም የሚያወጣንም እግዚአብሔር ነው። ይህን ሁሉ የመከራ መፍት እንደምንገኝ ትረድስ ከቆየንና ምናልባት ከጥፋቱ የምንተርፍ ጥቂት አይሁዶች ከተገኘ ይህ ከቶ ጊዜ ያለፈ ዕለት አይሁዶች - ጠፍተን በመቆረቅና በመረላት ፈንታ ወድቆ የመነሳት ምሳሌ እንሆናለን። በመቆረቅና በመረላት ፈንታ ወድቆ የመነሳት ምሳሌ እንሆናለን። ብርታት አይለያን፤ ማማረሩን ትተን ራሳችንን በሕይወት የማቆየት ግዴታችንን ብቻ ለመወጣት የየእቅማችንን እንጣር - በተረፈ መፍትሔው በራሱ ጊዜ ይመጣል - የሚሆነውም ይሆናል። እንደ ሐቅ ገን እንዘንጋ - እግዚአብሔር ሕዝባችንን ከድቶት እያውቅም፤ ዘመን መቆጠር ከጀመረ ጊዜ ጀምሮ አይሁዶች ነበሩ - በየዘመኑም ለሥቃይና ለሰደት ቢዳረጉ ኖረዋል - ገን ደገም ጥንካሬያቸውም የመጣው ከዚህ ነው።

ይገርምኛል ከቲዬ - ለምን እንደሆነ እንጂ እሁድ ሌሊት፤ የቀጠው ጊዜ መሞት እንዳለብን ተሰምቶን ነበር - የፖሊሶቹን መምጣት ነበር የምጠብቀው - ስልሽ - ራሴን በጣም አዘጋጅቼው ነበር - ልክ በተጣጣፊ ውጊያ መሃል እንዳለ ወታደር። አሁን ገን - ከአደጋው ተረፍኩ አይደል? - ሌላ ነገር እየተመኘሁ ነው። እኛ - ይህ ጦርነት እንደተጠናቀቀ የመጀመሪያው ምኞቴ ሆላንዳዊ ለመሆን ነው፤ ሆላንዶችን በጣም ነው የምወዳቸው። ይሄን ሃገር በጣም እወደዋለሁ። ቋንቋቸውንም በጣም ስለምወደው እዚህ መኖርና መስራት ነው የምፈልገው። የዛ ሰው ይበለኝ እንጂ ይህ ዓጥፍ ተሳክቶ እስከማይ የማልባጥጠው ሰማይ አይኖርም! - ነገራቱን ራሷን በደብዳቤ ከመጠየቅ ወደኋላ አልልም።

ከፊተሰቦቹ ተዕዕኖ መላ - በመላ - ለመላቀቅ እያደረግኩ ያለሁት ገረት በየሰለቱ የተሻለ ውጤት እያሳየኝ ነው። ስለ እውነት ነው የልሽ ከቲ - ሕይወትን ከእማማ በተሻለ ዕንዑት ነው እየተጋፈጥኩ ያለሁት። ስለፍትህ ያለኝ እመለካከት በምንም የማይነቃነቅና ሥር የሰደደ ሆኗል። የምፈልገውን እውቃለሁ። የራሴ የሆነ እመለካከትና የራሴ የሆነ ግብ አለኝ። ሃይማኖት አለኝ - ፍቅር

የመጋዘን በር በከፊል መሰበር ማየቱንና ወዲያውኑ ፖሊስ ይዞ
በመምጣት ውስጡን ማሰራተኛን ለአቶ ክሬለር የነገረችው።
በተረፈ ቀሪውን ዘርዘር ማክሰኛ ወዋት ቢሮ ድረስ መጥቶ ባለ
እንደሚያስረዳው ገልግለት አቶ ክሬለርን ታስሮ ቢታዋል።

ከአቶ ስላሚተር ቤት መልስ አቶ ክሬለር ከአኛ ሕገ ትይዩ
ከመንገዱ ባሻገር ያለው የምግብ ሽቀጦች ማሰራ ሳለቢት የሆነውን
ሰውዬ ያገኘዋል። በነገራችን ላይ ኪቲ - አብዛኛዎቹ ምግብ ነክ
ሽቀጦችን የሚጠብቁ ከዚህ ሰው ማሰራ ነው። ሌሊት ሊበች
የበረውን መጋዘን ስብረው ገብተው እንደነበር አቶ ክሬለር
ሲሃገረው - «አም - አውቃለሁ» በማለት ቀዝተዝ ባለ አንደበት
ይመልሳል። «አውቃለሁ - በሰዓቱ ከባለቤቱ ጋር በመጋዘን ፊት
ለፊት እያለፍን ሳለን ነበር የበሩን መሰበር ያየሁት። ባለቤቱ
ዝም ብለን መንገዳችንን እንድንቀጥል ፈልጋል ነበር - እኔ ግን
ነገሩን ማግራት ስለፈለግኩ ባትራዬን እንደያዘኩ ወደበሬ ቀረጠኝና
ወደ ውስጥ ስመለከት ሊበች በመደናገጥ መጋዘኑን ለቅቀው
ሸሸ። ግን ጣጣ ፈንጣጣውን ስለፈራሁ ለፖሊስ ደውዬ ማሳወቅ
አልፈልግኩም። አንቀም ብትሆን አለመደወልን የጠላኸው
አይመስለኝም። እንዴት መሰለህ አቶ ክሬለር - በዚህ ሕገችሁ
ውስጥ ምን ሚስጥር እየተካሄደ እንዳለ በእርግጠኝነት የማውቀው
ምንም የለም - ግን - ይቅርታ አድርገልኝና ብዙ የምገምታቸው
ነገሮች አሉኝ። ለዚህ ነው ለፖሊሶች መደወል ያልፈልግኩት።

አቶ ክሬለር የማሰራውን ሰውዬ ክልቡ አመስግኖት መንገዱን
ይቀጥላል። ይህ ሰው የአኛን እዚህ ውስጥ መኖር ሊገምት
እንደሚችል ምንም ጥርጥር የለውም - ምክንያቱም እኔ አቶ
ክሬለር ያዘዙትን ምንም ዓይነት ሽቀጥ ቢሮ ድረስ የሚያመጣቸው
ምንጊዜም በምላ ሰዓት ላይ ሰራተኞቹ ሲበታተኑ ጠብቆ ነው።
ተመልከች ኪቲ - እንዲህም ዓይነት ጥሩ ሰው አለ።

አቶ ክሬለር ተሰናብቶን ሲሄድና የገበታ ስቃዎቻችንን አጣጥቦ
ስንጨርስ ከቀኑ ሰባት ሰዓት ገደማ ይሆናል። ሁላችንም ድካምና
እንቅልፍ እያንገላጆጆን ስለነበር ወዲያውኑ ወደየመጻታዎቻችን

አመራግ። እኔ ለዘጠኝ ሩብ ገዳይ ሲል ነቃሁ። እንቅልፍ
የመጣላቸው ሀይማኖትን እያሻሸሁ ሽንት ቤት ልገባ ስል ተወዳድቶ
አየዘጣ ከነበረው ፒተር ጋር በሩ ላይ ተጋጨንና እሱ ከፍል
አገድገኝና ተነጋገርን።

ተጣጥቤና ተቀባብቼ እንደጨረስኩ ወደ ፒተር ከፍል ሄድኩ።
ገብቼ ብዙም ሳልቆይ - መደግሪያው ለመውጣት አሁንም ድፍረቱ
አለኝ። ሲል ጠየቀኝ። ራሴን በመንቅነቅ አምንታዬን ገለፅኩለትና
ቀደምትን መደግሪያችንን እየሩ ነፋሻና የማይጠገብ ነበር። ፒተር
እኛን ትክክሉ ላይ ጣል አደረገና ወደራሱ ጠጋ አደረገኝ። እኔም
ጠብቆ አቀፍ አደረግኩት። ከርቀት ሳይረኖቻቸውን እያጫጫሁ
ጠርጠር የሚሉ የፖሊስ መኪናዎች ድምፅ ይሰማናል። ደንታም
የነበረውን እንዲያመስልኝ - እንደተቃቀፍን በፀጥታ ቆየን። አሥር
ሰዓት ላይ ማርንት ለቡና ስትጠራ ነበር የተላቀቅነው።

መንገዳችው የጋራ ክፍል ውስጥ የተሰባሰብነው የሚስጥራዊው
ቤት ሰዎች ዳግችንን ከበላንና ቡናችንን ከጠጣን በኋላ በመጠኑም
ቢሆን ተቀላልድኝ ተላላቅን። (ይመስገነው እንደገና ለዚህ በቃን።)
ቡሉም ነገር እንደወትሮው ቀጠለ። ምሽት ላይ ለፒተር
አድናቆቱንና ምስጋናዬን ገለፅኩለት - በእርግጥም ሌሊቱን ሙሉ
ፒተር ላይ ያየሁት ወኔና ቆራጥነት ሁላችንንም የሚያስንቅ
ነበር።

ከሚስጥራዊ ቤት ሰዎች መሃል ማንኛችንም ብንሆን በእሁድ
ሌሊቱ ዓይነት አስፈሪ አደጋ ውስጥ አልፈን እናውቅም።
በለስጠናት ነው ምልሽ ኪቲ - ያን ዕለት እግዚብሔር በጣም
የሚደንቅ ጋሻ ነበር የሆነልን። እስቲ አስቢው - የናዚ ፖሊሶች
ሚስጥራዊውን በራችንን እስከመንቅነቅ ድርሰው ግን ይኸው
አሁንም በሕይወት አለን - ከእጃቸው አልገባንም።

እንደግሪሳ ድንገት የሚደርሱት የጦር አውሮፕላኖች በላያችን
ላይ ሲያንፋሩና የቦምብ መዓት ሲያዘንቡብን እንኳን የምንጨነቀውኮ
በእኛው ለራሳችን ብቻ ነው - የእሁድ ሌሊቱ ዓይነት አደጋ ግን
የሚፈጥርብን ጭንቀት አሥር እጅ ይከፋል። ምክንያቱም እኛ

እንደተቀረጸው - ምናልባት እርብ ዕለት አቶ ከፊልር የመጣው በሁለተኛው በር ሳይሆን አይቀርም - ሚፔ በተቻላት ፍጥነት ቀልፍ ይዛ እንድትመጣና ሁኔታውን እንድታይ ንገራት።

በስምምነቱ መሰረት ስልኩ ተደወለና ለአቶ ኩፔስ መልዕክቱ ተነገረው። ይህን ካረግን በኋላ መሃከለኛው ከፍል ውስጥ በጠረጴዛው ዙሪያ ተኮልኩለን መጠበቅ ጀመርን - እንሚፔን ወይ ደግሞ ፖሊሶቹን!

ፒተር እንቅልፍ ወስዶታል። እኔና አቶ ፋንዳን ወለሉ ላይ ጋደም ብለናል። ድንገት - ከወደታች በጉልህ የሚሰማና እየቀረበ እየቀረበ የሚመጣ የሰዎች ኩቱ!... ቀስ ብዬ ብድግ አልኩ - «እንሚፔ መሆን አለባቸው» ሹክሸክታ።

«አእ! - ፖሊሶቹ ናቸው!» ሌላ ሹክሸክታ።

በራችን ተንኳኳ! - «ሚስተራዊው» በራችን ተንኳኳ!... ይህ በተለይ ለወ/ሮ ፋንዳን ከአትሚ በላይ ነበር - ፊጅ እሳው በሳው እንደወረቀት ነጣ - ራሷን ችላ መቆም ተሳናት - ዘልፍልፍ አለችና ከጎኗ ከነበረው ሶፋ ላይ ፍንግል አለች። ስለእውነት ነው ምልሽ ኪቲ - ያ ውጥረት ለእንድ ተጨማሪ ደቂቃ እንኳን ቀጥሎ ቢሆን ኖሮ ወ/ሮ ፋንዳን ምን ትሆን እንደነበረ አላውቅም - ምናልባት ልትሞትም ትችል ነበር!

እንሚፔ ሲገቡ ቤታችን ምን ይመስል እንደነበር እንዴት ብዬ ሥዕሉን ላሳይሽ እንደምችል እንጃ ኪቲ - ሌላውን ሁሉ ትተሽ ጠረጴዛውን ብቻ በላይ ከነበሩት ኩታታታቶች ጋር ፎቶ ብታነሽው ለታሪክ የሚበቃ ነበር! ከኩታቶቹ ጥቂቱን ልጥቀስልሽ - የተቅማጥ ማስታገሻ ሽሮፕና ማርማላት የተንጠባጠበበት የ «Cinema and Theatre» መፅሔት በዳንስ ትርጓሜ ላይ ያሉ ልጃገረዶች በጉልህ በሚያሳዩው ገፁ ላይ እንደተገለጹ - ሁለት የማርማላትና የማርጋሪን ብልቃጦች - ሁለት በከፊል ተገምጦት የተተው የዳዘ ቁራሾች - የፊት መስታወት - መተርኮሽ - መፅሐፍች - ሁለት መታንታዎች - የእጅ ባትሪ - የሽንት ቤት ወረቀት - የሕመም ማስታገሻ ኪኒኖች - የረጠቡና የተጨመታቸው

መሃረቦች - እንድ ትልት ቆንጫራ - ቢላዎዎች - ወ.ዘ.ተ.!

ለእንሚፔ ያደረግንላቸው አቀባበል በጨካኝነት፣ በሳትና በዕንባ የታጀበ ነበር። አቶ ከፊልር የመጋዘኑን በር እንደነገሩ ካሰጠን በኋላ ስለተደረገው የዘረፋ መከራ ለፖሊስ ሪፖርት ለማድረግ ጄ። በነገራችን ላይ ኪቲ - የበሩን መሸንቆር መጀመሪያ ከውጪ ልብ ያለው በአካባቢው ለሌሊት ቅኝት የተመደበው አቶ ሰላግተር ነበር። ይህ ሰው ሁኔታውን እንዳስተዋለ በሰዓቱ በመጋዘኑ በር ሥር እየልኮ የተመውን የብጣሽ ወረቀት ማስታወሻ ሚፔ ዛሬ ጠዋት እግኝታዋለች።

እናልሽ - ራሳችንንም ሆነ ቤታችንን ለማስተካከል የቀረን ጥግሽ ሰዓት ብቻ ስለነበር ሁላችንም በየፊናችን ጉድጉድ ማለት ጀመርን። የነበረንን ጊዜ በእርግጥም ተጠቅመንበት ነበር - በግማሽ ሰዓት ውስጥ እንደዛ ያለ ለውጥ በሕይወቴ አይቼ አላውቅም። እኔና ማርግት የመኝታ ልብሶቻችን እንላስተን በቦታ በቦታቸው ካስቀመጥን በኋላ ወደ ሸንት ቤት ገባንና ፀጉራችንንና ጥርሳችንን ታጠብን። ከዛ መልስ እኔ ከፍሉን እንደነገሩ አፀዳዳሁት። ቆሼ ይመስል የነበረውን ጠረጴዛ ሌሎቹ አዕድተውታል። የጋራ ክፍላችን ወደ ቀድሞ መልኩ መመለሱን ስናረጋግጥ ቡና፣ ሻይና ወተት አፈላላንና ጠረጴዛውን ለምሳ አስናዳነው። አባባና ፒተር ያን ጉደኛ ታኒካ ሸንት ቤት ወስደው ከገለበጡ በኋላ በሙቅ ውሃና በከሰራን አጠቡት።

ከቀኑ እምስት ሰዓት ላይ ጠረጴዛችንን ከብበን ተቀመጥን። አቶ ከፊልርም ሪፖርት ሊያደርግ ከሄደበት ተመልሶ ከእኛው ጋር ነበር። እና - ቀስ በቀስ ቤታችን የቀድሞ ገፅታውን እየያዘ መጣ አልሻለሁ።

አሁን ደግሞ አቶ ከፊልር ስለሌሊቱ ግርግር ይዞልን የመጣውን ቃሪክ ለንገርሽ።

አቶ ከፊልር ከአቶ ሰላግተር ቤት ሲደርስ አቶ ሰላግተር ከመኝታው አልተነሳም ነበር። ሚስትየው ናት ሌሊት ባሏ እንደተለመደው በአካባቢው እየተዘዋወረ ቅኝት ሲያደርግ

የታሪካው ሽታ መግቢያ እያሳጣን ነው - ከሌሊቱ በደቡብ
ሰዓት ሆኗል - ሁላችንም ድካም በፍርብናል። «በሉ እንግዲህ
ሁላችንም ወለል ላይ ነው መተኛት ያለብን።» ትዕዛዝ ተላለፈ።
ለኔና ለማርት ለየራሳችን ትራስና ብርድልበሰ ተሰጠን - እኔ
ቁምሳጥኑ ለጠገብ እኔ ደግሞ በጠረጴዛው እግሮች መሃል ጋደም
ጋደም አልን።

ዘጠታ - ሽክሽብታ - ፍርግት - መጥፎ ሽታ - በእንቅልፍ
ልብ እያመለጠ የሚሰማ የተቃጠለ እየሮ ድምፅ - በየጥቂት
ደቂቃው ብድግ እያለ ወደታሪካው የሚሮጥ ሰው ኮቼ - ወዘተ።
የሆነው ሆኖ ሰምንት ተኩል ገደማ እንደምንም እንቅልፍ መሰደን።
በጠኝ ተኩል ላይ ወ/ሮ ፋንዳን እግሮቹን ስትንተራሳቸው ነበር
እንደገና የነቃሁት።

ብዙም ሳይቆይ ወ/ሮ ፋንዳን ብድግ አለችና ሰፋው ላይ
ተቀመጠች - በቦታዋ ተተካና አቶ ፋንዳን እግሮቹን ተንተርሶ
ተኛ። እስከ በጠኝ ተኩል እንዲቸው እንዳፈጠጥኩ የቆጠን የባጠን
ሳወጣና ሳወርድ ቆየሁ። አልፎ አልፎ ሰውነቱ ይንቀጠቀጥ ስለነበር
እግሮቹን የተንተራሰውን አቶ ፋንዳንን እንቅልፍ ሳልነሳው
አልቀረሁም። ፖሊሶቹ ተመልሰው በመጠና በያገኙን ለሚሆነው
ሁሉ ራሴን በመንፈስ ማዘጋጀት ጀመርኩ።

«ለማንኛውም ይሄን ራዲዮ ከዚህ ቤት ብናጠፋው አይሻልም?
ከነራዲዮው ከተያዝን...» ስትል ወ/ሮ ፋንዳን በተቀመጠችበት
አገተመተመች። «አዎ አዎ - ምድጃው ውስጥ ወርውፍና
አቃጥሉት!» አለ ባለቤቷ። «ኢዲያ! - እኛን ካገኙን ራዲዮውንም
ያግኙት!» - የሚያመጣው ለውጥ የለም።» የአባባ ድምፅ ነበር።

«እናንተ ራዲዮውን ትላላችሁ» ሲል አባባ ቀጠለ። «የእናን
ዳያሪም ያገኙታል።» «እንዴ - ለካ እሱም አለ - ታዲያ ለምን
አቃጥሉትም? አቃጥሉታ!» ብላ አረፈችዋል - ይቺ - የቤቱ
አንድ ቁጥር በቅቧቃ! ይህ ቅፅበትና ቅድም ሰዎቹ ሚስጥራዊውን
በራችን የነቀነቀበት ጊዜ መፈጠሪያን የረገምኩባቸው ናቸው።
«ዳያሪዬንም ለቀቅ! ዳያሪዬ ወደሄደበት ሁሉ አብሬ የምሄድ

ሆኑ - ወደምድጃችሁም ቢሆን!» ደግነቱ አባባ ምንም ንደነት
ሆነ - ወደምድጃችሁም ቢሆን!» ደግነቱ አባባ ምንም ንደነት

መልስ ከሰፋ አልወጣም።
ለአንድ ሰዓት ያህል ከሥራ ተጋድሞ የነበረው አቶ ፋንዳንና
ሶቶ ላይ ተቀምጣ የነበረችው ባለቤቱ እንደገና በታ ተቀምጠዋል።
ለባህም መጥቶ ከገኘ ወለል ላይ ተቀመጠ። ወንዶቹ ያለግዳረጥ
የጨሰሉ - አንድ ጊዜ እንደኛው በረጅሙ ይተነፍሳል - ቀጥሎ
ሮግም ሊላኛው።

ከሌሊቱ ለሥር ሰዓት... አሥራ አንድ... አሥራ አንድ ተኩል።
እንቅልፍ እንበላ ሲለኝ ተነሳሁና ወደ ፒተር ከፍል ሄድኩ። መስኮቱ
ለጠገብ ገን ሰላን ተቀምጠን ከወደውጫ የሚመጣ ድምፅ እንዳለ
ማጃመጥ ቀጠልን። በጣም ተጨጋግተን ከመተመጣችን የተነሳ
በፍርግት የሚደልቀው ልባችን ንዝረቱ የአንዳችን ለአንዳችን
ደሰማን ነበር። አንድ ሁለት ቃላት እንጽክሻለን እንደገና ጆሯችንን
ወደ ውጪ እንቀስራለን።

እኔ አባባ ሌሊቱ በሰላም ከነጋ ከጠጥቱ አንድ ሰዓት ላይ
ለሰቱ ከፊልሮ ወይ ለአቶ ዘግቤስ ስልክ ደውለው ስለተፈጠረው
ቦኔታ ለመንገርና የሆነ ሰው ወደቢሮው ይልኩላቸው ዘንድ
ጸግሰዋል ይሰማል። ወዲያውም በስልክ ማስተላለፍ የፈለጉትን
መልስነት ቃል በቃል በዕቅድ ያሰፍራሉ። ትልቁ ሲጋት -
መናጠብ በሩጋ ወይ መጋዘን ውስጥ አድብቶ እየጠበቀ ያለ
ፖሊስ ካለ የስልክ ደዋዩን ድምፅ እንዳይሰማ የሚለው ነበር። ግን
ደግሞ እኔ አቶ ክሬለር መጥተው ነገሩን ሁሉ ከማስተካከላቸው
በፊት ፖሊሶቹ ተመልሰው በመጠኑ የሚለው የዚያን ያህል
እንደውም የባለ ልልሽ እችላለሁ - ሥጋትና ሽብር ፈጠረ።

በስልክ ለማስተላለፍ የተፈለጉት መልስነቶች እንኚህ ነበሩ -
«ሲቶ ሰብረው ገብተው ነበር - ከዛ በኋላም የፍዚ ፖሊሶች
መጥተው ቢሮው ውስጥ ሲዘዋወሩ ቆይተው ነው የሄዱት -
እስኪሚስጥራዊው በር ደርሰው ነበር - ለጊዜው ከዛ አላለፉም -
ለዎቹ ተደናግጠው የመጋዘኑን የገን በር ገንጥለው ከከፈቱ በኋላ
በአትክልቱ በኩል አምልጠዋል - ዋናው በር እሁንም ከውስጥ